

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİMDALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİMDALI

CEZAEVLERİNDE DİNİ YAŞANTI VE DİN ALGISI: KONYA ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ.DR. BÜNYAMİN SOLMAZ

HAZIRLAYAN
ERHAN TECİM

KONYA-2006

ÖNSÖZ

Hapis cezasının bedeni cezalar kadar olmasa da eski medeniyetlere kadar uzanan bir geçmişinin bulunduğu ve bu cezalandırma yönteminin tarihi süreç bakımından yaygınlık kazandığı açıktır. Yinede hapis cezasının, ilk dönemlerde suçluyu cezalandırıncaya kadar ya da cezası belirleninceye kadar tutulduğu ayrıca yerleşik hayatı benimseyen toplum ve devletlerce uygulandığı da tarihi gerçekler arasındadır.

Cezaevlerinde Dini Yaşantı ve Din Algısı: Konya Örneği” isimli çalışmamız, bu adı taşıyan başka çalışma olmaması nedeniyle bir ilktir. Bu her ne kadar heyecanlandırıcı ve olumlu bir durum olsa bile sorumlulukları ağırdır.

Çalışmamızda cezaevlerinin tarihsel boyutlarına değinilmemiştir. Modern cezaevlerindeki dini duruma ilişkin betimlemeler yapılmıştır.

Çalışmamızda cezaevini soyut bir kurum olmaktan öte düşünerek toplumla bağlarına değinmeye çalıştık ve bu sebeple ilk önce suç ve ceza kavramı üzerine durduk. Burada suçun veya sapmanın toplumdan topluma değişen bir olgu olduğuna değinirken evrensel suç var mıdır yok mudur, tartışmalarından uzak kaldık. Ancak cezanın değişen yüzü ve gelişimine kısaca değindik. İlerleyen başlıkta ise Avrupa ve Amerika’daki cezaevi politikalarına ve güncel bazı uygulamalara da yer verilmiştir. Bu uygulamalar sadece dindarlıkla ve dinle ilgili programlardır. 1.bölümdeki diğer bir başlıkta genel itibariyle İslam’daki ceza ve cezaevi anlayışına ilişkin, suç ve ceza bağlamında çalışılmıştır.

Ayrıca genel itibariyle cezaevlerindeki yaşamsal duruma değinilmiştir. Bu sebeple cezaevlerindeki sosyo-kültürel faaliyetler, psiko-sosyal faaliyetler, koordinasyon ve konsültasyon faaliyetleri, izleme ve değerlendirme faaliyetleri spor faaliyetleri ve dini faaliyetler üzerine durulmuştur.

2.bölümümüzde ise araştırma bulgularına yer verilmiştir. Mahkûmların demografik niteliklerinin betimlenmesinden sonra, ailevi durumlarına değinilmiştir. Ailelerinin dini bilgi ve yaşayışları araştırılmıştır. Bunlara ilişkin frekans ve çapraz tabloları oluşturulmuştur. Betimlemeler ve yorumlar yapılırken ilk önce Yarı açık cezaevi ele alınmış daha sonra ise E tipi cezaevi ele alınmıştır. E tipi cezaevine ilişkin yorumlamalar yapılırken aynı zamanda yarı açık cezaevine ilişkin karşılaştırmalara da yer verilmiştir.

2. bölümün daha sonraki başlığı ise mahkûmların dini inanç, dini bilgi ve dindarlık durumlarını betimlemeye yönelik tasvirlerden oluşmaktadır. Mahkûmların dini tutumlarına ilişkin frekanslar olarak belirlediğimiz bir diğer bölümde ise sadece dini tutuma ilişkin tablolara yer verilmiştir. Bu tabloların yorumlanması direkt olarak yapılmamış olup genel değerlendirmelerde ve diğer tablo yorumlarında kullanılmıştır. Ayrıca çapraz tablolar oluşturulurken de kullanılmıştır.

Yine 2.bölümün son başlığımızda direk olarak hem mahkûmlarla hem de cezaeviyle alakalı olan frekans ve çapraz tabloları yorumladığımız bölümdür. Bu bölümde cezaeviyle alakalı olarak hem dindarlık durumu kemde pişman olma durumu ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Yine bu bölümde cezaevinde olmanın dini ibadetleri yerine getirmede engel teşkil edip etmediği tartışılmıştır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında bana yardımcı olan danışman hocam, Doç.Dr.Bünyamin SOLMAZ'a teşekkür ederim. Ayrıca Yarı açık cezaevi yetkilileri çok cana yakın ve misafirperver bir tutum takınmışlardır. Yine, bana fikir veren ve yol gösteren arkadaşlarıma ve Yarı açık cezaevi yetkililerine de teşekkürü bir borç bilirim.

Erhan TECİM

Nisan 2006

İÇİNDEKİLER TABLOSU

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER TABLOSU	iii
TABLolar LİSTESİ	v
GİRİŞ	xii
GİRİŞ	xii
ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE YÖNTEMİ.....	xii
i. Konunun Önemi	xii
ii. Araştırmanın Amacı	xii
iii. Araştırmanın Yöntemi	xiii
iii.i. Varsayımlar	xiv
iii.ii. Alan, Örneklem, Yer ve Süre Anket Formunun Tanıtılması	xiv
iv. Veri Toplama Tekniği, Alan Araştırmasının Uygulanması	xvi
v. Veri Değerlendirme Tekniği	xvii
1. BÖLÜM	1
DİN VE TOPLUM EKSENİNDE CEZAEVLERİ.....	1
1.1. Suç Ve Ceza Kavramı Üzerine.....	1
1.2. Suç ve Demografik Faktörler	6
1.2.1. Aile ve Suç	7
1.2.2. Yaş ve Suç	10
1.2.3. Meslek, Medeni Durum ve Suç	11
1.3. İslamiyette Ceza Ve Cezaevleri	13
1.4. Cezaevlerimizin Genel Özellikleri	16
1.4.1. Psiko-sosyal Hizmet Birimi	17
1.4.2. Koordinasyon Ve Konsültasyon Faaliyetleri	18
1.4.3. İzleme Ve Değerlendirme Faaliyetleri	19
1.4.4. Uygulanan Mesleki Teknik Ve Yöntemler	19
1.4.5. Dini Faaliyetler	19
1.4.6. Diğer Faaliyetler	21
2.BÖLÜM	23
ARAŞTIRMA BULGULARI	23
2.1. Mahkûmların Demografik Nitelikleri	23

2.2. Mahkûmların Ailevi Fonksiyon ve Aile İçi Dini Tutumlarına İlişkin Demografik Frekanslar ve Crosstablar	36
2.3. Mahkûmların Dini İnanç, Dini Bilgi ve Dindarlık Durumlarına İlişkin Frekanslar ve Crosstablar.....	53
2.4. Cezaevi Eksenli İşlevsel Frekanslar ve Crosstablar, Mahkûmların Pişman Olma Durumlarına ve Sebeplerine İlişkin Değerlendirmeler	81
SONUÇ VE ÖNERİLER	118
KAYNAKÇA	122
EKLER	127
EK-1:Mahkûmların Dini Tutumlarına İlişkin Frekanslar ve Crosstablar	127
Ek-1.1. Yarı Açık Cezaevi Mahkûmlarının Dindar Olma Durumlarına İlişkin Değerlendirmeler.....	127
Ek 1.2. E Tipi Cezaevi Mahkûmlarının Dindar Olma Durumlarına İlişkin Değerlendirmeler	131
EK-2: Anket soruları	136
EK-3: Araştırma İzni	142

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Yaş	24
Tablo 2: Doğum Yeri	24
Tablo 3: İkamet Edilen Yer	25
Tablo 4: Suç İşlenen Yer	26
Tablo 5: Medeni Durum	26
Tablo 6: Doğum yeriniz * Suç işlenen yer(Yarı açık cezaevi)	27
Tablo 7: Doğum yeriniz * Suç işlenen yer (E tipi cezaevi)	28
Tablo 8: Öğrenim Düzeyi.....	29
Tablo 9: Anne Sağ	29
Tablo 10: Baba Sağ	30
Tablo 11: Oturulan Evin Türü	30
Tablo 12: Hane Halkı Sayısı	31
Tablo 13: Doğum yeriniz * Hane halkı sayısı (Yarı açık cezaevi)	32
Tablo 14: Doğum yeriniz * Hane halkı sayısı (E tipi cezaevi)	33
Tablo 15: Aylık Gelir	34
Tablo 16: Cezaevi dışındaki mesleğinizi nedir	34
Tablo 17: Babanın öğrenim düzeyi	36
Tablo 18: Annenin öğrenim düzeyi.....	37
Tablo 19: İkamet edilen yer * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (Yarı açık cezaevi)	38
Tablo 20: İkamet edilen yer * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (E tipi cezaevi)	39
Tablo 21: Öğrenim düzeyi * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (Yarı açık cezaevi)	40
Tablo 22: Öğrenim düzeyi * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (E tipi cezaevi)	41
Tablo 23: Babanın kötü muamelede bulunma durumu	42
Tablo 24: Annenin kötü muamelede bulunma durumu.....	42
Tablo 25: Daha önce anneniz hapse girdi mi?	43
Tablo 26: Daha önce babanız hapse girdi mi?	43
Tablo 27: Cezaevinde ziyarete gelenler	44
Tablo 28:Medeni durum * Cezaevinde ziyarete gelenler (Yarı açık cezaevi)	45

Tablo 29: Medeni durum * Cezaevinde ziyarete gelenler (E tipi cezaevi)	46
Tablo 30: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır	46
Tablo 31: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (Yarı açık cezaevi).....	47
Tablo 32: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (E tipi cezaevi).....	48
Tablo 33: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz(Yarı açık cezaevi).....	49
Tablo 34: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz (E tipi cezaevi).....	50
Tablo 35: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (Yarı açık cezaevi)	51
Tablo 36: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (E tipi cezaevi)	52
Tablo 37: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	53
Tablo 38: Dini bilgileri öğrenme tarzı.....	54
Tablo 39: Öğrenim düzeyi * Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz(Yarı açık cezaevi).....	55
Tablo 40: Öğrenim düzeyi * Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz (E tipi cezaevi).....	56
Tablo 41: Öğrenim düzeyi * Dini bilgileri öğrenme tarzı(Yarı açık cezaevi)	57
Tablo 42: Öğrenim düzeyi * Dini bilgileri öğrenme tarzı (E tipi cezaevi)	58
Tablo 43: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi? (Yarı açık cezaevi)	59
Tablo 44: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi (E tipi cezaevi)	60
Tablo 45: Öğrenim düzeyi * 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz(Yarı açık cezaevi).....	61
Tablo 46: Öğrenim düzeyi * 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz (E tipi cezaevi).....	62
Tablo 47: Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?	62
Tablo 48: Öğrenim düzeyi * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (Yarı açık cezaevi)	63

Tablo 49: Öğrenim düzeyi * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (E tipi cezaevi)	64
Tablo 50: Kur-an okumayı bilir misiniz.....	65
Tablo 51: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Kur-an okumayı bilir misiniz (Yarı açık cezaevi)	65
Tablo 52: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Kur-an okumayı bilir misiniz (E tipi cezaevi)	66
Tablo 53: Kur-an okuma sıklığı	67
Tablo 54: Dini kitap okuma sıklığı	68
Tablo 55: Gusül abdestinin hangi şartlarda ve nasıl alındığını biliyor musunuz ..	68
Tablo 56: Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarırsınız	69
Tablo 57: Namaz kılmadığınızda üzülür müsünüz	69
Tablo 58: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarırsınız (Yarı açık cezaevi)	70
Tablo 59: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarırsınız (E tipi cezaevi)	71
Tablo 60: Cuma namazlarını kılma sıklığı	71
Tablo 61: Bayram namazlarını kılma sıklığı	72
Tablo 62: Ramazan orucunuzu tutma sıklığı.....	72
Tablo 63: Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü.....	73
Tablo 64: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü (Yarı açık cezaevi).....	74
Tablo 65: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü (E tipi cezaevi).....	75
Tablo 66: Kumar oynar mısınız	76
Tablo 67: Alkollü içki içer misiniz	76
Tablo 68: Zina yaptınız mı	77
Tablo 69: Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır	77
Tablo 70: Sermayeyi değerlendirme tarzı	79
Tablo 71: Cezaevinde ziyarete gelenler	81
Tablo 72: Cezaevinde öğrenilen sanat-zanaat.....	82
Tablo 73: Cezaevinde öğrenilen sanat-zanaat(E tipi cezaevi).....	82

Tablo 74: Cezaevinde gelir getiren bir meslek sahibi olanlar	82
Tablo 75: Cezaevinde gelir getiren bir meslek sahibi olanlar	83
Tablo 76: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu?83	
Tablo 77: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu? (Yarı açık cezaevi).....	84
Tablo 78: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu (E tipi cezaevi)	85
Tablo 79: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarırsınız (Yarı açık cezaevi)	86
Tablo 80: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarırsınız (E tipi cezaevi)	87
Tablo 81: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Kumar oynar mısınız (Yarı açık cezaevi)	88
Tablo 82: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Kumar oynar mısınız (E tipi cezaevi)	89
Tablo 83: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Alkollü içki içer misiniz? (Yarı açık cezaevi).....	90
Tablo 84: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Alkollü içki içer misiniz (E tipi cezaevi)	91
Tablo 85: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Zina yaptınız mı(Yarı açık cezaevi)	92
Tablo 86: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Zina yaptınız mı (E tipi cezaevi)	93
Tablo 87: İşlenen suçtan dolayı pişmanlık duyama	94
Tablo 88: Aynı şartlarla yine karşılaştığınız o suçu tekrar işler misiniz	94
Tablo 89: Duyulan pişmanlığın nedeni	95
Tablo 90: Bu dünyaya yeniden gelme şansınız olsaydı cezaevinde bulunmanıza sebep olan fiili yine yapar mıydınız	96
Tablo 91: Yaş * İşlenen suçtan dolayı pişmanlık duyma (Yarı açık cezaevi)	97
Tablo 92: Yaş * İşlenen suçtan dolayı pişmanlık duyama (E tipi cezaevi)	98
Tablo 93: Dini inanç ve tutumlarınızda, dini yaşantınızda hapse girdikten sonra herhangi bir değişiklik oldu mu	98
Tablo 94: Hapse girdikten sonra, dini inanç ve tutumlarınızın güçlendiği, dini yaşantınızın arttığı kanaatinde misiniz	99

Tablo 95: Öğrenim düzeyi * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (Yarı açık cezaevi)	101
Tablo 96: Öğrenim düzeyi * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi)	102
Tablo 97: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (Yarı açık cezaevi)	103
Tablo 98: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi).....	104
Tablo 99: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (Yarı açık cezaevi)	105
Tablo 100: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi)	106
Tablo 101: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır(Yarı açık cezaevi)	107
Tablo 102: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi).....	108
Tablo 103: Mahkumiyete sebep olan suçun türü	109
Tablo 104: Yaş * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (Yarı açık cezaevi).....	111
Tablo 105: Yaş * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi).....	112
Tablo 106: Medeni durum * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (Yarı açık cezaevi)	112
Tablo 107: Medeni durum * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi).....	113
Tablo 108: Öğrenim düzeyi * Mahkumiyete sebep olan suçun türü(Yarı açık cezaevi).....	114
Tablo 109: Öğrenim düzeyi * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi)	115
Tablo 110: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (Yarı açık cezaevi).....	116
Tablo 111: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi)	117
Tablo 112: 'Bir insan dini bilgilerini en iyi şekilde öğrenmelidir' düşüncesine katılıyor musunuz ?	127
Tablo 113: Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi?	127

Tablo 114: Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz?	127
Tablo 115: 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz?	128
Tablo 116: 'Allah'tan korkmayan insan her şeyi yapar' düşüncesine katılır mısınız?	128
Tablo 117: Arkadaş seçiminde dikkat edilen hususlar	128
Tablo 118: Allah'a dua etme ihtiyacı hisseder misiniz?	129
Tablo 119: Bu dünyaya geldiğinizden memnun musunuz	129
Tablo 120: 'İnsanlar bu dünyada yapmış oldukları iyiliklerden ve kötülüklerden mesuldür, karşılığını öbür dünyada mutlaka göreceklerdir' düşüncesine katılır mısınız?	129
Tablo 121: 'Kaza ve kader ile ilgili inançlarımız olmasaydı, burada yaşamak mümkün değildi?' düşüncesine katılır mısınız?	129
Tablo 122: Yardıma muhtaç olan bir insana(maddi açıdan) yardım eder misiniz?	130
Tablo 123: Sevilen ve dinlenen müzik çeşidi	130
Tablo 124: İslam dininin bütün şartlarını tam olarak yerine getirmek mümkün müdür?	130
Tablo 125: 'Yaratılanı severim yaratandan ötürü' sözüne ne derece katılırsınız?	130
Tablo 126: 'Bir insan dini bilgilerini en iyi şekilde öğrenmelidir' düşüncesine katılıyor musunuz ? (E tipi cezaevi)	131
Tablo 127: Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi? (E tipi cezaevi)	131
Tablo 128: Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz? (E tipi cezaevi)	131
Tablo 129: 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz? (E tipi cezaevi)	132
Tablo 130: 'Allah'tan korkmayan insan her şeyi yapar' düşüncesine katılır mısınız?(E tipi cezaevi)	132
Tablo 131: Arkadaş seçiminde dikkat edilen hususlar(E tipi cezaevi)	132
Tablo 132: Allah'a dua etme ihtiyacı hisseder misiniz(E tipi cezaevi)	133
Tablo 133: Bu dünyaya geldiğinizden memnun musunuz(E tipi cezaevi)	133
Tablo 134: 'İnsanlar bu dünyada yapmış oldukları iyiliklerden ve kötülüklerden mesuldür, karşılığını öbür dünyada mutlaka göreceklerdir' düşüncesine katılır mısınız?(E tipi cezaevi)	133

Tablo 135: 'Kaza ve kader ile ilgili inançlarımız olmasaydı, burada yaşamak mümkün değildi'? düşüncesine katılır mısınız'(E tipi cezaevi)	134
Tablo 136: Yardıma muhtaç olan bir insana(maddi açıdan) yardım eder misiniz'(E tipi cezaevi)	134
Tablo 137: Sevilen ve dinlenen müzik çeşidi(E tipi cezaevi).....	134
Tablo 138: İslam dininin bütün şartlarını tam olarak yerine getirmek mümkün müdür? (E tipi cezaevi)	135
Tablo 139: 'Yaratılanı severim yaratandan ötürü' sözüne ne derece katılırsınız? (E tipi cezaevi)	135

GİRİŞ

ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE YÖNTEMİ

i. Konunun Önemi

“Cezaevlerinde Dini Yaşantı ve Din Algısı: Konya Örneği” isimli çalışmamızla, hem ‘cezaevi ve din’ hem de ‘mahkûmlar ve din’ alanında toplumun bilimsel bilgiye olan ihtiyacını karşılamak ve bir nebze suç etiolojisinde ‘dini inancın rolü’nü biraz olsun ortaya koymak istemekteyiz. Taplamacıoğlu’nunda(1961:125) dediği gibi özel amaçlar güden bir sosyolog, pratik sebeplerle bir toprak parçası veya bir özel grupta din ve medeniyet tarihinin belirli dönemleriyle ilgili meselelerine bağımlı kalmış olabilirler, bununla birlikte bilimsel çalışmalarda prensip bakımından hiçbir tapınma ve önemli sayılan diğer olaylar ihmal edilmemelidir.

Bizde bu araştırmada, yukarıda işaret edildiği üzere konunun bir diğer boyutunu ele almaktayız ve bu alanda yapılan çalışmalara ve genel çalışma dinamizmine katkıda bulunmaktayız.

ii. Araştırmanın Amacı

Ceza evlerinde dini yaşantı ve din algısı adlı çalışmamız, alandaki bir boşluğu dolduracağı düşüncesiyle yapılmıştır. Mahkûmiyet altında olan insanların toplumdaki soyutlandığı bir gerçektir. Araştırmamızın amacı burada ortaya çıkmaktadır, bu soyutlama dolayısıyla toplumsal bir değere ve işlerliğe sahip olan dini yaşantı nasıldır ve hükümlülerin bulunduğu ortamlarda din algısı hangi düzeydedir?

Mahkûmlar nasıl bir din yaşıyorlar, dini değerleri ve tutumları nelerdir. Cezaevine girmeden önceki yaşantısında ve cezaevindeki yaşantısında ne gibi farklılıklar ve benzerlikler var, tahliye olduktan sonra dini yaşantısında ya da din algılamasında bir farklılık olacak mı?

Suçluların yaşı, cinsiyeti, işlediği suçun türü, eğitim durumları, kitap okuma durumları, müzik dinleme tarzları, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapıları, anne babasının kendilerine olan davranış tarzı ve anne babasının eğitim durumları gibi değişkenlerle temel değişkenimiz olan ‘dini yaşantı’ ve ‘din algısı’ arasındaki korelasyonu ortaya koymak, bu çalışmadaki amaçlarımız arasındadır.

Ayrıca cezaevlerindeki insanların ‘pişmanlık durumu, dinle alakalı olarak mı yoksa hümanizma ekseninde mi oluşmakta’ tespit edilmeye çalışılmıştır.

Makumların din konusunda bir problemleri, beklentileri var mı, yaşam şartları ve durumları dini yaşantısını engelliyor mu, engelliyorsa bunlar nelerdir, yardım ediyor mu ediyorsa nasıl, gibi sorular cevabı aranmaya çalışılan sorulardandır.

Bütün bunlarla birlikte yöneticilerin ve savcılarının bu konuya bakış açılarına farklı bir yön getireceği ve cezaevi ıslahında katkımız olabileceği düşüncesiyle bu çalışma yapılmıştır. Suç etiyojisine de farklı bir bakış açısıyla yaklaştığımız ortadadır. Genel olarak ortaya konulan teoriler ve araştırma bulgularının, hem cezaevi ıslahında hem de mahkûmların ıslahında kullanılabilmesini umuyoruz.

iii. Araştırmanın Yöntemi

Saha araştırmasının gerekli olduğu çalışma tarzlarının biriside suçlu davranışa yönelik olarak yapılan çalışmalardır. Survey metodu bir çok kriminolog tarafından vurgulanmış ve kullanılmıştır.

Suç ölçümünün büyük bir kısmı survey kullanılarak yapılmıştır. Survey, ilgilenilen araştırma konusunda mülakat ve soru kağıdı kullanımını içerir. Surveyler genellikle araştırma alanının evren olarak adlandırılan grubun içerisinde belli şekillerde temsiller seçilerek yapılır(İçli,1987:7).

Bizde araştırmamızda Yarı açık cezaevi için evrenin tamamıyla görüşerek ve E tipi cezaevi için ise temsilci olarak seçtiğimiz örneklem grubuyla görüşerek araştırmamıza veri sağladık.

“Cezaevlerinde Dini Yaşantı ve Din Algısı: Konya Örneği” isimli çalışmamız ‘alan araştırması’ niteliğinde betimsel bir araştırmadır.

Araştırma boyunca kullanacağımız metot ve teknikler genelde sosyal bilimlerin özelde ise sosyolojinin kullandığı metot ve tekniklerdir.

Araştırma, esas itibariyle saha çalışması mahiyetindedir. Dolayısıyla saha çalışması tekniklerini ihtiva eden metodolojik bir anlayışa dayalıdır. Anket uygulaması başta olmak üzere gözlem ve mülakat tekniklerinden yararlanılmıştır.

Anket, bütün saha çalışmalarında bir tanımlama ve problemin genel görünümü verme imkânı sağladığı için gerekli bir çalışmadır. Sosyal problemi daha iyi anlamak amacıyla anket uygulanırken gözlem tekniği de uygulanmıştır

Gardiyan ve diğer görevli memurların görüşleri ve gözlemleri de yeri geldiği zaman ifade edilmiş ayrıca onlar için soru formu hazırlanmamış, genel bilgiler alınmıştır. Bu konuda gardiyan ve diğer görevli memur arkadaşlarımız sorduğumuz sorulara büyük bir içtenlikle cevap vermişlerdir. Bununla birlikte daha önce cezaevlerine giden cezaevi vaizlerinden de gerekli bilgiler alınmıştır.

Açık uçlu sorulara verilen cevaplar gruplandırılarak değerlendirilmeye tabi tutulmuşlardır. Yine katılımcıların ‘diğer’, ‘başka’ diye ifade edilen değerlendirmeleri tesbit edilerek ilgili tablonun yorumuna eklenmiştir.

iii.i. Varsayımlar

- 1- Eğitim düzeyi yüksek olan anne babaların çocuklarında suç işleme oranı düşüktür.
- 2- Din eğitimi almış olan anne babaların çocuklarında suç işleme oranı düşüktür.
- 3- Kişinin öğrenim düzeyinin yüksek olması, suç işleme oranını düşürmede etkilidir.
- 4- Dini eğitim almış olma, suç işleme oranını düşürmede etkilidir.
- 5- Cezaevlerinde olmak, dini ibadetlerin yapılmasını olumsuz etkilemez.
- 6-Cezaevi mahkumiyeti süresince, mahkumun inanç ve tutumlarında olumlu değişimler olur.
- 7- Mahkumlarda işlenen suça yönelik pişmanlık durumunun oluşmasında, dini inanç ve tutumlarda etkilidir.
- 8- Cezaevinde olmak, mahkumu dindarlaştırır.

iii.ii. Alan, Örneklem, Yer ve Süre Anket Formunun Tanıtılması

Araştırmanın evrenini Konya ilinde faaliyet gösteren Yarıaçık cezaevi ve E tipi kapalı cezaevindeki yükümlüler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına kadın ve çocuk hükümlüler alınmamıştır. Yarı açık cezaevi için tamgörüşme (tamsayım) yapılarak anketimiz en uygun şekilde gerçekleştirilmiştir. Ancak E tipi cezaevinde daha kalabalık ve farklı türden yükümlüler olduğu için anketimiz tüm cezaevine random ve seçkisiz olarak her koğuşa uygulanmıştır. 650 yükümlünün bulunduğu E tipi cezaevinde 234 kişiyle yapılan

araştırmamız, 72 yükümlü bulunan Yarı açık cezaevinde 68 kişiyle yapılmıştır. Tülin İçli'nin(1993:3) Türkiye genelinde yaptığı araştırmasında kullandığı örneklem sayısı 2934'tür. İçli araştırma için Türkiye'de bütün cezaevinde bulunan yükümlülerin %10'unu oluşturan 4000 kişiyi örnekleme dahil etmiş ve ön elemler sonucu bu sayı 2934'e inmiştir. İçli araştırmasında yükümlülere 93 soru yönelmiştir.

Bakanlıktan alınan onay ve izin gereği araştırmamız 15 Ocak – 1 Mart 2005 tarihleri arasında ilgili cezaevlerinde gerçekleşmiştir.

Yükümlülerle yapmış olduğumuz ankette toplam 63 soru bulunmaktadır. Bu sorular araştırmamızın yukarıda bahsetmiş olduğumuz amaçları doğrultusunda hazırlanmıştır.

1,2,3,4,5,6,7,8,15,16,17,19. sorularımız demografik nitelikte sorular olup araştırmamıza katılan yükümlülerin demografik betimlemesini ortaya çıkarmaktadır.

9,10,11,12,13,14,28,48. sorularda araştırmaya katılan yükümlülerin ailevi durumlarını ve (dini ve sosyal yapısını) ortaya koyan, betimleyen sorulardır.

22,23,24,25,26,27,29,43,44,45,46,47,50,51,52,53,54,55. sorular katılımcıların dini bilgi düzeylerini, dindarlık düzeylerini ve ibadete ilişkin eylemlerini kapsayan din odaklı sorulardan oluşmaktadır.

18,20,21,38,56,58,59,60,61,62,63. sorular cezaevindeki durumu betimlemeye yönelik aynı zamanda cezaevi ekseninde din algılaması ve dini yaşantıya ilişkin sorular olmak üzere işlenen suçun ne olduğu gibi direk olarak cezaevinde olmayla ve burada bulunmaya sebep olan, cezaevi eksenli, amacımıza uygun olan betimleyici sorulardır.

iv. Veri Toplama Tekniği, Alan Araştırmasının Uygulanması

Araştırmamızı uygulamaya ilk önce yarıaçık cezaevinden başladık, daha sonrada kapalı cezaevinde araştırmamızı gerçekleştirdik. Yarıaçık cezaevine gelen mahkûmlar, tahliyesine veya cezasının bitmesine az kalmış ya da iyi halli mahkûmlar oldukları için buradaki mahkûmlarla anketlerimizi yüzyüze yapma şansını elde ettik. Hem sayı az olduğu için hem de hapisane yetkilileri tarafından yardımcı olunduğu için Yarı açık cezaevinde sorularımızı amacımıza uygun olarak sorarak veri toplamayı başardık. Bu sebeple anketi yaptığımız tarihlerde 72 mevcudu olan cezaevinde hasta olan ve gözetim altında olan 4 kişiyi çıkardığımızda kalan 68 kişiyile birebir görüşme imkânı bulunmuştur.

Tabii ki burada uygulama yaparken gardiyan ve başgardiyan arkadaşların yardımları, mahkûmları çağırmaları ve onları sıraya koymaları, en azından gönlünü yapmaları uygulama için hayati önem taşıyan unsurlardı. Ayrıca Yarı açık cezaevinde müdür beyin sıcak yaklaşımı ve yetkili başgardiyan ve gardiyan arkadaşlarında samimi yardımları dolayısıyla ayrı bir oda tahsis edilerek rahatlıkla görüşme imkânı bulunmuştur.

E tipi cezaevinde Yarı açık cezaevine göre girme-çıkma prosedürü çok daha fazla olmaktadır. Güvenlik tedbirleri yüksek düzeyde olduğundan x-ray cihazı hariç olmak üzere 3 ayrı aramadan geçtik. Daha sonraki aşamalarda ise yetkililer mahkûmları göremeyeceğimizi ve anketi ancak kendilerinin gardiyanlar vasıtasıyla yapabileceklerini ifade ettiler. Anketler hakkında gerekli açıklamayı yaptıktan sonra gardiyan arkadaşlar her suç ve yaş türünden mahkûmların olduğu koğuşlara random olarak anketimizi uyguladılar. Uygulamada yaklaşık olarak 60-65 adet anketimiz geri dönmedi, gardiyan arkadaşlara sorduğumuzda ise mahkûmların anketleri vermediklerini ifade ettiler.

Elimize gelen anketlere gerçekten samimi cevaplar verildiği gibi üstünkörü cevaplar da vardı bu sebeple analize geçmeden önce 15-20 civarında eksik ve rasgele cevaplandığına inandığımız ve soruların fazlasının boş olduğu anketleri iptal ederek güvenilirlik düzeyini yükseltmeye çalıştık. Üyüzden fazla anket yapmayı planladığımız E tipi cezaevinde 234 anket elde ederek araştırmamızı tamamladık.

v. Veri Değerlendirme Tekniği

Anket uygulanması tamamlandıktan sonra anket sonuçları kodlaması yapılmış, iğerdiği bilgiler bilgisayara yüklenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (Statistical Package For Social Sciences) for Windows paket programı kullanılmıştır. Verilerin czmlenmesinde frekans (f), yüzde (%) teknikleri kullanılmış ve dolayısıyla gözlenenler betimlenmiştir.

Elde edilen veriler, öncelikle tek yönlü frekans tabloları olarak sunulmuş, daha sonraki aşamada ise ck yönlü ilişkiyi tespit etmek amacıyla cift yönlü frekans tabloları ile değerlendirilmiştir.

Her soru ve uygun değişken için frekans ve yüzde oranlarını, genel, satır ve sütün toplamalarını gösteren capraz tablolar (crosstabs) hazırlanarak ilişkiler tespit edilmiştir.

Böylece hem frekans hem de χ^2 (chi-square) tablo verileri ile alan araştırmasının analizi yapılmıştır. Tablolar yorumlanırken kendi cezaevi gözlemlerimize gardiyan ve diğer memurların vermiş oldukları bilgilere ve cezaevi vaizlerinin vermiş oldukları bilgilerden de faydalanılmış yorumlamalarda bu bilgiler kullanılmıştır.

1. BÖLÜM

DİN VE TOPLUM EKSENİNDE CEZAEVLERİ

1.1. Suç Ve Ceza Kavramı Üzerine

Suç, gündelik dilde çokça kullandığımız, ancak tanımlamak gerektiğinde duraksadığımız ve durup düşünmemiz gereken bir kavramdır. Her haliyle suçu bir sapma olarak kabul edersek sapmanın toplumsallığı kesindir ve toplumsal egolara göre değişkenliği kaçınılmazdır.

Toplumda kültürün belirlediği örf, adet, gelenek görenek ve hukuk kurallarına uymayan davranışlar sapmış davranışlar olarak nitelendirilirler (İçli,1998:1).

Suç ve cezaya ilişkin görüş ve uygulamalar çok tabii olarak tarihin bilebildiğimiz her döneminde mevcut olmuştur. Kutsal kitaplara göre, yasağa uymadığı için cennetten kovulan Hz. Adem'den, tanrılardan ateşi çaldığı için zincire vurulan Prometheus'a, gençleri düşünmeye yönelttiği için ölüme mahkum edilen Sokrates'ten, dünya yuvarktır diyen Galile'ye kadar nice insanlar, efsanelere, tarihe ve insanlık trajedilerine tanık olmuştur.

Bu sebeple insan kendine kural koyan, normlar, ölçütler yaratan tek canlıdır. Çünkü insan kurallar koyar, soydaşlarıyla ortak davranış biçimleri geliştirir, ortak simgeler üretir ve değerler inşa eder. Onları örf, adet, gelenek, ahlak, din, hukuk vb. gibi kurumlarla kuşaktan kuşağa aktarır hem de sürekliliğini sağlar(Yavuzer,1996:18).

Günümüz hukuku açısından ele aldığımızda ise, modern hukukun en belirgin izlerini Aydınlanma döneminde görüyoruz. Dönemin cezalandırma usulleri konusunda fikir sahibi olmak için en yakın ve etkileyici kaynak olarak, Foucault'nun Hapishanenin Doğuşu'nun hemen başında anlattığı, krala suikast girişiminde bulunmuş Damien's'in infazını okumak yeterlidir (Foucault,1991: 3-22).

Sapmanın toplumsallığına ve Foucault'nun bu konudaki görüşüne baktığımızda ise şunu söyleyebiliriz. Foucault'nun total felsefesinde hapishanede uygulanan disiplin ve onu gerçekleştiren yönetmelikler aslında toplumu bir bütün olarak disiplin altına alma sürecinin ancak bir parçasıdır. Çünkü, oradaki uygulamayla örneğin okullardaki,

hastanelerdeki, akıl hastanelerindeki uygulamalar hep birbirinin aynıdır. Dolayısıyla mesele bütünüyle 'disiplin' kavramı etrafında yoğunlaşır. Modern dünya aslında her şeyin gözetim altında tutulduğu bir 'panopticon' dünyasıdır(Foucault, 1992: 82-97).

Cezalandırma, iktidarın işleyiş biçimlerinden ve toplumun disiplin altına alınmasını sağlayan araçlardan biridir. Bu iktidar ilişkisi, sosyal, ekonomik ve politik faktörlere bağlı olarak çeşitli dönemlerde yeniden yapılandırılmıştır. Reform süreçleri, daha ince yeni taktikleri devreye sokmuş, cezalandırma sanatını yeni kurallara bağlamış, incelterek etkinliğini artırmış, evrenselleştirmiş, ekonomik ve siyasal maliyetini düşürmüştür, daha az değil, daha "iyi" cezalandırmış, kısacası "cezalandırma iktidarının yeni bir ekonomisini ve yeni bir teknolojisini" yaratmıştır (Foucault, 1992: 110).

Foucault'ya katılmamak mümkün değil, cezalandırmanın ve cezanın evrenselliği, güçlü devletlerin zayıf devletlere reformlar ve insan hakları adı altında hukuk ve kültür sosyalizasyonuna tabi tuttuğu açıktır. Tabi ki bu durumun bireylere yansımaları ve bu düzeneğin toplumla ilişkilendirilmesi modern kurumlarla olmuştur.

Burada Jeremy Bentham'ın 'Panopticon' adını verdiği ve Foucault'un da söz söylediği durum, her şeyi gözetim altında tutma olanağı yaratan hapisane düzenlemesidir.

Burada Foucault'nun suçlu-beden-ceza tartışmalarına girmeden geçme durumundayız. Kısaca şunu vurgulamak isterim ki , Foucault'ya göre hepimiz gözetim altındayız ve neredeyse modern dünyada Foucault'nun kehaneti gerçekleşmiş, bütün toplum bir 'carceral' (hapisane) toplumuna dönüşmüştür(Foucault, 1992: 105-110).

Tarihsel döngü içerisinde suçun değişimine ve toplumla olan ilişkisine de kısaca değinmeliyiz.

Suçla ilişkin teorilere baktığımızda 18'inci yüzyılın ortasında ortaya çıkan ve güçlenen Klasik okula göre, suçluluk failin, serbest iradesi ile donatılmış görülen akılcı mülahazalardan doğardı. Bu yüzden klasik okul, suçluluğa tepki olarak kusura yönelen cezayı savunmuştu. Klasik Okul, insanın irade özgürlüğüne sahip olduğunu, eylemlerinde rasyonel davrandığını savunmuş, suç eylemleri için de aynı görüşü devam ettirerek, cezanın caydırıcılığı üzerinde durmuşlardır. Diğer bir tabirle ceza işlenen suçla aynı olmalıydı çünkü insan rasyoneldir.

Rasyonel seçim teorisi basit olmaktan yada fikirlerin bileşimi olmaktan çok soy benzerliği olan çeşitli fikirlerin karmaşık topluluğudur. Davranışçı psikoloji, değişim teorisi, oyun teorisi ve mikro ekonomik teoriden unsurlar içerir (Beckford,1999:671).

Rasyonel seçim teorisi üzerine yapılan ve onun ne olduğuna ne olmadığına ilişkin tartışmalardan uzakta kalarak rasyonel seçim teorisini izah etmeye çalışalım.

Rasyonel seçim teorisyenlerine göre bu sosyal fenomenin açıklanması, ‘amaca ulaşmak için kullanılan alternatif yolların, kâr-zarar algılamasının rasyonel hesaplamasını yapan bireysel insanoğlunun sınavıyla başlamalı. Ayrıca sıklıkla şu da iddia edilir ki insanoğlunun bireysel yolunu dikkatle incelediğimizde maliyeti azaltmak ve ödülü-faydayı çoğaltmak, bu makro düzey sosyal fenomeni anlamak için ön şarttır(Beckford,1999:672).

Parsons’ta benzer şekilde insan davranışının belirli bir hedefe yada hedeflere yönelik olduğunu ileri sürer. Hedefe yönelik davranış tüm sosyal aktivitelere yayılmıştır. Hedefe yönelik davranışın çözümlenmesi bireylerin hedeflerinin nereden kaynaklandığını ve bu hedeflere ulaşmak için bireylerin nasıl bir vasıta seçtiklerini bilmeyi gerektirir(Canoğlu,1989:53).

Bu hedefler tabidir ki toplumca kabul görmüş somut hedeflerdir. Toplumsal arenada bu hedeflere ulaşmak için olası yollar betimlenmiş ve hedeflere buralardan ulaşılması uygun ve zorunlu görülmüştür. Aslında toplumsal sapma ve diğer problemlerin kaynağı tam da burada ortaya çıkmaktadır.

Daha akıllı birileri alternatif yollar buluyor ve işleyen sistemde patalojik bir duruma dönüşüyor. Bu kişi hedeflere toplumun öngördüğü yollardan değil de kendi ürettiği yollardan ulaşan daha rasyonel birisi.

Parsons insan davranışlarına genel bir neden bulma çabasında iken aynı zamanda hem bireye hem topluma dönük tasarruflarda bulunmuştur. Ona göre sosyal aksiyonun alt-sistemleri ve buna karşılık gelen işlevsel zorunlulukları ve kurumsal göstergeleri şunlardır.

Sosyal Aksiyonun Alt-Sistemleri	İşlevsel Zorunluluklar	Kurumsal Göstergeler
-----	-----	-----
Organizma	Uyum	Ekonomi
Kişilik sistemi	Hedefe ulaşma	Politika
Sosyal sistem	Bütünleşme	Topluluk ve kültürel örgütler
Kültürel sistem	Örüntü sürdürme	Akrabalık

Bu teorik düzenlemeyi yapan Parsons'a göre yukarıdaki kavramsal aksiyon çatısı sadece bireysel aksiyonları açıklamak için kullanılabilir. Fakat bireyin aksiyonu sadece kendisi ile ilgili değildir. Sosyal davranışlar örgütlenmiş bir biçimde karşılıklı ilişkili olmayı gerektirir(Canoğlu,1989:53). Bu sebeple örgütlenmiş sosyal davranışı sosyal aksiyon sistemi olarak ele alıyoruz.

Bu noktada Metron da sapmayı açıklarken sosyal kontrol, ve baskı teorisini kullanır. Ona göre de yüksek oranda sapma davranışlarının görülmesi, toplumun amaç ve duygulanımında olan sosyal beklenti ve sosyal fırsatların bir sonucudur. Hatta sosyal yapıdaki gerilimler ve zorlanmalar sapmayı davet eder.

Metron amaca ulaşmak için ne yapması gerektiği hakkında fikir yürüten ve hareket insanları beş adımda yada beş kategoride inceler.

1-Uymacılık: Sosyal beklenti ve fırsatlar arasındaki ayırım-farklılık sonucu uymacılar, toplumsal anlamda uygun olan fırsatlar ararlar. Banka ve komisyoncular esnafların aksine kurallara kesinlikle uyarlar.

2- Yenilikçilik: Kültürel anlamda toplumun uygun gördüğü hedeflerin peşinde koşarken bası illegal aktiviteler içermek bu anlamdadır.

3- Gelenekçi: Toplumda sıkıca belirlenmiş amaçlara ulaşmada, uygun yolları kullanmaktır. Sapma böylece daha az olacaktır

4- Geri çekilme: Her iki tür hedef ve araçları terk ederek geri planda durmak. Örneğin uyuşturucu bağımlıları

5- İsyan: Kültürel anlamda onaylanmış ve uygun bulunmuş amaç ve araçları reddederek yenilerini oluşturmak ve kabul etmek anlamındadır. Bu insanları bazı

düşman gruplar piyon olarak kullanabilmektedirler. Bunlara kısaca asi diyebiliriz(Aksoy,1998:27).

Klasik okulun popüler olmasından sonra doğa bilimlerinde meydana gelen gelişmeler, genel olarak sosyal olaylara bakışı ve özelden de suç olgusunun algılanışını değiştirmiştir. Auguste Comte 1830-1842 arasında yayınlanan altı ciltlik kitabı Cours de Philosophie Positive (Pozitif Felsefe Dersleri) adlı eseriyle, fizik bilimlerinin modern yöntemlerini toplum bilimlerinde uygulayan ilk isim olmuştur (Demirbaş,2001:315).

Comte, bilimsel yaklaşımla temellendirilmediği takdirde, toplumsal olgunun gerçek bilgisinin mümkün olmadığını iddia etmiştir. Tabii ki sonraki yıllarda Charles Darwin'in Türlerin Kökeni isimli eserinin yayınlanmasıyla suç olgusuna bakış hepten değişmiştir. Darwin, türlerin evrimi teorisi ile, o güne kadar geçerli olan yaratılış inancına karşı çıkıyor, insanın doğal seçilimle (doğal seleksiyon) ortaya çıktığını ileri sürüyordu. İşte bu gelişmeler, sadece bilim düşüncesinde değil, insanla ilgili tüm araştırma alanlarında önemli bir kırılma noktasını oluşturmuştur.

Bu gelişmeler beraberinde suç ve cezalandırma kavramına bakış açısını da değiştirmiştir.

Lombroso ile başlayan, Garofolo ve Ferri ile devam eden görüş, Pozitivist Okul olarak ortaya çıkmıştır. Pozitivist Okul taraftarlarının ortak noktası, suçluya ve cezalandırmaya ilişkin görüşlerini bilimsel temellere dayandırma çabasıdır. Gerçekte bu çabalar, İslam dünyasında İbn-i Haldun'un mukaddime isimli eserinde ve yakın çağımızda İbrahim Hakkı Efendinin yazmış olduğu Marifetname'de karşılığını bulmaktadır.

Garofolo'ya göre suç eğilimleri taşıyan kimselerin ahlakı üzerinde din hakimiyet kuramaz, suçlular ileriye göremezler sadece halde yaşarlar. İhtiraslarını tatmin etmek söz konusu olduğu zaman ertesi günü bile düşünmeyen birileridir(Adler vd,1991:67).

Ancak fizikçi ve doktor olan Lombroso, 1876 yılında yazdığı L'uomo Delinquente (Suçlu İnsan) isimli kitabıyla, pozitivist okulun temelini atmıştır. Lombroso bu eserinde, suçluların doğuştan gelen bazı fiziksel ve ruhsal bozukluklara sahip olduğunu iddia etmiştir. Ferri'nin Lombroso'ya teklif ettiği ve daha sonradan Lombroso'nun teorisinin de ismi olarak anılacak "suçlu doğanlar" ya da "doğuştan

suçlular” kavramı, fiziki birtakım özellikleri taşıyan insanlar için kullanılmıştır (Adler vd,1991:64).

Günümüzde de genetik araştırmaları da neredeyse bu anlayışa yaklaşmaya başlamıştır. Araştırmalara göre insanı suç işlemeye iten bazı genler var. 46. genin XY değilde XYY olması araştırmalara göre suçun sebebi olarak görülebilmektedir (İçli, 1998:54-59).

Eğer suç işleyen kişide bu genler varsa, işlediği eylemden dolayı daha az sorumlu olmalıdır. Araştırma sonucunda da bu genlere sahip suçluların cezalarında bir indirime gidilmesini teklif etmiştir. İleride, bu genlerin varlığının bir hastalık belirtisi olarak kabul edilmesi ve genetik müdahale ile suçların ortadan kaldırılmaya çalışılacağı bir vakıa olsa gerek.

1.2. Suç ve Demografik Faktörler

Suç, çok değişkenli bir faktör olmakla açıklaması zor bir kavramdır. Suçun sebepleri ve işleniş şekli çok karmaşık olduğu gibi suçlu davranışın veya sapmanın hinterlandı, psiko-sosyolojik saikleri nelerdir. Suça sebep teşkil edecek mantıklı bir çok değişken ortaya koyabiliriz. Ama bunların arasındaki bazı önemli değişkenler vardır ki bunlar her araştırmada olması gereken değişkenlerdendir. Suça etki den faktörler arasında şunları sıralayabiliriz.

- 1- Yaş
- 2- Cinsiyet
- 3- Medeni durum
- 4- Öğrenim durumu
- 5- Aile yapısı ve özellikleri
- 6- Meslek
- 7- Ekonomik düzey

Bu faktörlerden bazılarını daha ayrıntılı inceleyelim.

1.2.1. Aile ve Suç

Ülkemizde geleneksele olan özlem hiç bitmemiş ve gelenekselle ilişkin olanlar daima hasretle anılan bir değere sahip olmuştur. Geleneksel ifadesinden kastımız ise popüler kültüre yenik düşmüş folklorik uygulamalar ve bir takım ritüellerin yanında aynı zamanda geçmişte sosyal yapıyı oluşturan diğer sivil toplum kuruluşları ve bizzat bireyin kendisidir. Bireyin kendisi olarak vurgu yapacağımız yer ise bireyin ‘kendisi olmasını’ sağlayan yer, yani ailesidir. İletişim araçlarının çeşitlenmesi ve kolayca köy ve bucaklara girebilmesi beraberinde gelenekselle ilgili olan bazı durumları da değiştirmiştir. Vurgumuz esas itibariyle geleneksele değildir ancak aile tipolojilerini ele aldığımızda geleneksel aile tipolojisi diye kavramsallaştırabileceğimiz geniş aile örüntüsü ile modernleşmeyle birlikte kitle kültürü ve sanayileşmenin de etkisiyle yaygınlaşan çekirdek aile tipini kavrayabilmenin bir yolu olarak görmekteyiz.

Sanayi toplumunun aile tipi çekirdek aile tipidir, geleneksel yapılardan farklıdır ve neredeyse tüm dünyada kabul görmüştür. Toffler 3.dalga toplumu olarak nitelendirdiği ABD’de insanlar arasında bir ülkü haline getirilmiş çekirdek aile tipinin yine 3. dalgayı başlatan araçlar tarafından empoze edildiğini savunur. Bu ailelerin özelliklerine baktığımızda ise şu özellikleri görmekteyiz(Tezcan,1995:130-131).

Tek başına yaşayanların sayısı artmış, böylece yalnız adam kültürü doğmuş ve yalnızlar için yurtlar, evler açılmış, geziler, eğlenceler düzenlemiştir. Bu durum beraberinde nikahsız yaşamayı da getirmiştir. Beraberinde çocuktan arınmış bir kültür egemen olmuştur. Böylece çocuk yapmaya ilişkin propagandalar ve teşvikler başlamıştır. Çocuklar anne ve babadan yalnız, kurumlar aracılığıyla büyütülmektedir. Şanslı olup da annesi olanlar baba bulamamaktadır. Tekrar evlenenlerde ise çocuklarda uyum problemleri baş göstermektedir.

Tabi ki bütün bunlarda beraberinde suça ve suç işlemeye zemin hazırlayan durumları da beraberinde getirmektedir. Ülkemize baktığımızda ise öncelikle geleneksel kadın ve erkek rollerinde olan değişimler söz konusudur. Ayrıca iş gruplarındaki cinsiyete göre meslek ayırımı yavaş yavaş kaybolmaktadır.

Temelde erkeklerin içine sokulduğu bir toplumsal cinsiyet kalıbı, bir ideal erkek kimliğidir. Bu kimlik sadece erkeklere kalmaz aynı zamanda bu kimliği kadınlar da

erkekler kadar üretir, tüketir ve toplumsal rol olarak oynarlar. Ve bu durum ataerkillik tarafından sürekli şekillendirilir(Maral,2004:128-129).

Türk toplumu üzerinde, yukarıda saydığımız olumsuz özellikleri aradığımızda benzer tabloyla karşılaşmamaktayız. Ancak geçmişe göre boşanma oranlarının arttığını, yaşlıların giderek sosyal kurumlarda barındığını, arkadaş gruplarının ve çetelerin çocuklar üzerinde etkisinin arttığını, çocukları ve aile yapısını etkileyen TV program ve dizilerinin hemen hemen her evde izlenir olduğunu, aile içi şiddetin arttığını da görmezden gelemeyiz.

Genelde aile üyelerinin birinin diğerlerine karşı şiddet uygulaması, aile içi şiddet olarak görülmektedir. Ailenin bir dövüş arenası değil de sevgi ve şefkat yuvası olduğu düşünülür. Ailelerden de bu yönde davranışlar beklenir. Bu beklenti dolayısıyla ve sosyal baskılar neticesinde aile içi şiddet çoğu zaman gizlenme eğiliminde olmuştur.

İçli'ye(1988:281) göre aile içi şiddet temelde bir erkek problemidir. Kadınların da kocalarına karşı şiddet kullandıklarına dair kanıtlar olsada, kadına karşı şiddet çok daha önemli bir problemdir.

Şiddetin ve iletişimsizliğin kol gezdiği ailelerde çocukların suça itilmesi de kolaylaşmaktadır. Jaffe ve arkadaşları, aile şiddeti yüzünden çocukların muhtemelen öğrenecekleri hususları şu şekilde ifade ederler.

- 1- Şiddet çözmede uygun bir yoldur.
- 2- Şiddetin aile içi iletişimde yeri vardır.
- 3- Şiddet stresi gidermek için uygun bir yoldur.
- 4- Şiddet mağdurları bunu hoş görmeli hatta şiddetin ortaya çıkmasında kendi sorumluluklarını incelemelidir(İçli,1998:287).

Hiçbir sosyal hadisenin bir yada birkaç sebebi yoktur ancak suçluların sayısının artmasının ve kolay bir şekilde suç işlenilmesinin sebeplerinden en önemlisi aile ilişkileri ve aile yapısıdır. Bu sebeple Merton ve Durkheim tarafından geliştirilen anomi teorisi sonraları suça ilişkin etiyolojik çalışmalarda alt kültür teorilerine çerçeve oluşturmuştur.

Alt kültür teorileri, savunma, destek, ve karşılıklı ihtiyaçlar nedeniyle bir arada bulunan, benzer fikirleri ve değerleri paylaşan zihin yapıları benzer bireylerden

oluşmuştur. Dolayısıyla toplumdaki bu belli grupların, alt kültürlerin veya gangların suçu onayladığı veya en azından suça neden olan değerlere sahip olduğunu ileri sürer(Siegel,1989:170).

Alt kültürlerin oluşmasının nedenleri üzerinde duracak olursak, bazı şeylerin çok açık olduğunu görebiliriz. Savunma, destek ve diğer karşılıklı gerektiren ihtiyaçlar için bir araya gelme olduğunu görmekteyiz. Aile içi şiddet, suçlu davranışın ortaya çıkmasında bir sebep iken diğer bir sebep ise sevgi şefkat ve ilgi eksikliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Suçlu bir bireyle, suçlu olmayan bir birey arasındaki en belirgin fark, suçlu olmayan bireyin suçluluk dürtülerini kontrol edebilmesi ve toplumsal açıdan zararsız bazı faaliyetlere yönelmesidir. Yavuzer'e(1996:22) göre bireyin bunu başarması büyük ölçüde sağlıklı bir toplumsallaşma sürecinden geçmesine bağlıdır.

Tabi ki bunun ilk aşaması ailedir. Hiçbir çocuk sosyal yada anti-sosyal dünyaya gelmez, bütün bunlar sonradan kazanılmış ve öğrenilmiş durumlardır.

Araştırmacı Glueck'ler, annenin çalışması ve çocuk suçluluğu konusunda yaptığı araştırmasında, annenin çalışmasının değil de, annenin çocuğa gerekli bakım ve ilgiyi gösterememesinden dolayı çocukların suça kaydığını ifade etmiştir. Ayrıca Glueck'ler araştırmasında, suçlu çocukların, anne babaları tarafında katı ve acımasız disipline tabi tutulduklarını ortaya koymuşlardır. Ayrıca Sutherland'da suçlu çocukların geldikleri aileleri incelerken bazı ortak özellikler bulmuştur. Bunlardan bir tanesi de; ailede başka suçlu bireylerinde olmasıdır(İçli,1993:32).

'Suçlu çocuk yoktur, suça itilmiş çocuk vardır' derken aslında kastedilen; ailenin yapısal ve ekonomik özelliklerinin çocuğa yansımaları olmaktadır. Çocuk boş bir levha gibiyken aile kurumu içerisinde işlenmektedir. Artık anne-baba eğitimi bu noktada önemini ortaya koymaktadır.

Yavuzer'in(1996:150) araştırmalarına göre de suçlu bireylerin ailelerinin sorunlarından biriside eğitimsizlik olarak ortaya çıkmaktadır.

1.2.2. Yaş ve Suç

Yaş ve suç ilişkisi de bir çok araştırmada değinilen ve atlanmayacak kadar önemli bir değişkendir. Medeni hale, ekonomik statüye yada cinsiyete bakmaksızın gençlerin yaşlılardan daha sık suç işledikleri görülmüştür.

Türkiye'deki tüm hükümlüleri göz önüne alarak bir değerlendirme yapacak olursak cezaevlerindeki hükümlülerin yaş durumları şu şekildedir.

Cezaevine giren hükümlülerin yaş ve cinsiyet durumlarına baktığımızda DİE 2002 verilerine göre %97'sini erkekler %3'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır. Toplam 98,955 hükümlünün 96,007'si erkek iken sadece 2,948'i kadındır(Adalet istatistikleri, 2002:133). Cinsiyet ile suç ilişkisi ele alındığında bütün toplumlarda kadınların suç işleme oranlarının erkeklerden düşük olduğu söylenebilir(İçli,1993:25).

2002 verilerine göre cezaevlerindeki mahkumların yaş durumları ise şu şekildedir. 11-15 yaş arası 92 kişi, 16-18 yaş arası 1,221 kişi, 19-21 yaş arası 5,702 kişi, 22-29 yaş arası 25,944 kişi, 30-39 yaş arası 33,372 kişi, 40-49 yaş arası 21,792 kişi, 50-59 yaş arası 8,022 kişi, 60-64 yaş arası 1,478 kişi, 65 yaş ve üstü ise 1,322 kişi olmuştur(Adalet istatistikleri,2002:134).

Sadece Konya cezaevlerindeki mahkumların sayısı 2002 verilerine göre 2788'dir. Bu mahkumların yaş gruplarına göre oranlarına baktığımızda; 11-15 yaş arası 2 kişi, 16-18 yaş arası 55 kişi, 19-21 yaş arası 167 kişi, 22-29 yaş arası 686 kişi, 30-39 yaş arası 945 kişi, 40-49 yaş arası 616 kişi, 50-59 yaş arası 230 kişi, 60-64 yaş arası 48 kişi, 65 yaş ve üstü ise 39 kişi olmuştur(Adalet istatistikleri, 2002:148-149).

Suça ilişkin tüm faktörler içinde suça katılımı en güçlü etki yaşa aittir. Suça katılımın yaş ile azaldığı görüşü kriminolojinin en eski ve en yaygın olarak kabul edilen görüşüdür. ABD'de tutuklanma oranları yaş ilerledikçe düşmektedir. Özellikle 30'lu yaşlardan itibaren azalmaktadır. 50'li yaşlardan sonra ise %2 oranına düşmektedir(İçli,1988:221).

Türkiye'deki duruma baktığımızda 30'lu yaşlarda suç işleme oranının yükseldiğini ancak 49'lardan sonra inişe geçtiği açıktır. Amerika'da en yüksek olan suç işleme yaşı 18'li yaşlar olurken bizim ülkemizde 18'li yaşlar neredeyse suça başlama yaşı olmaktadır.

1.2.3. Meslek, Medeni Durum ve Suç

Yine 2002 verilerine göre mahkumların meslek durumlarına baktığımızda, cezaevine giren mahkumların %21,8'i işgücüne katkıda bulunmazken, kalan %78,2'si de bir mesleğe sahiptir. Tarımcı, hayvancı, ormancı, balıkçı ve avcılarının oranı %25,2 iken tarım dışı faaliyetlerde çalışan ve ulaştırma makineleri kullananlar ise %41,6'dır. ticaret ve satış personeli olanların oranı %16,3 ve diğer meslek gruplarında olanların oranı da %16,9'dur (Adalet istatistikleri, 2002:135).

Türkiye geneli cezaevlerine giren mahkumların medeni durumlarına bakıldığında ise; %72'sini evlilerin, %24,7'sini bekarların, %2,8'sini boşananların ve %0,6'sını ise eşi ölenlerin oluşturduğu görülmektedir (Adalet istatistikleri, 2002:136).

1.2. Avrupa ve Amerika'da Cezaevleri

Avrupa ve amerikan toplumlarında hapisanelere gönderilenler, toplumun sistematik olarak dışlanan kesimleridir. Yoksullar, hapisane nüfusunun en geniş kesimini oluştururken, ırkçılığın devlet politikası olarak egemen olduğu ülkelerde ceza politikaları aynı zamanda ırkçı bir boyut da taşımaktadır.

Örneğin, ABD hapisanelerindeki mahkumların yalnız 1/3'ü beyazdır, geriye kalanları ise Afrika ve Latin kökenliler oluşturmaktadır. ABD eyalet hapisanelerinde ırksal ve etnik azınlıkların hapisane nüfusu içindeki oranı 1986'da % 60 iken, bu oran 1991'de % 65'e ulaşmıştır. 1994'te 20-29 yaş grubundaki her 3 siyah erkekten biri, adalet sisteminin nezareti altındadır. Siyah erkeklerin hapse gönderilme oranı, beyaz erkeklere oranla 7 kat daha fazladır (Rojas, 1998).

Siyahların müebbet hapis cezasına mahkum edilme oranı da beyazlardan yaklaşık 7 kat daha yüksektir: ABD hapisanelerinde, siyahların % 18.6'si, beyazların ise % 3.4'i müebbet hapis cezasına mahkum edilmiştir. Müebbet hapis cezası verilen mahkumların ABD'deki toplam oranları ise bir hayli yüksektir: Son rakamlara göre, hapisanelerdeki her 20 kişiden biri (% 5.1), müebbet hapis cezasına mahkumdur (Department of Justice, 2005).

Bu durum, ABD'nin sert yeni ceza yasalarının bir sonucudur. Ancak bu yasalardan en fazla mağdur olan kesimi, hapisanelerdeki en geniş kitleyi temsil eden

yoksul siyahlar oluşturmaktadır. ABD'de 1994'te siyah nüfusun % 33'ünün yoksulluk sınırının altında yaşadığı (Olson, 1994) dikkate alındığında, ırkçı ceza politikalarının aynı zamanda yoksullara karşı bir nitelik taşıdığı da tartışmasız biçimde açığa çıkmaktadır.

Bununla birlikte hapisanelerdeki dini durumda çok farklıdır. Amerika'da cezaevlerinde yapılan araştırmalar genellikle mahkum hakları, adaletli yönetime yönelik olarak betimleyici çalışmalar olarak karşımıza çıkar. İslami değerler açısından ele alındığında ise araştırma yapanlar arasında çoğunluk 'ıslah edilmiş-düzeltilmiş ortam(correctional setting) içerisinde İslami pratikler'i konu almışlardır.

Amerikada yapılan araştırmaları tahlil edip betimleyen Dix'e (1997:36) göre: Abney, Palmer, Rigoli, Robbins, Rudovsky, Smith, bu gruptandır. Bununla birlikte 1960'lı yıllarda araştırma temayülü, ıslah edilmiş ortamda İslami paratiklere ve onun yönetime olan sonraki etkilerine doğru olmuştur, Brown, Dell'Olio, Murdy, Yaker, Yine Dix'e (1997:36) göre bu doğrultuda araştırma yapanlardır.

Birinci grup ve ikinci grup aslında İslâmiyet'i ıslah edici araç olarak kullanmamaktadır. Birinci grup çalışmalarında ıslah edilen ortam içerisinde İslâmi uygulamaları yada genel olarak özgürlüğü bir çeşni olarak görmekteyken, ikinci grup ise İslâmiyet'in hapisanelerde yaygınlaşmasının ve bu durumun beklenmeyen-istenmeyen sonuçlarına yönelik araştırmalar yapmışlardır.

Geride kalan araştırmalar yine Dix'e(1997:37) göre Müslüman mahkûmların yaşam stillerine odaklanan doğal betimlemelerdir.

Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki batıda inanç temelli (faith based) sistemler de mevcuttur. 'Prison Chaplancy' denilen kurum bizdeki uygulamalarıyla neredeyse hapisane vaizliğiyle eşdeğer uygulamalardır. Bu hapisanelerde her dini grup kendine temsilci seçebilmektedir.

Beckford'a (199:671-685) göre bu uygulamalar o kadar geniş ki her grup kendi dinine göre din adamı talep hakkına sahiptir. Ancak çoğunlukla Hıristiyanlık hakimdir. Özellikle İngiliz kiliseleri bu işi tekelerinde tutmak istemektedirler. Ama Amerika hapisaneleri için dinde tam bir serbest pazar hâkimdir.

Kendisinin de dediği gibi 'bu araştırmada benim merkezi noktam: tartışmalarla dini gruplar boyutunda özel sınırlamalar empoze edilmek istenmektedir. Özellikle

İngiliz ve Galler kilisesi üyeleri diğer kilise ve dinlere karşı dominant olmaktadır. Ancak onlarında tartışmaksızın aktivitelerini yerine getirmeye izin vermektedirler(Beckford,1999:683)

Beckford gözlemlerini bu şekilde kaydetmiş ve İngiliz kiliselerinin baskı mahkumlara yaptığını araştırmalarıyla tespit etmiştir.

1.3. İslamiyette Ceza Ve Cezaevleri

İki kişi arasında herhangi bir olumsuz durum olduğunda bireylerden biri normlardan saptığında diğeri onu uyarmakta, mesafe koymakta yada aralarındaki ilişkiyi bitirmektedir.

Sosyal kontrol normal yaşamın kaçınılmaz öğelerindendir. Toplumsal yaşamda ilişkileri yöneten normlardan sapmayı, çeşitli mükafatlandırma ve cezalandırma süreçleri ile önlemek ve toplumda düzeni sağlamak için harekete geçirilen bir mekanizmadır. Bu nedenle her toplumun kaçınılmaz öğelerinden biridir(Eserpek,1979:160).

Sosyal kontrol teorisyenleri suç önleme çalışmalarında elbette ki din kurumunu ele almaktadırlar. Sosyal kontrol teorisyenleri nasıl ve niçin insanlar toplumun kurallarına uyar diye sorgulamada bulunurlar.

Batıda yapılan araştırmalarda gösteriyor ki dine bağlı olarak suç işleme oranları düşmektedir. Aksoy'un(1998:31) belirttiği gibi, batı dinleri arasında Yahudilik mensupları, Hristiyanlık mensuplarıyla karşılaştırıldığında en düşük suç işleme oranına sahiptir. Hristiyanlar ise kendi aralarında şu şekilde oranlanabilir, Protestanlar Katoliklerden daha düşük suç işleme oranına sahiptir.

Şurası kesindir ki; insanın bio-psikolojik yapısının ayrılmaz bir unsuru olan, ilkel yada gelişmiş olsun insanın bulunduğu her yerde her devirde din mutlak bir fenomendir. Ve bu haliyle fert, toplum, kültür ve medeniyet üzerinde etkilidir(Solmaz,1996:125).

İslam dininde suç işlemeyi engelleyen ve yasaklayan bir çok kural vardır. Kuranı Kerimde defalarca insanlara hatırlatılan bir hususta bu dünyada yaptıklarının karşılığını

öbür tarafta alacaklarıdır. Kim kötülük yaparsa onu bulacak kim iyilik yaparsa onu bulacaktır. Bu İslam dinindeki oto-kontrol sisteminin bir göstergesidir.

Bir diğer önemli ve herkesin bildiği kural da 'emr'i bil ma'ruf nehy'i ani'l münker'dir. Bu düzenleyici kuralla kişi sadece kendini kontrol etmekle değil etrafını ve yakınlarını kontrol etmekle de yükmlüdür.

Tabi ki İslam dini, yapısı itibariyle hem inananlarının bu dünyasını(seküler-dünyevi boyut) hem de öbür dünyasını(uhrevi boyut) düzenlemektedir. Dolayısıyla bu din mensupları her türlü düşünce ve tasarruflarında her iki tarafı da düşünerek eyleme geçmek zorundadırlar.

Bir suçun uhrevi boyutu, inanan kimse açısından önem arz etmektedir. Yasalar önünde suçlu olarak hüküm giymese bile herhangi bir ihlalden dolayı uhrevi cezanın olduğu fıkıhçılar tarafından söylenmektedir. Ayrıca yasalar önünde suçlu bulunup dünyada cezasını çekse bile uhrevi cezanın çekilebileceği tartışmalı da olsa genel bir hüküm olarak yansımaktadır(Erturhan, 2003:197-216; Aycan,1991:23). Bu başlık altında yukarıdaki süregelen tartışmaya girmeden cezanın infazında dini inanışın önemini vurgulamak istiyoruz.

Genel olarak İslam ceza hukuku denilince kamu yararını korumak amacıyla oluşturulan yasaklar ve bu yasakları işleyenlere devletin uyguladığı cezalar açısından, fert ile devlet arasındaki ilişkiyi düzenleyen hukuk dalı anlaşılmaktadır(Songur, 2003:188-189). İslam ceza hukukunda suçu da en genel anlamıyla bir emrin ihmali yada bir yasağın ihlali şeklinde tanımlamak mümkündür(Dağcı,2003:71).

İslam Hukukunda, modern hukuk ve roma Avrupa hukuk tasnifinden farklı bir ceza hukuku tasniflemesi vardır. Klasik fıkıh literatüründe,bugünkü şekliyle tasnif edilmiş bir ceza hukuku bulunmayışı bazı araştırmacıları İslamiyet'te ceza hukuku kavramı bulunmadığı şeklinde bir yanlış anlayışa götürmüştür.

Bilindiği gibi İslam hukukun genel olarak dört temel kaynağı vardır: Kur-an, Sünnet, İcma, Kıyas. İslam ceza hukuku da bu genel kaynaklara dayanmaktadır.

Kur-an suç ve cezalarla ilgili olarak verilecek cezanın esasını açıklamıştır. Ceza işlenen suçun cinsinden olmaktadır. Suç ve cezanın eşitliğine dayanan bu duruma kısas denir(Zehra,1997:93). İslam ceza hukukunda genel anlamda cezaların tasnifinde ana unsuru belirlenmişlik oluşturmaktadır. Özellikle İslam hukukçularının çoğunluğuna

ait olan bu fikre göre cezalar had ve ta'zir olmak üzere ikiye ayrılır. Hadler cezaları Kur-an ayetlerince belirlenmiş, ta'zir de belirlenmemiş, zamanı, miktarı ve zemini devlete bırakılmış olan cezaları ifade eder(Songur, 2003:190; Atar,1991:219; Koşum,1999:13).

Ayrıca İslam hukukunda başlıca somut cezai müeyyideler de şunlardır. Bedeni cezalar olarak; ölüm, el kesme, celde(sopa), recm; sürgün veya hapis gibi hürriyeti bağlayıcı cezalar; adli tevbih, teşhir gibi psikolojik cezalar; kişinin mal varlığına yönelik diyet ve para cezalarıdır. Bunlardan ölüm, el kesme ve diyet miktarı kanun koyucu tarafından belirlenen cezalandırmalar iken, diğerleri ise ta'zir cezalarıdır(Koşum,1999:16).

Fıkıh kitaplarında had cezasını gerektiren suçlar yedi tane olarak belirlenmiştir(Songur, 2003:191-192).

- 1- Zina suçu
- 2- Kazf suçu (iffetli bir kadına zina suçu atmak)
- 3- İçki içme suçu
- 4- Hırsızlık suçu
- 5- Eşkiyalık yol kesme (Gasp)
- 6- Dinden çıkma suçu
- 7- Devlete isyan suçu

Cezanın infazında genel İslami kaideler bu kadarla olmamakla birlikte yoğunluk bu minvaldedir.

Kurani kerimde suç-yasak-ceza belirlemeleri yapılmış olmasına karşın hapis ve hapishane uygulamasına ilişkin bir cezalandırma şeklinden bahsedilmemiştir. Sürgün yoluyla tecrit uygulaması olmasına rağmen bu günkü anlamda hapis yoktur ancak yorumcular buradaki tecrit uygulamasının daha geniş bir yorumla hapis cezasını içerdiğini vurgulamışlardır(Bardakoğlu,1997:54-64)

Peygamber döneminde sürgün cezasından ayrı olarak çok az da olsa bazı borçlular kısa süreli hapsedilmişlerdir. Ayrıca Hz. Muhammed harp esirlerini, katilleri

ve sanıkları kısa süre için mescid duvarlarına el ve ayaklarından asarak hapsederdi (Bardakoğlu,1997:55; Atar,1991:219).

Anlaşılabileceği gibi hapis o dönemlerde genel bir cezalandırma tarzı değil de geçici bir süre ceza kesinleşinceye kadar ya da esirler fidyeyi ödeyinceye kadar, günah davranışı terk edinceye kadar uygulanan bir durumu ifade etmektedir.

Hapisten amaç hem suçun işlenmesini engelleme hem de suçluyu ıslah etme ve cezalandırma olduğuna göre, ne tür suçlar için hapis cezası uygulanacağı hakim bir karardır. Ancak genel olarak İslam hukukçuları ihtiyati tedbir olarak hapsi uygun gördükleri halde bir ceza şekli olarak pek sıcak bakmamaktadırlar. Bu sebeple en son tercih olarak hapis düşünülmüştür(Bardakoğlu,1997:55). Bu görüşün arkasındaki temel amaç sanırım suçluyu ıslaha yönelik çalışmalar yapılmasıydı, temel olarak amaç suçluyu ıslah olunca hapsetmek gibi kolay bir yol tercih edilmemiştir. Tecritte ıslah çok fazla olmamakla birlikte ihtiyati hapsin temel mantığı ıslah olsa gerek.

Ancak her olay kendine özü olduğu için özel olarak incelenmesi gerekir. Örneğin adam öldürme suçlarında cinayetin kasten işlenmesi durumunda kısasa, değilse diyete hükmedilmesi genel bir kural olmakla birlikte kısasın çeşitli sebeplerle uygulanamaması veya düşmesi üzerine fakihler, cinayetin toplum vicdanında bıraktığı derin izlerin karşılıksız kalmaması ve suçun bir yönüyle kamu hukukunu da ilgilendirmesi sebebiyle katilin cezalandırılması bu sebeple hapsedilmesi gerektiğinden bahsederler(Bardakoğlu,1997:58-59).

1.4. Cezaevlerimizin Genel Özellikleri

Türkiye sınırları içerisinde Ceza Ve Tevkif Evleri genel müdürlüğüne bağlı olan toplam 535 cezaevi bulunmaktadır. Bunların 494 tanesi kapalı cezaevi iken 36 tanesi ise açık, 5 tanesi ise çocuk ceza ve ıslahevidir. Çalışmamıza inceleme alanı olarak seçtiğimiz Konya ilinde ise toplam 18 cezaevi bulunmaktadır, bunun 16'sı kapalı cezaevi 2'si ise açık cezaevidir. Konya cezaevlerinde 2002 verilerine göre toplam 479 kadrolu personel çalışmaktadır. Bunun 447'si genel idari hizmetler olmaktadır, 10 tanesi sağlık hizmetleri, 4 tanesi teknik hizmetler, 4 tanesi de eğitim hizmetleri, 14 tanesi de yardımcı hizmetler olmaktadır.

Kapalı tip ceza infaz kurumları denince anlaşılın; içten ve dıştan olmak üzere; koruma ile ilgili personeli bulunan ve dışarı ile teması kesilen, kapalı bir rejime sahip cezaevleridir. Hükümlüler ve tutuklular kanun ve tüzüğün gösterdiği haller dışında, kurum dışına çıkamazlar ve çıkarılamazlar. Buralarda dış koruma olarak jandarma görev yapar.

Konya'da bulunan ve bizim araştırmamıza konu olan E tipi cezaevi bu tarzda bir cezaevidir. Ancak E tipi cezaevi için durum biraz farklıdır. Tarz olarak F tipine kaymaktadır. Çünkü koğuş sistemi vardır. Koğuşlarda 8-10-15 kişilik gruplar kalmakta ve bu koğuşlar üst kat yatakhane, alt kat yemekhane ve dinlenme yeri olmak üzere bir de bahçesi olan yerlerdir. Eğitici faaliyetler de katılımın düşük olduğu kurslarla devam etmektedir.

Yarı açık olarak nitelendirilen bir diğer cezaevi yapılanması da şu şekildedir; dıştan koruma ile ilgili personeli olmayan, firara karşı basit engelleri bulunan bir cezaevi yapılanmasıdır. İçeride infaz koruma memurları ile baş gardiyan olur. İç güvenlik ve iç koruma bu memurlar tarafından yerine getirilir. Kurum dışında koruma amacıyla jandarma bulundurulmaz. Bu cezaevlerinde bulunan hükümlüler kendilerine uygun bir işte çalıştırılırlar.

Konya sınırları içerisinde bulunan ve araştırma yaptığımız Yarı açık cezaevi bu nitelikte bir cezaevidir. Yarı açık cezaevi gözlemlerimizde boşta kalan bir mahkum görmek neredeyse imkansızdı. Zaten görevli arkadaşların da ifadesiyle burası bir hapisane değil fabrikaydı. Gerçekten de fırını, demir atölyesi, marangoz atölyesi ve diğer el işi çalışmaları ile tam bir fabrika tarzındaydı.

Aşağıdaki bilgiler hem cezaevlerinin genel uygulamalarından hem de cezaevlerindeki imkanlar dahilinde yapılan uygulamalardan derlenerek oluşturulmuştur. Bu bilgilerin toplanmasında cezaevi yönetimi mahkûmlar ve cezaevi vaizlerinin yardımları büyük yer tutmuştur. Birim birim incelemeyi uygun bulduğumuz için kısaca uygulamalara değindik.

1.4.1. Psiko-sosyal Hizmet Birimi

Bu birimin temel amacı cezaevine gelen her hükümlü ve tutuklu hakkındaki zihinsel, fiziksel, duygusal, eğitimsel ve sosyo-kültürel özellikleri tespit etmek. Hapishaneye bir çoğu ilk defa girdiği için onların kafalarındaki cezaevi değerlendirmesini öğrenip, onları olumsuz düşünce, duygu ve davranışlara

yönlendirebilecek yanlış inanışları ve ön yargıları değiştirmek. Ayrıca yapılan diğer bir faaliyette cezaevine girmekle ortaya çıkan maddi-manevi kayıplarını göz önüne alarak yeni yaşamlarına uyumlarını kolaylaştırmak da bu birimin temel amaçları arasındadır.

Hükümlü ve tutukluları suç ortamına dolayısıyla cezaevlerine sürükleyen gerçek nedenler olduğu tespit edilen, kendileri, diğer insanlar ve yaşamın tüm alanlarıyla ilgili şu ana kadar ki alışkanlıklarının, inanç kalıplarının değişebileceğini, isterlerse bunu başarabileceklerini göstermekte görevler arasında yer almaktadır.

Ayrıca mahkûmlar la yapılan görüşmelerde onların yararlanabilecekleri psiko-sosyal hizmet faaliyetleri ile sosyal ve kültürel faaliyetler hakkında da bu birim tarafından bilgi verilmektedir. Mahkûmlara bir iç görü kazandırarak kişisel gelişimlerini sağlamak amacıyla çeşitli test, envanter ve ölçekler uygulanmakta böylece elde edilen veriler yine kendilerine aktarılmaktadır.

Hatta cezaevindeki en önemli sorunlardan biri olan ve psikolojik alt yapısı iyi olmayan kişileri daha da kötü duruma getiren uyaran eksikliği'nin giderilmesi ve zihinle beden uyum içinde faaliyet göstererek atıl kalmaktan kurtulması amacıyla mahkûmlar sosyal faaliyetlere, kitap okumaya, spor yapmaya, AÖF, AÖL, gibi okullarda okumaya ve sınavlarına girmeye, birtakım meslek kurslarına katılmaya yönlendirilmektedirler.

Yarı açık cezaevinde tam bir kardeşlik havası hakim olduğundan burada mahkûmlar ve gardiyanlar kendi aralarında haftalık maçlar yapmaktadırlar. Ancak E tipi cezaevi için böyle bir şey mümkün olmamaktadır.

1.4.2. Koordinasyon Ve Konsültasyon Faaliyetleri

Hem toplumdaki cezaevleri ve mahkûmlar hakkındaki olumsuz bakış açısının giderilmesi, hem de cezaevindeki psiko-sosyal sorunların giderilmesi amacıyla kurum içi ve kurum dışı danışmanlık ve yönlendirme faaliyetlerine önem verilmektedir.

Özellikle patolojik vakaların tedavisinde cezaevi doktoru ildeki hastanelerin ilgili birimlerinde mahkûmların sağlığına kavuşmalarını sağlamaktadır. Bu aşamada tedaviye yardımcı olmak amacıyla hükümlü-tutuklular hakkında elde edilen gözlem ve bilgileri içeren anamnez kayıtları tutulmakta ve uzman doktorlara iletilmektedir.

Yarı açık cezaevi doktoruyla olan görüşmemizde mahkûmların sınırsız muayene hakları olduğunu ve mahkûmların istedikleri zaman muayene görebildiklerini ifade etti.

Ayrıca mahkûmların maddi ve manevi tüm sorunlarının çözümünde kurumdaki her birimle ve kurum dışında da sivil toplum örgütleriyle elden geldiğince işbirliği yapılmaktadır.

Örneğin çocuklarıyla birlikte cezaevine gelen mahkûmların çocuklarının korunma altına alınmaları için il sosyal hizmetler müdürlüğü ile işbirliği yapılmaktadır. Korunma altına alınan bu çocuklar ayda bir kez eş ve çocuk ziyaretine birim nezaretinde getirilerek anne ve babalarıyla görüştürülmektedir

Kurumdaki iş ve meslek kurslarının düzenlenmesi ve malzeme temininde Halk Eğitim Merkezi, Konya Valiliği, Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi ve çeşitli sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılmaktadır.

1.4.3. İzleme Ve Değerlendirme Faaliyetleri

Bu birim özellikle kurumda uzun süre kalacak mahkûmlar ile sorunlu mahkûmları ele alır. Ayrıca tahliyesi yaklaşan hükümlülerle görüşülerek karşılaşılabilecekleri uyum sorunları hakkında yardımcı olunmaktadır. Bununla birlikte uyuşturucu madde bağımlısı olan mahkûmlar la akli dengesi bozuk olanlar sürekli takip altında tutularak uyum sorunları, saldırganlıkları, önlenmeye çalışılmaktadır.

Ancak toplumumuzda cezaevinden yeni çıkan ve sabıkalı olan birisine bakış açısı pek olumlu olmamaktadır. Dolayısıyla sadece kurumlar değil aynı zamanda bireysel olarak da bu konuda bilinçli adımlar atmalıyız.

1.4.4. Uygulanan Mesleki Teknik Ve Yöntemler

Cezaevi ortamında çoğunlukla gözlem, mülakat, inceleme, rapor, bireysel ve grup görüşmeler, kişisel- sosyal çalışma, destekleyici ve bilişsel terapiler yapılmakta; bununla birlikte dosyalama, çeşitli ölçekler, çok yönlü depresyon envanteri, SCL_90, Rosenberg benlik saygısı ölçeği, MMPI, sicil müşahede fişi, tanıma dosyası uygulanarak; stresle başa çıkma seminerleri, derinlemesine gevşeme gibi çalışmalarda yapılmaktadır.

1.4.5. Dini Faaliyetler

Dini faaliyetler başta kanun tüzük çerçevesinde cezaevi müdürünün onayı ile gerçekleştirilmektedir. Diyanet tarafından atanan cezaevi vaizleri belli gün ve saatlerde mahkûmlara ders yapmakta onları eksik oldukları dini konularda bilgilendirmektedir.

Bu çerçevede cezaevi eski vaizi Hidayet Doymaz ve Konya cezaevleri eski vaizi Abdurrahman Akyürek ile yeni vaiz Ali Öge'nin çalışmaları şunlardır.

1- Kuran okuma bilmeyenlere kuran öğretmek dini açıdan mahkumların sorularına cevap vermek.

2- Onlara buldukları durum içerisinde nasıl ibadet edebileceklerini göstermek.

3- Din öğretimine yönelik dersler yapmak.

4- Bütün bunlarla beraber pratikte vaiz arkadaşlarımız dert arkadaşı ve onlarla birlikte hüznlenen gerçek bir dost olmaktadır. Yıllar sonra bile görüşüp konuştukları mahkumların sayısı az değildir.

Adalet bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığının 16 Eylül 1981 gün ve SYNT.KOOR:7130-818-81/SVL.İŞL. sayılı emirleri uyarınca; yine Adalet bakanlığının 'Eğitim birimi' ile 'Bilimsel Kurul' tarafından hazırlanan ve Diyanet İşleri Başkanlığının da 24 Mart 1982 tarih, 1700-19-82/EĞT.KRS.Ş. sayılı tensipleriyle, Ceza ve İnfaz Kurumlarında ve diğer tutukevlerinde uygulanması düşünülen 'Din ve Ahlak Bilgisi' derslerinin müfredatı oluşturulmuştur.

Diyanet İşleri Başkanlığı ile yapılan işbirliği sonucu, mahkumların eğitilip topluma yeniden kazandırılması için haftada 5 saat Din ve Ahlak Bilgisi dersi verilmiştir.

Bakanlık tarafından hayata geçirilen bu yapılanmanın müfredatında, Din ve Ahlak programının uygulanmasında göz önünde bulundurulması gereken genel prensipler diye bir başlık bulunmaktadır. Bu prensipler şunlardır.

1- Bu programı uygulayacak eğiticinin, tutuklu ve hükümlülerin psikolojik durumlarına aşina olması için bir hizmet öncesi kursundan geçirilmesi gerekir.

2- Dershane, mescit ve kütüphane gibi eğitim ve öğretimin yapılacağı yerler temin edilmeli, usulüne uygun olarak teşrif edilmelidir.

3- Din ve Ahlak Bilgisi öğretimi diğer konulara göre daha ağırlıklı olmalıdır.

4- Eğitimi ve öğretimi yapılan konular, birbirini destekleyen nitelikte olmalıdır. Eğiticiler de ders konularını nişlerken bu hususa özen göstermelidir.

Müfredatın açıklamalar kısmında ise şu maddeler yer almıştır;

1- Konuların daha iyi anlaşılmasını sağlamak için kütüphane, mescit, film, slayt, fotoğraf, ses bandı gibi hem göze, hem kulağa hitap eden araç ve gereçlerden en geniş ölçüde yararlanılmalıdır.

2- Bazı özel ihtisas gerektiren, konferanslar ve seminerler halinde ilgili eğitimciler tarafından düzenlenecek programa göre yetkili uzmanlarca verilmelidir.

Bütün bu çalışmalar teorik ve resmi boyutta, çok ciddi bir şekilde din eğitimine yönelme olduğunu göstermektedir. Bu eğitimlerle, mahkumların milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerleri benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven, beden,zihin, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir yapıya sahip, insan haklarına ve onuruna saygılı, yapıcı yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek amaçlanmaktadır(Resmi gazete;1967)

Uygulamaya bakınca durum biraz farklı olmaktadır. Hapishanelerin fiziki incelenmesinde mahkumların dini ibadetlerini engelleyecek herhangi bir yapılanma olmadığı gibi yetkililer kanun çerçevesinde elinden geleni yapmışlardır. Yarı açık cezaevini değerlendirdiğimizde mahkumlar rahatlıkla mescitte namazlarını kılabilmekte ve kütüphanedeki dini kitaplardan faydalanabilmektedirler.

E tipi cezaevinde ise gardiyan arkadaşların ifade ettiği şekliyle, geçmiş yıllarda üst katta 250 kişilik bir mescit yapılarak büyük bir imkan sunulmuştur. Ancak zamanla mahkumlar hasımlarıyla yada akranlarıyla buluşma yeri olarak kullanmışlar ve çeşitli disiplinsiz davranışlara imkan verdiği için kapatılarak koğuşa çevrilmiştir. Böylece mahkumlar kendi 8-10 kişilik koğuşlarında dini ibadetlerini yerine getirmeye başlamışlardır.

Ayrıca E tipi cezaevinin çok geniş bir kütüphanesi bulunmaktadır. Dini kitap olarak Kütüb-ü sitte ve Riyazus'salihin, İslam ansiklopedisi, Elmalı Hamdi Tefsiri ve çeşitli ilmihaller yer almaktadır. Kaynak açısından da geniş bir arşive sahip olduğu açıktır.

1.4.6. Diğer Faaliyetler

Spor faaliyetleri açısından yarı açık cezaevi imkânı en geniş olan cezaevlerindedir. İçerisinde halı saha olan bir cezaevidir. Dolayısıyla cezaevlerinde

kalan mahkûmlar da rahatlıkla top oynayabilmektedirler. Öyle ki gardiyan, avukat ve savcılardan oluşan takımlarla bile mücadele şansı yakalamaktadırlar.

Eğitim ve kültür çalışmaları açısından değerlendirdiğimizde, bu aşamada mahkûmlar kitap okumaya, boş zamanlarını olumlu uğraşlarla değerlendirmeye, iş ve meslek kurslarına katılmaya ve sınavlara girmeye teşvik edilmektedirler. Bu konuda görevli öğretmen arkadaşlar gerekli kursları düzenlemektedirler. Okuma yazma bilmeyenler için kurslar düzenlenmektedir.

2.BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

2.1. Mahkûmların Demografik Nitelikleri

Araştırmamızda somut olarak ortaya koyduğumuz bulgulardan biride dinin topluma olan etkisi ve toplumun dine olan etkisidir. Taplamacıoğlu'nun(1975:128) dediği gibi toplumsal yapı ve faaliyetlerin, dini tecrübelerin anlatımları üzerindeki etkisi, bunların doğrudan doğruya dini tecrübeler üzerinde yaptıkları etkilerden kolaylıkla gözlenebilir.

Tabi ki bunun tersi de söz konusudur. Dinin topluma etkisini de, yani dini yaşayış ve ritüellerin, içinde bulunulan toplumsal yapıyı nasıl etkilediği de kolaylıkla görülebilir.

Solmaz'a(1996:127) göre, bireyin dini inanç, tutum ve davranışlarını etkileyen din, bireylerin meydana getirdiği topluma, sosyal ve kültürel olaylara da zaruri olarak tesir eder ve onları şekillendirir.

Hatta Taplamacıoğlu'na(1975:131) göre toplum içerisinde bir kuvvet olarak düşünülen dinin, gerçekte kendi dinsel ifade şekillerini pek çok kez aştığını ve neredeyse onun ötesine geçtiğini de unutmamak gerekir.

Hapishane ortamı, dini ritüelleri etkilediği gibi, dini inanç ve duygulanımlarda hapishane de olma durumunu elbette etkileyecektir. Bu etkilenmeler pratiğinden toplumsal bir kurum olan cezaevlerindeki kendine düşen payı aldığı açıktır. Hem dini kurallar gereği hem de resmi kurallar gereği kişinin dini ritüellerinde sınırlandırmalar ve farklılaşmalar olmaktadır.

Araştırmamız temelde bu etkileşimler dizgesinin bir açıklamasıdır. İlk önce araştırmamıza konu olan mahkumların demografik niteliklerine değindik. Üzerinde inceleme yaptığımız ve görüşlerinden faydalandığımız mahkumların yaş, öğrenim, hane halkı sayısı, mesleği elbetteki önemlidir.

Tablo 1: Yaş

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
18 – 25	7	71	10,3	30,3	10,3	30,3
26 – 40	30	114	44,1	48,7	54,4	79,1
41 – 60	28	41	41,2	17,5	95,6	96,6
60 - +	3	8	4,4	3,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı Acık Cezaevinde araştırmamıza katılan mahkûmların genel olarak yaş durumunu görmekteyiz. Yukarıdaki tabloya göre 18-25 yaş arası (genç-yetişkin) olanların, 26-40 yaş arası (ergin) olanlara göre daha az olduğu gözlenmektedir. Yaş değişkeninin modu ise 26-40 yaş olarak belirirken onu takip eden 41-60 yaş arası ise ikinci sırayı almaktadır.

E Tipi cezaevinin yaş değişkeninde, 26-40 yaş arası %48,7 ile tepedeğeri oluşturmakta iken 18-25 yaş arası genç diyebileceğimiz nüfus ise %30,3 ile ikinci sıradadır. 41-60 yaş arası orta yaş üstü nüfus ise %17,5 düzeyinde yer alırken, 60 yaş üstü %3,4 düzeyindedir.

Her iki cezaevinde de görüleceği üzere mahkumiyet yaşının en fazla olduğu grup, 26-40 yaş grubudur. Bu grubu ise 41-60 yaş grubu takip etmektedir.

Tablo 2: Doğum Yeri

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Büyükşehir	8	70	11,8	29,9	11,8	29,9
İl	14	45	20,6	19,2	32,4	49,1
İlçe	18	56	26,5	23,9	58,8	73,1
Kasaba	3	18	4,4	7,7	63,2	80,8
Köy	23	45	33,8	19,2	97,1	100,0
Yurt dışı	2	-	2,9	-	100,0	
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yandaki iki tabloda ise (Tablo:2) mahkûmların doğum yeri verilmiştir. Daha sonra yapacağımız crosstablarda anlamlı betimlemeler verecektir. Buna göre Yarı açık cezaevinde köy kökenli mahkûmlar %33,8 ile ilk sırada yer almaktadır. Onu takip eden %26,5 ile ilçe kökenli olanlar, üçüncü sırada ise %20,6 ile il kökenli olanlar yer almışlardır.

Doğum yerleri itibariyle E Tipi cezaevinde yer alan mahkûmlar %29,9 ile Büyükşehir doğumlulardır. Onu takip eden ise %23,9 ile İlçe, ve %19,2 ile İl ve Köy'dür. Kasaba %7,7 ile en az düzeyde ortaya çıkmıştır.

Kültürel geçiş açısından değerlendirildiğinde ilçeler, kasabalar ve küçük iller, köy ile kent arasında kültürel açıdan geçiş bölgesi olarak değerlendirilirler. Bu sebeple geçiş döneminde yaşanan kaos, sapmanın artmasına sebep olabilmektedir. İkamet edilen yer ile doğum yeri arasındaki ilişkiyi göç bağlamında değerlendirebiliriz. Suç işleyen mahkûmların köy ve kasabalardan Büyükşehirlere göç edenler olduğu açıktır.

Tablo 3: İkamet Edilen Yer

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Büyükşehir	29	102	42,6	43,6	42,6	43,6
İl	17	50	25,0	21,4	67,6	65,0
İlçe	18	50	26,5	21,4	94,1	86,3
Kasaba	-	13	-	5,6	-	91,9
Köy	4	19	5,9	8,1	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Tablo:3'te ise ikamet edilen yere göre bir betimleme yapılmıştır. Buna göre Yarı açık cezaevi mahkûmların ikamet ettiği yerler arasında %42,6 ile Büyükşehirler yer alırken %18 ile İlçeler , %17 ile İller, %4 ile de Köyler yer almaktadır.

E tipi cezaevinde ise Büyükşehir %43,6 ile ikamet edilen yerlerin başında gelirken, İl ve İlçe %21,4 ile tepeğerden sonra yer almışlardır. Köy'de ikamet edenler %8,1 düzeyinde iken, Kasaba'da ikamet edenler %5,6 düzeyinde yer almışlardır.

Tablo 4: Suç İşlenilen Yer

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Büyükşehir	29	123	42,6	52,6	42,6	52,6
İl	18	51	26,5	21,8	69,1	74,4
İlçe	15	35	22,1	15,0	91,2	89,3
Kasaba	1	9	1,5	3,8	92,6	93,2
Köy	5	16	7,4	6,8	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

En manidar betimlemelerden birisi de suçun işlendiği yerdir. Buna göre suç işlenen yer olarak başı %42,6 ile Büyükşehirler, %26,5 ile İller, %22,1 ile İlçeler, %7,4 ile Köyler, en son olarak da Kasabalar gelmektedir.

E Tipi cezaevindeki mahkûmların suç işlediği yerlere bakınca Büyükşehir %52,6 ile ilk sırayı alırken, İl %21,8 ile, İlçe %15,0 ile onu takip etmiş, Köy %6,8 düzeyinde iken, Kasaba %3,8 düzeyinde kalmıştır.

Çıkan tabloda köy ve kasabalarda doğan hatta orada ikamet eden nüfus, çoğunlukla il ve Büyükşehirlerde suç işlemektedir.

Tablo 5: Medeni Durum

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Bekâr	12	84	17,6	35,9	17,6	35,9
Evli	52	123	76,5	52,6	94,1	88,5
Nişanlı-sözlü	-	6	-	2,6	-	91,0
Boşanmış	4	15	5,9	6,4	100,0	97,4
Eşi ölmüş	-	6	-	2,6	-	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Mahkûmların medeni durumlarına baktığımızda ise Yarı açık cezaevinde %76,5'i evli, %17,6'sı bekar, %5,9'u boşanmış durumdadır.

E tipinde ise %52,6'sı Evli iken, %35,9'u Bekar durumdadır. Boşanmış olanların oranı ise %6,4'tür. Evli olanların bu kadar çok suça bulaşması manidardır.

Tablo 6: Doğum yeriniz * Suç işlenilen yer(Yarı açık cezaevi)

			Suç işlenilen yer					TOPLAM
			Büyükşehir	İl	İlçe	Kasaba	Köy	
Doğum yeriniz	Büyükşehir	SAYI	5	2	1	0	0	8
		SATIR	62,5%	25,0%	12,5%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	17,2%	11,1%	6,7%	,0%	,0%	11,8%
		YÜZDE	7,4%	2,9%	1,5%	,0%	,0%	11,8%
	İl	SAYI	3	8	3	0	0	14
		SATIR	21,4%	57,1%	21,4%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	10,3%	44,4%	20,0%	,0%	,0%	20,6%
		YÜZDE	4,4%	11,8%	4,4%	,0%	,0%	20,6%
	İlçe	SAYI	9	3	5	1	0	18
		SATIR	50,0%	16,7%	27,8%	5,6%	,0%	100,0%
		SÜTUN	31,0%	16,7%	33,3%	100,0%	,0%	26,5%
		YÜZDE	13,2%	4,4%	7,4%	1,5%	,0%	26,5%
	Kasaba	SAYI	1	1	1	0	0	3
		SATIR	33,3%	33,3%	33,3%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	3,4%	5,6%	6,7%	,0%	,0%	4,4%
		YÜZDE	1,5%	1,5%	1,5%	,0%	,0%	4,4%
	Köy	SAYI	9	4	5	0	5	23
		SATIR	39,1%	17,4%	21,7%	,0%	21,7%	100,0%
		SÜTUN	31,0%	22,2%	33,3%	,0%	100,0%	33,8%
		YÜZDE	13,2%	5,9%	7,4%	,0%	7,4%	33,8%
Yurt dışı	SAYI	2	0	0	0	0	2	
	SATIR	100,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	6,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,9%	
	YÜZDE	2,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	29	18	15	1	5	68	
	SATIR	42,6%	26,5%	22,1%	1,5%	7,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	YÜZDE	42,6%	26,5%	22,1%	1,5%	7,4%	100,0%	

χ^2 : 24,827

Anlamlılık: 0,208

Genel itibariyle Yarı açık cezaevinde bulunan mahkûmlar ağırlıklı olarak köy ve ilçe doğumlular ancak suç işlenilen yer itibariyle de başta Büyükşehirler sonra İller ve daha sonrada İlçeler gelmektedir. Tablomuzda doğrusal bir korelasyon olmadığı açıkça görülmektedir. Ayrıca istatistiki açıdan da anlamsız olmaktadır. Bu sebeple şöyle söyleyebiliriz. Mahkûmların doğum yerleriyle suç işledikleri yerler arasında bir korelasyon bulunmamaktadır.

İnsanlar doğdukları yerde suç işlemezler çünkü orayı yurt olarak benimserler ve oranın mamurlaşmasına çalışırlar. Ama kendini yabancı gören bir insanın hareket tarzı ile kendini yerli gören bir insanın hareket tarzı bir değildir.

Tablo 7: Doğum yeriniz * Suç işlenen yer (E tipi cezaevi)

			Suç işlenen yer					TOPLAM
			Büyükşehir	İl	İlçe	Kasaba	Köy	
Doğum yeriniz	Büyükşehir	SAYI	64	2	2		2	70
		SATIR	91,4%	2,9%	2,9%	,0%	2,9%	100,0%
		SÜTUN	52,0%	3,9%	5,7%	,0%	12,5%	29,9%
		TOPLAM	27,4%	,9%	,9%	,0%	,9%	29,9%
	İl	SAYI	13	28	2	1	1	45
		SATIR	28,9%	62,2%	4,4%	2,2%	2,2%	100,0%
		SÜTUN	10,6%	54,9%	5,7%	11,1%	6,3%	19,2%
		TOPLAM	5,6%	12,0%	,9%	,4%	,4%	19,2%
	İlçe	SAYI	20	13	17	2	4	56
		SATIR	35,7%	23,2%	30,4%	3,6%	7,1%	100,0%
		SÜTUN	16,3%	25,5%	48,6%	22,2%	25,0%	23,9%
		TOPLAM	8,5%	5,6%	7,3%	,9%	1,7%	23,9%
Kasaba	SAYI	7	1	3	6	1	18	
	SATIR	38,9%	5,6%	16,7%	33,3%	5,6%	100,0%	
	SÜTUN	5,7%	2,0%	8,6%	66,7%	6,3%	7,7%	
	TOPLAM	3,0%	,4%	1,3%	2,6%	,4%	7,7%	
Köy	SAYI	19	7	11		8	45	
	SATIR	42,2%	15,6%	24,4%	,0%	17,8%	100,0%	
	SÜTUN	15,4%	13,7%	31,4%	,0%	50,0%	19,2%	
	TOPLAM	8,1%	3,0%	4,7%	,0%	3,4%	19,2%	
TOPLAM	SAYI	123	51	35	9	16	234	
	SATIR	52,6%	21,8%	15,0%	3,8%	6,8%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	52,6%	21,8%	15,0%	3,8%	6,8%	100,0%	

$X^2:155,977$

Anlamlılık:,000

Büyükşehirlerde doğan ve Büyükşehirlerde suç işleyenlerin sayısı gerçekten daha fazladır. Önce de belirttiğimiz gibi suç işlemede Büyükşehirler başı çekerken onu İl ve İlçeler takip etmektedir. Mahkûmları doğum yeri açısından değerlendirdiğimizde ise yine Büyükşehirler öne çıkmaktadır, daha sonra İller gelmektedir.

Tablomuzun değerleri istatistik açıdan anlamlı çıkmasına rağmen, kutucukların %20 oranında beşten daha az frekansa sahip olması nedeniyle anlamsızdır. Yarı açık cezaeviyle karşılaştığımızda ise buradaki mahkûmların çoğunun Büyükşehir kökenli olduğunu ve suçları burada işlediğini söyleyebiliriz. Yani Yarı açık cezaevine göre doğum yeri ile suç işlenen yer arasında net olmasa da bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Öğrenim Düzeyi

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Okur-yazar	6	23	8,8	9,8	8,8	9,8
İlkokul mezunu	34	145	50,0	62,0	58,8	71,8
Ortaokul mezunu	10	25	14,7	10,7	73,5	82,5
Lise mezunu	14	34	20,6	14,5	94,1	97,0
Üniversite mezunu	4	7	5,9	3,0	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Genel kaniya göre mahkûmların öğrenim düzeylerinin düşük olduğu varsayılır. Araştırmamıza konu olan Yarı açık cezaevinde ise durum şöyledir. Üniversite mezunu %5,9 iken, lise mezunu %20,6 ve ortaokul mezunu %14,7'dir. En fazla frekansa sahip olan ise ilkokul mezunu olanlardır(%50). Sadece okuma-yazma bilenler ise %8,8 düzeyindedir.

E Tipi Cezaevindeki mahkûmların öğrenim düzeylerine baktığımızda %62,0'si ilkokul mezunu,%10,7'si Ortaokul mezunu,%14,5'i Lise mezunu, 9,8'i sadece Okur-yazar, en düşük değerle de %3,0'ü Üniversite mezunudur.

Mahkûmlarımızın %49,1'i Büyükşehir ve İl kökenli olmasına rağmen eğitim düzeyi açısından kasaba ve köy kökenli olanlarla pek fazla bir ayırtedici fark bulunmamaktadır. Yani mahkûmlar açısından merkezde olmakla taşrada olmak açısından eğitim düzeyi açısından bir fark yoktur. Eğitim düzeyleri düşüktür.

Tablo 9: Anne Sağ

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	49	178	72,1	76,1	72,1	76,1
Hayır	19	56	27,9	23,9	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Mahkûmların anne ve babalarının hayatta olma durumlarına baktığımızda ise şu veriler karşımıza çıkmaktadır. Yarı açık cezaevinde annesi sağ olanlar %72,1 iken, annesi vefat edenler %27,9 düzeyindedir.

E tipi mahkûmlarında ise annesi sağ olanlar %76,1 düzeyinde iken, annesi vefat etmiş olanlar ise %23,9 düzeyindedir.

Tablo 10: Baba Sağ

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	32	144	47,1	61,5	47,1	61,5
Hayır	36	90	52,9	38,5	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Aynı şekilde Yarı açık cezaevindeki mahkumlardan babası sağ olanlar, mahkûmların %47,1'ini oluştururken, babası vefat edenler %52,9'unu kapsamaktadır. Görüldüğü gibi babası olmayan mahkum sayısı annesi olmayan mahkum sayısından fazladır.

E tipinde babası sağ olanlar ise %61,5 düzeyinde iken, babası vefat edenler ise %38,5 düzeyinde olmuştur. Mahkumların büyük bir çoğunluğu parçalanmış bir ailede büyümüştür. Mahkumların birer suçlu olduğu göz önünde tutulursa, bu durum onların olumsuz etkilendiğinin bir göstergesidir.

Tablo 11: Oturulan Evin Türü

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Gecekondu-Kira	9	30	13,4	12,8	13,4	12,8
Gecekondu-Mülk	3	9	4,5	3,8	17,9	16,7
Apt. Dairesi-Kira	8	27	11,9	11,5	29,9	28,2
Apt. Dairesi-Mülk	19	38	28,4	16,2	58,2	44,4
Müstakil ev- Mülk	20	84	29,9	35,9	88,1	80,3
Müstakil ev- Kira	8	46	11,9	19,7	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevinde yükümlü ulunan mahkûmların oturdukları evlerin türlerine baktığımızda şu tablo ortaya çıkmaktadır. Müstakil ev- Mülk sahibi olanlar %29,9 düzeyinde, Apt. Dairesi-Mülk sahibi olanlar %28,4 düzeyinde, Gecekondu-Mülk sahibi olanlar %4,5 düzeyindedir. Sadece mülk sahibi olanları değerlendirdiğimizde %62,8 bir şekilde mülk sahibidir. Kalan %37,2 lik kesim ise kiracı durumdadır.

E Tipi Cezaevinde yükümlü bulunan mahkûmların oturdukları evin durumuna baktığımızda da durum şu şekildedir. Müstakil ev-Mülk sahibi olanlar %35,9 ile tepedeğeri oluştururken onu izleyen Müstakil ev-Kira ise %19,7 düzeyindedir. Genel olarak değerlendirdiğimizde mahkûmların %55,9'u mülk sahibi iken % 44,1'i kirada yaşamaktadır.

Tablo 12: Hane Halkı Sayısı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
1-2	3	12	4,5	5,1	4,5	5,1
3-4	15	50	22,4	21,4	26,9	26,5
5-6	28	93	41,8	39,7	68,7	66,2
7 +	21	79	31,4	33,8	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Hane halkı sayısını değerlendirmeye aldığımızda E Tipi Cezaevindeki mahkûmların %39,7'si 5-6 kişilik bir aile ortamında yaşarken, %33,8'i 7 ve üzerinde daha kalabalık geniş bir aile içerisinde yaşamaktadır. Tablodan şunu anlayabiliriz ki mahkûmların %66,2'si çekirdek ailede yaşarken %33,8'i ise geniş ailede yaşamaktadır.

Bu evlerde kalan hane halkı sayısına baktığımızda ise nüfusu yedi kişinin üzerinde olan hane sayısı %31,4, nüfusu beş-altı olan hane sayısı %41,8'dir. Bu değerlerden de görebileceğimiz gibi beş-altı ve daha az sayıda kişi barındıran aileleri çekirdek aile olarak nitelendirebiliriz. Yedi ve üzerinde kişi barındıran haneleri de geniş aile olarak nitelendirirsek mahkûmların %68,7 si çekirdek aileden yetişme iken %31,3'ü geniş aileden yetişmiştir diyebiliriz.

Tablo 13: Doğum yeriniz * Hane halkı sayısı (Yarı açık cezaevi)

			Hane halkı sayısı				TOPLAM
			1-2	3-4	5-6	7 +	
Doğum yeriniz	Büyükşehir	SAYI	0	2	4	2	8
		SATIR	,0%	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	13,3%	14,3%	9,5%	11,9%
		YÜZDE	,0%	3,0%	6,0%	3,0%	11,9%
	İl	SAYI	0	4	1	8	13
		SATIR	,0%	30,8%	7,7%	61,5%	100,0%
		SÜTUN	,0%	26,7%	3,6%	38,1%	19,4%
		YÜZDE	,0%	6,0%	1,5%	11,9%	19,4%
	İlçe	SAYI	1	4	8	5	18
		SATIR	5,6%	22,2%	44,4%	27,8%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	26,7%	28,6%	23,8%	26,9%
		YÜZDE	1,5%	6,0%	11,9%	7,5%	26,9%
	Kasaba	SAYI	0	0	2	1	3
		SATIR	,0%	,0%	66,7%	33,3%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	7,1%	4,8%	4,5%
		YÜZDE	,0%	,0%	3,0%	1,5%	4,5%
	Köy	SAYI	2	3	13	5	23
		SATIR	8,7%	13,0%	56,5%	21,7%	100,0%
		SÜTUN	66,7%	20,0%	46,4%	23,8%	34,3%
		YÜZDE	3,0%	4,5%	19,4%	7,5%	34,3%
Yurt dışı	SAYI	0	2	0	0	2	
	SATIR	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	13,3%	,0%	,0%	3,0%	
	YÜZDE	,0%	3,0%	,0%	,0%	3,0%	
TOPLAM	SAYI	3	15	28	21	67	
	SATIR	4,5%	22,4%	41,8%	31,3%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	YÜZDE	4,5%	22,4%	41,8%	31,3%	100,0%	

$X^2: 21,022$

Anamlılık: 0,136

Genel olarak normal dağılımda şehirlerde hane halkı sayısının düşmesini ve köylere doğru giderek artmasını bekleriz. Ya da Büyükşehir ve şehirlerde geniş ailenin daha az olmasını kasaba ve köylere doğru gidildikçe artmasını bekleriz. Kısmen Yarı açık cezaevi için bu gerçekleşmiştir ama istatistikî açıdan böyle bir sonuç anlamlı çıkmamıştır Çünkü mahkûmların % 68 gibi önemli bir rakamı çekirdek ailede yetişmekte iken %30'luk kısmı da geniş aile diyebileceğimiz ortamda büyümüştür ama dağılım olarak beklenen düzeyde değildir.

Tablo 14: Doğum yeriniz * Hane halkı sayısı (E tipi cezaevi)

			Hane halkı sayısı				TOPLAM
			1-2	3-4	5-6	7 +	
Doğum yeriniz	Büyükşehir	SAYI	3	17	28	22	70
		SATIR	4,3%	24,3%	40,0%	31,4%	100,0%
		SÜTUN	25,0%	34,0%	30,1%	27,8%	29,9%
		TOPLAM	1,3%	7,3%	12,0%	9,4%	29,9%
	İl	SAYI	4	11	18	12	45
		SATIR	8,9%	24,4%	40,0%	26,7%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	22,0%	19,4%	15,2%	19,2%
		TOPLAM	1,7%	4,7%	7,7%	5,1%	19,2%
	İlçe	SAYI	1	11	20	24	56
		SATIR	1,8%	19,6%	35,7%	42,9%	100,0%
		SÜTUN	8,3%	22,0%	21,5%	30,4%	23,9%
		TOPLAM	,4%	4,7%	8,5%	10,3%	23,9%
Kasaba	SAYI	2	5	8	3	18	
	SATIR	11,1%	27,8%	44,4%	16,7%	100,0%	
	SÜTUN	16,7%	10,0%	8,6%	3,8%	7,7%	
	TOPLAM	,9%	2,1%	3,4%	1,3%	7,7%	
Köy	SAYI	2	6	19	18	45	
	SATIR	4,4%	13,3%	42,2%	40,0%	100,0%	
	SÜTUN	16,7%	12,0%	20,4%	22,8%	19,2%	
	TOPLAM	,9%	2,6%	8,1%	7,7%	19,2%	
TOPLAM	SAYI	12	50	93	79	234	
	SATIR	5,1%	21,4%	39,7%	33,8%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	5,1%	21,4%	39,7%	33,8%	100,0%	

$X^2: 10,750$

Anlamlılık: 0,550

Tablomuz istatistiki açıdan anlamsız olmakla birlikte bize bazı veriler sunmaktadır. Yarı açık cezaevinde olduğu gibi E tipi cezaevinde mahkûmların %60'ından fazlası çekirdek aile mensubudur. Bu da göstermektedir ki geleneksel geniş aile sayısı azalmıştır. Ancak ilçe ve köylerde devam etmektedir. Cezaevlerindeki mahkûmlarda çekirdek aileden çıkma bireylerdir.

Özet olarak hane halkının yüksek rakamlara ulaşması demek, bireyin içinde bulunduğu aile türünün ve yapısının değişmesi demektir. Genel itibariyle hane halkı düşük olan ailelerin şehirde olduğu varsayılır. Bu tip ailelere modern aile yada çekirdek aile denir. Daha kalabalık ailelere ise şehirde rastlanmakla birlikte, yakın akrabaların(amca-teyze) bulunduğu aile tiplerinin de genelde ilçe, kasaba ve köylerde daha sık olmaktadır.

Tablo 15: Aylık Gelir

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
0-200	18	127	26,5	54,3	26,0	54,3
200-400	26	42	38,2	17,9	64,0	72,2
400-700	10	25	14,7	10,7	79,0	82,9
700 +	4	40	5,9	17,1	85,0	100,0
Cevapsız	10	-	14,7	-	100,0	
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Aylık gelirlerine baktığımızda ise mahkûmların gelirlerinin çok iç açıcı olmadığını görüyoruz. Aylık geliri 700 YTL üzerinde olan %5,9; 400-700 YTL arası olan %14,7 ve 200-400 arası olan %38,2 düzeyindedir ki bu miktar asgari ücret seviyesini de barındırmaktadır. Maaşı 200 YTL nin altında olan %26,5 düzeyindedir. Bu durumda mahkûmların %64'ü asgari ücret civarı ve altında maddi gelire sahip bulunmaktadır.

Yarı Açık Cezaevinden daha uzun süreli mahkûmların bulunduğu E Tipi Cezaevinde aylık geliri olanlar daha az düzeydedir. Asgari ücret civarında ve altında alanların oranı %72,2 düzeyindedir. Aylık geliri 700YTL nin üzerinde olan %17,1 düzeyinde mahkum varken %10,7 düzeyinde 400-700 YTL arasında geliri olan mahkum vardır.

Tablo 16: Cezaevi dışındaki mesleğinizi nedir

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Serbest meslek	44	106	64,7	45,3	64,7	45,3
İşçi	5	49	7,4	20,9	72,1	66,2
Memur	3	9	4,4	3,8	76,5	70,1
Çiftçi	2	8	2,9	3,4	79,4	73,5
İşsiz	14	62	20,6	26,5	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Mahkûmların cezaevi dışındaki meslek ve uğraşlarını ele aldığımızda yukarıdaki durumu doğrulayan sonuçlar elde etmekteyiz. Yarı açık cezaevindeki mahkûmların %64,7'si serbest meslek sahibidir. %7,4'ü de işçidir. Serbest meslek olarak nitelendirilen çalışma grupları da amelelilik,pazarcılık, seyyarlık, mevsimlik işçilik vb. olmaktadır.

E tipi cezaevindeki mahkûmların cezaevi dışındaki mesleklerine baktığımızda %45,3 ile Serbest meslek sahibi olanlar tepedeğeri oluşturmaktadır. %26,5 ile işsizler, %20,9 ile işçi olarak çalışanlar, %3,8 ile memurlar, %3,4 ile çiftçiler gelmektedir.

2.2. Mahkûmların Ailevi Fonksiyon ve Aile İçi Dini Tutumlarına İlişkin Demografik Frekanslar ve Crosstablar

Bireylere dini eğitimin verilmesi onlara belli bir din kültürü ve dini kişiliğin kazandırılması demektir (Bilgin,1981:474). Bu sebeple dini eğitimin ciddiye alınması bireylerin kişiliğini olumlu yönde etkileyecektir. Çünkü bireyler din konusunda daima ihtiyaç ve isteğe sahiptir ve bunların giderilmesi gereklidir. Bu ihtiyaçlar yaygın eğitimle giderilmezse başka türlü eğitimlerle yani yanlış eğitimle giderilecektir. Bu sebeple din eğitimin yaygın eğitim içerisinde yer alması bir nevi zorunluluktur(Tosun,1993:56).

Din eğitimini muhtelif vakıf, grup veya cemaatlere bırakmaktan daha iyi olan bir durum varsa o da devletin bu işe el atmasıdır.

Ancak ailedeki dini eğitim ise kişilerin gelenek üretmesi açısından önemlidir ve incelenmeye değerdir. Bizde bu sebeple ailedeki dini eğitim üzerine biraz durmaya karar verdik. Çünkü ailede verilen eğitim her açıdan temel oluşturmaktadır.

Tablo 17: Babanın öğrenim düzeyi

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Okur-yazar	20	74	29,4	31,6	29,4	31,6
İlkokul mezunu	35	123	51,5	52,6	80,9	84,2
Ortaokul mezunu	5	19	7,4	8,1	88,3	92,3
Lise mezunu	4	11	5,9	4,7	94,2	97,0
Üniversite mezunu	1	4	1,5	1,7	95,7	98,7
Cevapsız	3	3	4,4	1,3	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı Açık Cezaevi mahkûmlarının Aile durumlarına ve kısmen de olsa aile içi dini tutumlarına ilişkin diğer frekanslara bakacağız. Babanın öğrenim düzeyinin ölçüldüğü bu tabloda Yarı Açık Cezaevi mahkûmların %51,5'inin babası ilkokul mezunuyken %29,4'ünün babası sadece okur-yazardır. Ortaokul mezunu %7,4; Lise

mezunu %5,9; babası Üniversite mezunu olanlar ise %1,5 düzeyinde frekans ortaya koymuşlardır. %4,4'lük bir kesimde cevapsız bırakmıştır.

E Tipi Cezaevindeki mahkûmların aile durumlarına ve aile içerisi dini inanç tutumlarına baktığımızda ise aşağıdaki değerleri görmekteyiz. Babanın eğitim düzeyi değişkeninde mahkûmların %52,6'sının babası İlkokul mezunu; %31,6'sı Okur-yazar; %8,1'i Ortaokul mezunu, %4,7'si Lise mezunu, %1,7'si de Üniversite mezunudur.

Tablo 18: Annenin öğrenim düzeyi

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Okur-yazar	29	99	42,7	42,3	42,7	42,3
İlkokul mezunu	30	105	44,1	44,9	86,8	87,2
Ortaokul mezunu	-	9	-	3,8	-	91,0
Lise mezunu	1	6	1,5	2,6	88,3	93,6
Üniversite mezunu	1	1	1,5	0,4	89,8	94,0
Cevapsız	7	14	10,3	6,0	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Annenin öğrenim düzeyini ele aldığımızda Yarı açık cezaevindeki mahkumların %42,7'sin annesi okur-yazar; %44,1'inin annesi ilkokul mezunu durumundadır.

E tipi cezaevinde annenin öğrenim düzeyine baktığımızda ise ilkokul mezunu olanlar %44,9 seviyesinde tepedeğeri oluştururken; okur-yazar olanlar %42,0; ortaokul mezunu olanlar %3,8; lise mezunu olanlar ise %2,6 düzeyindedir.

Mahkumların babaları ve anneleri arasında bir kıyaslama yapınca babaların çok az da olsa eğitim düzeylerinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Ancak her durumda da genel eğitim düzeyinin düşük olduğu açıktır. Çocuğu büyüten ve yetişmesinde babadan daha etkili olan anne olduğu düşünülürse annelerin eğitimsiz oluşu daha bir önem kazanmaktadır.

Tablo 19: İkamet edilen yer * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (Yarı açık cezaevi)

			Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu			TOPLAM
			Kendileri anlattılar	Kuran kursuna-hocaya gönderdiler	Hiçbir şey yapmadılar	
İkamet edilen yer	Büyükşehir	SAYI	9	19	1	29
		SATIR	31,0%	65,5%	3,4%	100,0%
		SÜTUN	42,9%	50,0%	11,1%	42,6%
		TOPLAM	13,2%	27,9%	1,5%	42,6%
	İl	SAYI	3	8	6	17
		SATIR	17,6%	47,1%	35,3%	100,0%
		SÜTUN	14,3%	21,1%	66,7%	25,0%
		TOPLAM	4,4%	11,8%	8,8%	25,0%
	İlçe	SAYI	7	10	1	18
		SATIR	38,9%	55,6%	5,6%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	26,3%	11,1%	26,5%
		TOPLAM	10,3%	14,7%	1,5%	26,5%
Köy	SAYI	2	1	1	4	
	SATIR	50,0%	25,0%	25,0%	100,0%	
	SÜTUN	9,5%	2,6%	11,1%	5,9%	
	TOPLAM	2,9%	1,5%	1,5%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	21	38	9	68	
	SATIR	30,9%	55,9%	13,2%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	30,9%	55,9%	13,2%	100,0%	

$\chi^2:12,782$

Anlamlılık:0,47

Din eğitiminde aile yadsınamaz bir öneme sahiptir. Ailede verilen din eğitimi hem daha kalıcı olmakta, hem de izleri kolay kolay silinememektedir. Ailelerin bu hususta ne yaptıkları araştırmamız açısından önemlidir.

Verileri değerlendirdiğimizde, yarı açık cezaevi mahkûmlarının %55,9'u anne-babaları tarafından Kur-an kursuna veya hocaya gönderildiklerini ifade ederken, %30,9'u anne-babalarının bizzat kendilerinden öğrendiğini ifade etmiştir. %13,2'lik bir kısımda anne-babalarımız hiçbir şey yapmadılar demiştir.

İstatistiki olarak anlamlı çıkan tablomuz %20 kuralına uymadığı için teorik olarak anlamsızdır. Bununla birlikte çıkan sonuca göz attığımızda ise ikamet edilen yer ile anne-babalarının dini eğitim verme tarzında kümelenmeler olmamaktadır. En yaygın uygulanan ise kuran kursuna gönderme tarzında olmuştur.

Tablo 20: İkamet edilen yer * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (E tipi cezaevi)

			Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu				TOPLAM
			Kendileri anlattılar	Kuran kursuna-hocaya gönderdiler	Bana zorla öğrettiler	Hiçbir şey yapmadılar	
İkamet edilen yer	Büyükşehir	SAYI	30	54	3	15	102
		SATIR	29,4%	52,9%	2,9%	14,7%	100,0%
		SÜTUN	44,1%	43,9%	37,5%	42,9%	43,6%
		TOPLAM	12,8%	23,1%	1,3%	6,4%	43,6%
	İl	SAYI	13	28		9	50
		SATIR	26,0%	56,0%	,0%	18,0%	100,0%
		SÜTUN	19,1%	22,8%	,0%	25,7%	21,4%
		TOPLAM	5,6%	12,0%	,0%	3,8%	21,4%
	İlçe	SAYI	17	27	3	3	50
		SATIR	34,0%	54,0%	6,0%	6,0%	100,0%
		SÜTUN	25,0%	22,0%	37,5%	8,6%	21,4%
		TOPLAM	7,3%	11,5%	1,3%	1,3%	21,4%
Kasaba	SAYI	4	6	1	2	13	
	SATIR	30,8%	46,2%	7,7%	15,4%	100,0%	
	SÜTUN	5,9%	4,9%	12,5%	5,7%	5,6%	
	TOPLAM	1,7%	2,6%	,4%	,9%	5,6%	
Köy	SAYI	4	8	1	6	19	
	SATIR	21,1%	42,1%	5,3%	31,6%	100,0%	
	SÜTUN	5,9%	6,5%	12,5%	17,1%	8,1%	
	TOPLAM	1,7%	3,4%	,4%	2,6%	8,1%	
TOPLAM		SAYI	68	123	8	35	234
		SATIR	29,1%	52,6%	3,4%	15,0%	100,0%
		SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		TOPLAM	29,1%	52,6%	3,4%	15,0%	100,0%

$X^2:11,762$

Anlamlılık:0,463

İkamet edilen yer ile anne-babanın çocukların dini eğitimi konusunda nasıl yardımcı olduğu karşılaştırılması bir nevi sosyo-ekonomik imkânların soruşturulmasıdır. Bu şekilde şehir hayatında imkânların fazla olması ve buralarda uzman kurumlara devam etmenin de kolay olması gerektiğini düşünebiliriz.

Tabloya baktığımızda istatistikî olarak anlamsız olduğunu görmekteyiz, ancak Yarı açık cezaevinde (%55,9) olduğu gibi E tipi cezaevi mahkûmlarının da %52,6'sı dini bilgilerini cami ya da kuran kurslarından alırken, anne-babalarından öğrenenler Yarı açık cezaevinde %30,9; E tipinde %29,1 olmuştur.

Tablo 21: Öğrenim düzeyi * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (Yarı açık cezaevi)

			Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu			TOPLAM
			Kendileri anlattılar	Kuran kursuna-hoca ya gönderdiler	Hiçbir şey yapmadılar	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	1	3	2	6
		SATIR	16,7%	50,0%	33,3%	100,0%
		SÜTUN	4,8%	7,9%	22,2%	8,8%
		TOPLAM	1,5%	4,4%	2,9%	8,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	12	18	4	34
		SATIR	35,3%	52,9%	11,8%	100,0%
		SÜTUN	57,1%	47,4%	44,4%	50,0%
		TOPLAM	17,6%	26,5%	5,9%	50,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	3	6	1	10
		SATIR	30,0%	60,0%	10,0%	100,0%
		SÜTUN	14,3%	15,8%	11,1%	14,7%
		TOPLAM	4,4%	8,8%	1,5%	14,7%
Lise mezunu	SAYI	2	10	2	14	
	SATIR	14,3%	71,4%	14,3%	100,0%	
	SÜTUN	9,5%	26,3%	22,2%	20,6%	
	TOPLAM	2,9%	14,7%	2,9%	20,6%	
Üniversite mezunu	SAYI	3	1	0	4	
	SATIR	75,0%	25,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	14,3%	2,6%	,0%	5,9%	
	TOPLAM	4,4%	1,5%	,0%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	21	38	9	68	
	SATIR	30,9%	55,9%	13,2%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	30,9%	55,9%	13,2%	100,0%	

$X^2:8,294$

Anlamlılık:0,405

Aynı şekilde öğrenim düzeyi ile anne-babanın dini eğitime yardımcı olma durumlarına baktığımızda ise sonuçlar yine anlamsızdır. Eğitim düzeyi düştükçe uzman yardımın azaldığını, eğitim düzeyi yükseldikçe uzman yardımının arttığı kabulünden yola çıktığımız için bu tablo bize uygun veriler sunmamaktadır. Üniversite mezunu olanların %75'i dini bilgileri anne-babalarından öğrenmişlerdir. Ancak ilkokul mezunu olanların %60'ı ile lise mezunu olanların %71,4'ü uzman yardımıyla öğrenmişlerdir, ve bu oran hayli fazladır.

Tablo 22: Öğrenim düzeyi * Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu (E tipi cezaevi)

			Ebeveynin dini eğitim hususunda çocuğuna nasıl yardımcı olduğu				TOPLAM
			Kendileri anlattılar	Kuran kursuna-hocaya gönderdiler	Bana zorla öğrettiler	Hiçbir şey yapmadılar	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	9	5	5	4	23
		SATIR	39,1%	21,7%	21,7%	17,4%	100,0%
		SÜTUN	13,2%	4,1%	62,5%	11,4%	9,8%
		TOPLAM	3,8%	2,1%	2,1%	1,7%	9,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	43	82	1	19	145
		SATIR	29,7%	56,6%	,7%	13,1%	100,0%
		SÜTUN	63,2%	66,7%	12,5%	54,3%	62,0%
		TOPLAM	18,4%	35,0%	,4%	8,1%	62,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	7	15		3	25
		SATIR	28,0%	60,0%	,0%	12,0%	100,0%
		SÜTUN	10,3%	12,2%	,0%	8,6%	10,7%
		TOPLAM	3,0%	6,4%	,0%	1,3%	10,7%
	Lise mezunu	SAYI	9	16	2	7	34
		SATIR	26,5%	47,1%	5,9%	20,6%	100,0%
		SÜTUN	13,2%	13,0%	25,0%	20,0%	14,5%
		TOPLAM	3,8%	6,8%	,9%	3,0%	14,5%
	Üniversite mezunu	SAYI		5		2	7
		SATIR	,0%	71,4%	,0%	28,6%	100,0%
		SÜTUN	,0%	4,1%	,0%	5,7%	3,0%
		TOPLAM	,0%	2,1%	,0%	,9%	3,0%
	TOPLAM	SAYI	68	123	8	35	234
		SATIR	29,1%	52,6%	3,4%	15,0%	100,0%
		SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		TOPLAM	29,1%	52,6%	3,4%	15,0%	100,0%

$X^2:38,067$

Anlamlılık:0,000

Tablomuz %20 kuralına uymadığı için anlamsızdır. Ancak mahkûmların öğrenim düzeyi ile anne-babalarının dini eğitim verilmesi hususundaki yardımları bize çok şey ifade etmektedir. Normalde eğitim düzeyi yükseldikçe uzman yardımına olan ihtiyacın artacağını düşünebiliriz.

Bu şekilde baktığımızda tam bir netlik yoktur. Yarı açık cezaevindeki mahkûmlardan üniversite mezunu olanların %75'i dini bilgilerini anne-babalarından öğrenirken, E tipi cezaevindeki üniversite mezunu mahkûmların %71,4'ü uzman yardımı almışlardır.

Yukarıdaki dini eğitimle ilgili olarak ortaya koymuş olduğumuz tablolar bize, mahkûmların dini açıdan yetersiz eğitim aldıklarını açıkça ortaya koymaktadırlar.

Tablo 23: Babanın kötü muamelede bulunma durumu

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Ben yanlış bir şey yaptığımda	21	68	30,9	29,1	30,9	29,1
Canı sıkkın olduğunda	3	10	4,4	4,3	35,3	33,3
Sebepsiz yere(haklı haksız her vesileyle)	6	12	8,8	5,1	44,1	38,5
Küfretmez ve dövmezdi	33	144	48,5	61,5	92,6	100,0
Cevapsız	5	-	7,4	-	100,0	
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Babanın çocuğa yani mahkuma çocukluk çağında iken davranış durumunu betimlemek amacıyla yukarıdaki tabloyu yorumlayalım. Çocuğun yanlış bir şey yapmasıyla kötü muamelele uğrama yüzdesi %30,9 iken, sebepsiz yere kötü muamelele uğraması %8,8 düzeyinde olmuştur. Bununla birlikte %48,5'lik bir kesiminde babası küfretme ve dövme eylemlerini gerçekleştirmemiştir.

E tipine göre ise babanın kötü muamelede bulunma durumunu betimleyen yukarıdaki tabloya göre ise mahkûmların %61,5'inin babası çocuğuna küfretme ve dövme eylemlerini gerçekleştirmemiştir. Kalan kısmında %29,1'i yanlış bir şey yaptığında ceza mahiyetinde kötü muamelele uğrarken, %9,4 ise sebepsiz yere ve ebeveynin canı sıkkın olduğu durumlarda kötü muamelele uğramıştır. Yukarıdaki tablo itibariyle baba tarafından şiddete maruz kalma oranı her iki cezaevinde neredeyse %50'ye yakındır.

Tablo 24: Annenin kötü muamelede bulunma durumu

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Ben yanlış bir şey yaptığımda	18	48	26,5	20,5	26,5	20,5
Canı sıkkın olduğunda	2	10	2,9	4,3	29,4	24,8
Sebepsiz yere(haklı haksız her vesileyle)	3	9	4,4	3,8	33,8	28,6
Küfretmez ve dövmezdi	42	167	61,8	71,4	95,6	100,0
Cevapsız	3	-	4,4	-	100,0	
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevi verilerine göre annenin çocuğa davranış tarzına baktığımızda ise annesinin herhangi bir şekilde küfretmediği ve dövmediği %61,8'lik bir kesim var. Yanlış bir şey yaptığında cezalandırılan %26,5'lik bir bölümle, %4,4 ile sebepsiz yere dayak yiyen ve %2,9 oranıyla da annenin canı sıkkın olduğunda yine sebepsiz yere kötü muameleye uğrayan bir çocuk ortaya çıkmaktadır.

E tipinde annenin kötü muamelede bulunma durumuna baktığımızda ise, mahkûmların %71,4'inin annesi çocuğuna kötü muamelede bulunmamış, %20,5'i ise yanlış bir şey yaptığında kötü muameleye uğramış, kalan %3,8'lik kesim ise sebepsiz yere kötü muameleye uğramıştır.

Tablo 25: Daha önce anneniz hapse girdi mi?

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	5	8	6,1	3,4	6,1	3,4
Hayır	63	226	93,9	96,6	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevinde annenin daha önce hapis yatıp yatmadığına baktığımızda ise mahkûmların %93,9'unun annesi daha önce hapiste yatmamıştır. Ancak %6,1'lik oran ile annesi hapse girmiş bir mahkum grubu vardır.

E tipi cezaevinde annenin daha önce hapse girme durumuna baktığımızda ise cezaevindeki mahkûmların %96,6'sının annesi daha önce hapse girmemiş iken, %3,4'ünün annesi hapse girmiştir.

Tablo 26: Daha önce babanız hapse girdi mi?

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	10	51	14,9	21,8	14,9	21,8
Hayır	58	183	85,1	78,2	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

E tipi cezaevinde babanın hapse girme durumuna baktığımızda ise mahkûmların %78,2'sinin babası daha önce hapse girmez iken, %21,8'inin babası hapse girmiştir.

Aynı şekilde yarı açık cezaevinde babanın durumuna baktığımızda babası daha önce hapse giren %14,9'luk bir kesim varken, babası hapse girmemiş %85,1'lik bir oranda vardır.

Bu oranlar gerçekten kayda değerdir. Babası hapse giren çocuklar, suç ile daha ailede tanışmışlardır. Böylece onların sosyalizasyon süreçlerinde suç, kültürleme ve kültürlenme aracı olarak yer almıştır.

Tablo 27: Cezaevinde ziyarete gelenler

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Anne-Baba-	24	107	35,8	45,7	35,8	45,7
Kardeş	37	91	55,2	38,9	91,0	84,6
Eş ve çocuklar	-	2	-	0,9	-	85,5
Diğer akrabalar	1	3	1,5	1,3	92,5	86,8
Arkadaşların	4	31	6,0	13,2	98,5	100,0
Hiç kimse	2	-	3,0	-	100,0	-
Diğer						
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Mahkûmları cezaevinde kimlerin ziyaret ettiği sorulunca Yarı açık cezaevinde yukarıdaki tablo ortaya çıkmıştır. Eş ve çocukların ziyareti %55,2 ile tepedeğeri oluştururken, anne-baba-kardeş %35,8 ile ikinci sırada gelmektedir. Daha sonra ise arkadaşlar ön plana çıkmaktadır. %6,0'lık bir oranda mahkumun da hiçbir ziyaretçisi yoktur. Buradan da anlaşılacağı gibi birincil derecede akrabalar ve aile çevresi ziyaretçilerin büyük bir çoğunluğunu kapsamaktadır.

E tipinde cezaevinde ziyarete gelen kişilerin dağılımına baktığımızda ise ilk sırada %45,7 ile Anne-baba-kardeş yer almakta; %38,9 ile Eş ve çocuklar ikinci sırada gelmektedir. Bu durumda ailenin ziyaretteki önemi %84,6 ile ilk sıralarda gelmektedir. %13,2'lik azımsanmayacak bir kesimin ise hiç ziyaretçisi yoktur.

Tablo 28:Medeni durum * Cezaevinde ziyarete gelenler (Yarı açık cezaevi)

			Cezaevinde ziyarete gelenler					TOPLAM
			Anne- Baba- Kardeş	Eş ve çocuklar	Arkadaşla rım	Hiç kimse	Diğer	
Medeni durum	Bekar	SAYI	8	2	1	1	0	12
		SATIR	66,7%	16,7%	8,3%	8,3%	,0%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	5,4%	100,0%	25,0%	,0%	17,9%
		TOPLAM	11,9%	3,0%	1,5%	1,5%	,0%	17,9%
	Evli	SAYI	13	34	0	3	1	51
		SATIR	25,5%	66,7%	,0%	5,9%	2,0%	100,0%
		SÜTUN	54,2%	91,9%	,0%	75,0%	100,0%	76,1%
		TOPLAM	19,4%	50,7%	,0%	4,5%	1,5%	76,1%
	Boşanmış	SAYI	3	1	0	0	0	4
		SATIR	75,0%	25,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	12,5%	2,7%	,0%	,0%	,0%	6,0%
		TOPLAM	4,5%	1,5%	,0%	,0%	,0%	6,0%
TOPLAM	SAYI	24	37	1	4	1	67	
	SATIR	35,8%	55,2%	1,5%	6,0%	1,5%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	35,8%	55,2%	1,5%	6,0%	1,5%	100,0%	

$X^2:16,771$

Anlamlılık:0,33

Yarı açık cezaevinde arkadaşların da ziyareti olabilmektedir. Buna rağmen ziyaretçiler yoğun bire şekilde aile bireylerinden oluşmaktadır. İstatistikî açıdan tablomuz %20 kuralına uymadığı için anlamsızdır. Ancak gördüğümüz kadarıyla evli, boşanmış ya da bekâr fark etmiyor, ziyaretçiler daima anne-baba-kardeş ve eş-çocuklardan oluşmaktadır.

Tablo 29: Medeni durum * Cezaevinde ziyarete gelenler (E tipi cezaevi)

			Cezaevinde ziyarete gelenler					TOPLAM
			Anne-Baba-Kardeş	Eş ve çocuklar	Diğer akrabalar	Arkadaşlarım	Hiç kimse	
Medeni durum	Bekar	SAYI	67	4	0	1	12	84
		SATIR	79,8%	4,8%	,0%	1,2%	14,3%	100,0%
		SÜTUN	62,6%	4,4%	,0%	33,3%	38,7%	35,9%
		TOPLAM	28,6%	1,7%	,0%	,4%	5,1%	35,9%
	Evli	SAYI	25	83	2	0	13	123
		SATIR	20,3%	67,5%	1,6%	,0%	10,6%	100,0%
		SÜTUN	23,4%	91,2%	100,0%	,0%	41,9%	52,6%
		TOPLAM	10,7%	35,5%	,9%	,0%	5,6%	52,6%
	Nişanlı-sözleşme	SAYI	5	0	0	1	0	6
		SATIR	83,3%	,0%	,0%	16,7%	,0%	100,0%
		SÜTUN	4,7%	,0%	,0%	33,3%	,0%	2,6%
		TOPLAM	2,1%	,0%	,0%	,4%	,0%	2,6%
	Boşanmış	SAYI	8	2	0	1	4	15
		SATIR	53,3%	13,3%	,0%	6,7%	26,7%	100,0%
		SÜTUN	7,5%	2,2%	,0%	33,3%	12,9%	6,4%
		TOPLAM	3,4%	,9%	,0%	,4%	1,7%	6,4%
	Eşi ölmüş	SAYI	2	2	0	0	2	6
		SATIR	33,3%	33,3%	,0%	,0%	33,3%	100,0%
		SÜTUN	1,9%	2,2%	,0%	,0%	6,5%	2,6%
		TOPLAM	,9%	,9%	,0%	,0%	,9%	2,6%
TOPLAM	SAYI	107	91	2	3	31	234	
	SATIR	45,7%	38,9%	,9%	1,3%	13,2%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	45,7%	38,9%	,9%	1,3%	13,2%	100,0%	

$X^2:120,123$

Anlamlılık:0,000

Yarı açık cezaevinde olduğu gibi E tipi cezaevinde de ziyaretçiler anne-baba, kardeş, eş ve çocuklardan oluşmaktadır. Yarı açık cezaevinde ziyaretçisi olmayanlar %6 iken E tipi cezaevinde %13,2'ye yükselmiştir.

Her iki cezaevinde de ziyaretçi köyünün değişmesinde medeni durum az da olsa etkindir. Evlilerde ziyaretçiler çoğunlukla eş ve çocuklardan oluşurken, bekârlarda anne-babalardan oluşmaktadır.

Tablo 30: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok dindar	12	60	17,6	25,6	17,6	25,6
Dindar	31	97	45,6	41,5	63,2	67,1
Orta	22	58	32,4	24,8	95,6	91,9
Az dindar	1	11	1,5	4,7	97,1	96,6
Dindar değildir	2	8	2,9	3,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yukarıdaki tablo kişinin kendi ailesini dini inanış ve yaşayış açısından nasıl gördüğüne ilişkindir. Buna göre Yarı açık cezaevinde ailesini dindar ve çok dindar görenler %63,2 düzeyindedir. %32,4'lük bir kesim dini bilgisini orta düzey olarak görürken; %2,9 dindar değildir demiştir. Bu tabloya göre az veya çok mahkûmların %97,1'i kendi ailelerini dindar olarak görmektedirler.

E Tipi mahkûmlarının, ailelerini dini inanış ve yaşayış açısından nasıl gördüklerini de aynı tablodan anlamaktayız. Mahkûmların %41,5'i ailelerini dindar; %25,6'sı çok dindar; %24,8'i ise orta düzeyde; %4,7'si ise az dindar olarak nitelendirmişlerdir. Kalan %3,4'ü ise dindar değildir demiştir.

Tablo 31: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (Yarı açık cezaevi)

			Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?			TOPLAM
			Kesinlikle isterim	İsterim	Kesinlikle istemezdim	
Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır	Çok dindar	SAYI	10	1	1	12
		SATIR	83,3%	8,3%	8,3%	100,0%
		SÜTUN	20,0%	5,9%	100,0%	17,6%
		TOPLAM	14,7%	1,5%	1,5%	17,6%
	Dindar	SAYI	24	7	0	31
		SATIR	77,4%	22,6%	,0%	100,0%
		SÜTUN	48,0%	41,2%	,0%	45,6%
		TOPLAM	35,3%	10,3%	,0%	45,6%
	Orta	SAYI	15	7	0	22
		SATIR	68,2%	31,8%	,0%	100,0%
		SÜTUN	30,0%	41,2%	,0%	32,4%
		TOPLAM	22,1%	10,3%	,0%	32,4%
	Az dindar	SAYI	1	0	0	1
		SATIR	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	2,0%	,0%	,0%	1,5%
		TOPLAM	1,5%	,0%	,0%	1,5%
Dindar değil	SAYI	0	2	0	2	
	SATIR	,0%	100,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	11,8%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	,0%	2,9%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	50	17	1	68	
	SATIR	73,5%	25,0%	1,5%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	73,5%	25,0%	1,5%	100,0%	

$X^2:13,104$

Anlamlılık:0,108

Mahkûmların ailesinin dindarlık düzeyi ile çocuklara yani mahkûmlara dini eğitimin verilmesi arasında bir ilişki olduğunu kurgulamaktayız. Bu sebeple yukarıdaki çapraz tabloyu yapmayı uygun gördük. Tablodan çıkan sonuç istatistikî açıdan anlamsızdır. Ancak mahkûmların %68'i kendi ailesini dindar bulurken, bunların %91,6'sı çocuklarına dini eğitim verilmesinden yanadır.

Aile yapılarının çok dindar yada az dindar olması yada hiç dindar olmayan bir yapıya sahip olması fark etmemektedir, genel itibariyle mahkûmların %95'i çocuklarına dini eğitim verilmesini istemektedir.

Tablo 32: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (E tipi cezaevi)

			Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?					TOPLAM
			Kesinlikle isterim	İsterim	Fikrim yok	İstemezdim	Kesinlikle istemezdim	
Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır	Çok dindar	SAYI	45	10	4		1	60
		SATIR	75,0%	16,7%	6,7%	,0%	1,7%	100,0%
		SÜTUN	29,0%	16,7%	40,0%	,0%	16,7%	25,6%
		TOPLAM	19,2%	4,3%	1,7%	,0%	,4%	25,6%
	Dindar	SAYI	70	25		2		97
		SATIR	72,2%	25,8%	,0%	2,1%	,0%	100,0%
		SÜTUN	45,2%	41,7%	,0%	66,7%	,0%	41,5%
		TOPLAM	29,9%	10,7%	,0%	,9%	,0%	41,5%
	Orta	SAYI	29	24	5			58
		SATIR	50,0%	41,4%	8,6%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	18,7%	40,0%	50,0%	,0%	,0%	24,8%
		TOPLAM	12,4%	10,3%	2,1%	,0%	,0%	24,8%
	Az dindar	SAYI	9		1		1	11
		SATIR	81,8%	,0%	9,1%	,0%	9,1%	100,0%
		SÜTUN	5,8%	,0%	10,0%	,0%	16,7%	4,7%
		TOPLAM	3,8%	,0%	,4%	,0%	,4%	4,7%
Dindar değil	SAYI	2	1		1	4	8	
	SATIR	25,0%	12,5%	,0%	12,5%	50,0%	100,0%	
	SÜTUN	1,3%	1,7%	,0%	33,3%	66,7%	3,4%	
	TOPLAM	,9%	,4%	,0%	,4%	1,7%	3,4%	
TOPLAM	SAYI	155	60	10	3	6	234	
	SATIR	66,2%	25,6%	4,3%	1,3%	2,6%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	66,2%	25,6%	4,3%	1,3%	2,6%	100,0%	

$\chi^2:111,438$

Anlamlılık:0,000

Ailenin dini inanç ve yaşayışıyla, çocuklara dini eğitim verilmesi arasında prensipte doğru orantı olması beklenir. Aile dini açıdan ne kadar güçlüyse çocuklarına o derece dini eğitim verir.

Tabloya baktığımızda istatistikî açıdan anlamsızdır. Ancak bahsettiğimiz ilişkide az da olsa doğru orantı vardır. Çok dindar ve dindar olanlar, kesinlikle isterim ya da isterim demiştir. Ailesi dindar olmayanlara doğru gidildiğinde çocuklara dini eğitim verme oranı düşmüştür. Ailesi dindar olmayanların %52,5'i çocuklara dini eğitim verilmesini istememiştir. Genel bir değerlendirme yapıldığında ise Yarı açık cezaevinde çocuklarına dini eğiti verilmesini isteyenlerin oranı %98,5 iken bu oran E tipi cezaevinde %91,8'e düşmektedir.

Tablo 33: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz(Yarı açık cezaevi)

			Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz				TOPLAM
			Kesinlikle ederim	Ederim	Fikrim yok	Etmem	
Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır	Çok dindar	SAYI	10	2	0	0	12
		SATIR	83,3%	16,7%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	22,2%	10,5%	,0%	,0%	17,6%
		TOPLAM	14,7%	2,9%	,0%	,0%	17,6%
	Dindar	SAYI	22	8	0	1	31
		SATIR	71,0%	25,8%	,0%	3,2%	100,0%
		SÜTUN	48,9%	42,1%	,0%	50,0%	45,6%
		TOPLAM	32,4%	11,8%	,0%	1,5%	45,6%
	Orta	SAYI	13	7	1	1	22
		SATIR	59,1%	31,8%	4,5%	4,5%	100,0%
		SÜTUN	28,9%	36,8%	50,0%	50,0%	32,4%
		TOPLAM	19,1%	10,3%	1,5%	1,5%	32,4%
	Az dindar	SAYI	0	0	1	0	1
		SATIR	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	50,0%	,0%	1,5%
		TOPLAM	,0%	,0%	1,5%	,0%	1,5%
Dindar değil	SAYI	0	2	0	0	2	
	SATIR	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	10,5%	,0%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	,0%	2,9%	,0%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	45	19	2	2	68	
	SATIR	66,2%	27,9%	2,9%	2,9%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	66,2%	27,9%	2,9%	2,9%	100,0%	

$X^2:41,692$

Anlamlılık:0,000

Dini inanç ve yaşayışın ölçüsü, dine uygun diğerleri pratikte kullanmak olsa gerek. Helal-haramlar bu pratiklerden bazılarıdır. Dolayısıyla mahkûmun ailesindeki dini inanç ve yaşantı ile bir işi yaparken helal-harama dikkat etmesi arasında ilişki olduğunu düşünmemiz gerekir. Tablomuz %20 kuralına uymadığı için istatistikî açıdan anlamsızdır. Ancak burada şu durum önemlidir. Yarı açık cezaevinde Yaptığım işlerde helal-harama dikkat etmem diyenler %2,9 oranında sadece iki kişidir.

Bu şahıslar helal-harama dikkat ederim demişlerdir, ancak hepsi suç işlemişlerdir. Hem de kendilerini dindar ve çok dindar görenlerin oranı diğerlerinden daha fazladır.

Tablo 34: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz (E tipi cezaevi)

			Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz					TOPLAM
			Kesinlikle ederim	Ederim	Fikrim yok	Etmem	Kesinlikle etmem	
Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır	Çok dindar	SAYI	42	7	4	4	3	60
		SATIR	70,0%	11,7%	6,7%	6,7%	5,0%	100,0%
		SÜTUN	35,9%	9,9%	19,0%	23,5%	37,5%	25,6%
		TOPLAM	17,9%	3,0%	1,7%	1,7%	1,3%	25,6%
	Dindar	SAYI	50	31	9	7		97
		SATIR	51,5%	32,0%	9,3%	7,2%	,0%	100,0%
		SÜTUN	42,7%	43,7%	42,9%	41,2%	,0%	41,5%
		TOPLAM	21,4%	13,2%	3,8%	3,0%	,0%	41,5%
	Orta	SAYI	20	28	8	2		58
		SATIR	34,5%	48,3%	13,8%	3,4%	,0%	100,0%
		SÜTUN	17,1%	39,4%	38,1%	11,8%	,0%	24,8%
		TOPLAM	8,5%	12,0%	3,4%	,9%	,0%	24,8%
	Az dindar	SAYI	5	3		2	1	11
		SATIR	45,5%	27,3%	,0%	18,2%	9,1%	100,0%
		SÜTUN	4,3%	4,2%	,0%	11,8%	12,5%	4,7%
		TOPLAM	2,1%	1,3%	,0%	,9%	,4%	4,7%
	Dindar değil	SAYI		2		2	4	8
		SATIR	,0%	25,0%	,0%	25,0%	50,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	2,8%	,0%	11,8%	50,0%	3,4%
		TOPLAM	,0%	,9%	,0%	,9%	1,7%	3,4%
TOPLAM	SAYI	117	71	21	17	8	234	
	SATIR	50,0%	30,3%	9,0%	7,3%	3,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	50,0%	30,3%	9,0%	7,3%	3,4%	100,0%	

$X^2:92,502$

Anlamlılık:0,000

Aynı düşüncelerle E tipi cezaevine baktığımızda durum farklı değildir. Tablomuz istatistikî açıdan anlamsız olsa bile göstermiş olduğu ilişki önemlidir. Tabloya baktığımızda ailesi çok dindar ve dindar olanlar helal-harama kesinlikle dikkat ederim diyenler %78,6'dır. Bununla birlikte dindar bire aileye sahip olmayan mahkûmların %75'i helal-harama dikkat etmemektedir. Ve en fazla suçu kendisini çok dindar ve dindar olarak görenler işlemiştir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi ailede verilen dini eğitimin önemi çok büyüktür. Dini eğitim hakkında mahkûmların düşüncelerini ölçmek amacıyla aşağıdaki tablo oluşturulmuştur. Burada mahkûmların dini eğitim noktasında tutumlarını ölçmek amacıyla çocuklarına dini eğitim verilmesini isteyip istemedikleri soruldu.

Tablo 35: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (Yarı açık cezaevi)

			Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?			TOPLAM
			Kesinlikle isterim	İsterim	Kesinlikle istemezdim	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	2	1	0	3
		SATIR	66,7%	33,3%	,0%	100,0%
		SÜTUN	4,0%	5,9%	,0%	4,4%
		TOPLAM	2,9%	1,5%	,0%	4,4%
	Bilgili	SAYI	10	4	0	14
		SATIR	71,4%	28,6%	,0%	100,0%
		SÜTUN	20,0%	23,5%	,0%	20,6%
		TOPLAM	14,7%	5,9%	,0%	20,6%
	Normal	SAYI	29	9	1	39
		SATIR	74,4%	23,1%	2,6%	100,0%
		SÜTUN	58,0%	52,9%	100,0%	57,4%
		TOPLAM	42,6%	13,2%	1,5%	57,4%
	Az bilgili	SAYI	7	3	0	10
		SATIR	70,0%	30,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	14,0%	17,6%	,0%	14,7%
		TOPLAM	10,3%	4,4%	,0%	14,7%
Hiç bilmem	SAYI	2	0	0	2	
	SATIR	100,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	4,0%	,0%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	2,9%	,0%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	50	17	1	68	
	SATIR	73,5%	25,0%	1,5%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	73,5%	25,0%	1,5%	100,0%	

$X^2:1,795$

Anlamlılık:0,987

Mahkûmların kendini dini bilgiye sahip olma açısından nasıl değerlendirdiği ve bununla birlikte çocuklarına dini eğitim verip vermemesi istemesi arasındaki ilişki de araştırılması gereken bir ilişkidir. Yarı açık cezaevindeki mahkûmlarda dini bilgi düzeyi az olan ya da çok olan fark etmemiş, mahkûmların birisi hariç diğerleri çocuklarına dini eğitimin verilmesini istemiştir. Bununla birlikte tablomuz istatistiki açıdan anlamsızdır.

Tablo 36: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (E tipi cezaevi)

			Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?					TOPLAM
			Kesinlikle isterim	İsterim	Fikrim yok	İstemezdim	Kesinlikle istemezdim	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	17	4				21
		SATIR	81,0%	19,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	11,0%	6,7%	,0%	,0%	,0%	9,0%
		TOPLAM	7,3%	1,7%	,0%	,0%	,0%	9,0%
	Bilgili	SAYI	27	8	1			36
		SATIR	75,0%	22,2%	2,8%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	17,4%	13,3%	10,0%	,0%	,0%	15,4%
		TOPLAM	11,5%	3,4%	,4%	,0%	,0%	15,4%
	Normal	SAYI	80	32	4	1		117
		SATIR	68,4%	27,4%	3,4%	,9%	,0%	100,0%
		SÜTUN	51,6%	53,3%	40,0%	33,3%	,0%	50,0%
		TOPLAM	34,2%	13,7%	1,7%	,4%	,0%	50,0%
	Az bilgili	SAYI	28	14	4		1	47
		SATIR	59,6%	29,8%	8,5%	,0%	2,1%	100,0%
		SÜTUN	18,1%	23,3%	40,0%	,0%	16,7%	20,1%
		TOPLAM	12,0%	6,0%	1,7%	,0%	,4%	20,1%
Hiç bilmem	SAYI	3	2	1	2	5	13	
	SATIR	23,1%	15,4%	7,7%	15,4%	38,5%	100,0%	
	SÜTUN	1,9%	3,3%	10,0%	66,7%	83,3%	5,6%	
	TOPLAM	1,3%	,9%	,4%	,9%	2,1%	5,6%	
TOPLAM	SAYI	155	60	10	3	6	234	
	SATIR	66,2%	25,6%	4,3%	1,3%	2,6%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	66,2%	25,6%	4,3%	1,3%	2,6%	100,0%	

$X^2:101,770$

Anlamlilik:0,000

Bu tabloda E tipi cezaevindeki mahkûmların kendini, dini bilgi açısından nasıl bulduğu ile çocuklarına dini eğitim verilmesi arasındaki ilişkiyi ölçmektedir. Tablomuz %20 kuralına uymadığı istatistiki açıdan anlamsızdır. Ancak dini bilgisi çok olandan az olana doğru gidildikçe, çocuklarına dini bilgi verme isteği azalmaktadır. Bu orantı önemlidir. Kendisini bilgili ve çok bilgili görenler çocuklarına dini eğitim verilmesini istemektedirler. Bununla birlikte mahkûmların %50'si kendini dini açıdan normal bilgili görmüş ve bunların %95,8'i çocuklarına dini eğitim verilmesini istemiştir.

Yarı açık cezaevinde kendini normal bilgili gören mahkûmlar %57,4 oranında iken bunların %97,5'i dini eğitimi istemiştir.

Bir önemli farkta dini açıdan hiç bilgim yok diyen yarı açık cezaevi mahkûmlarının %100'ü çocuklarına dini bilgi verilmesini isterken, hiç bilgim yok diyen E tipi mahkûmlarının %38,5'i çocuklarına dini bilgi verilmesini isterken, kalan %53,9'u istememiştir.

2.3. Mahkûmların Dini İnanç, Dini Bilgi ve Dindarlık Durumlarına İlişkin Frekanslar ve Crosstablolar

Bu bölümde mahkûmların genel olarak dini inanç, bilgi ve dindarlık durumlarını ölçmeyi amaçladık. Katılımcı mahkûmların dini bilgileri nasıl-nerede elde ettiği, dini inançlara ne derece uyduğu, ibadet etme sıklığı ve dini yaşama ile birlikte helal-harama veya yasaklara dikkat edip etmediği betimlenmeye çalışılmıştır. Aşağıdaki oluşturmuş olduğumuz tablolara mahkûmların ölçmeyi düşündüğümüz değerlerine ilişkin düşünceleri ve bunlara ilişkin tutumlarını betimlemeyi amaçlamaktayız.

Tablo 37: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok bilgili	3	21	4,4	9,0	4,4	9,0
Bilgili	14	36	20,6	15,4	25,0	24,4
Normal	39	117	57,4	50,0	82,4	74,4
Az bilgili	10	47	14,7	20,1	97,1	94,4
Hiç bilmem	2	13	2,9	5,6	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yukarıdaki tabloda mahkûmların dini bilgiye sahip olma açısından kendilerini nasıl bulduklarını görmekteyiz. Buna göre Yarı açık cezaevindeki mahkûmların %57,4'ü kendini dini bilgiye sahip olma açısından normal görmektedir. %20,6'sı kendini bilgili bulurken %4,4'ü çok bilgili bulmuştur. Buna mukabil %14,7'si kendisini az bilgili görürken, %2,9'u ise bilgisiz görmektedir.

E Tipi Cezaevi mahkûmları, kendilerini dini bilgiye sahip olma açısından değerlendirdiğinde şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır. Tepedeğer %50,0'lik bir düzeyde normal diyenlerden oluşmaktadır. İkinci sırada kendisini %20,0 ile az bilgili olarak görenler vardır. Kendisini bilgili ve çok bilgili olarak görenlerin oranı ise %24,4'tür. Hiç bilmem diyenler ise %5,6 düzeyinde kalmıştır.

Her iki cezaevi içinde %25'lik bir kesimin, kendisini dini açıdan bilgili bulduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 38: Dini bilgileri öğrenme tarzı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Kendim okuyarak	15	58	22,1	24,8	22,1	24,8
Okuldan öğrendim	8	28	11,8	12,0	33,8	36,8
Anne babamdan	13	41	19,1	17,5	52,9	54,3
Cami hocasından-	27	82	39,7	35,0	92,6	89,3
Kuran Kursundan	-	10	-	4,3	-	93,6
Arkadaşlarımdan						
Bir cemaat yada grup içerisinde	5	15	7,4	6,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Kendisini bir şekilde az bilgili, bilgili, yada normal olarak gören mahkûmların bu bilgileri nerelerden öğrendiklerine ilişkin veriyi de yukarıdaki tabloda görmekteyiz. Buna göre Yarı açık cezaevinde asgari çoğunluğu oluşturan mahkûmlar (%39,7) büyük oranında cami hocasından ya da kuran kursundan öğrenmiş; %22,1'i kendisi okuyarak öğrenmiş, %19,1'i anne babasından, %11,8'i ise okuldan öğrenirken, %7,4'ü bir cemaat yada grup içerisinde öğrenmiştir.

E tipi cezaevinde mahkûmlara dini bilgilerinin nasıl öğrendikleri sorulduğunda, cevaplardan frekansı en fazla tekrar eden değişken %35,0 ile cami hocasından yada kuran kursundan olmuştur. %24,8 ile takip eden değer ise kendi okuyanlardan oluşmaktadır. %17,5'lik gibi önemli bir kesimde anne-babasından öğrenmiştir. %12,0'luk kesim okuldan öğrenirken, %6,4'lük kesim bir cemaat yada grup içerisinde, %4,3'lük kesim ise arkadaşlarından öğrenmiştir.

Tablo 39: Öğrenim düzeyi * Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz(Yarı açık cezaevi)

			Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz					TOPLAM
			Çok bilgili	Bilgili	Normal	Az bilgili	Hiç bilmem	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	0	0	5	1	0	6
		SATIR	,0%	,0%	83,3%	16,7%	,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	12,8%	10,0%	,0%	8,8%
		TOPLAM	,0%	,0%	7,4%	1,5%	,0%	8,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	3	6	18	5	2	34
		SATIR	8,8%	17,6%	52,9%	14,7%	5,9%	100,0%
		SÜTUN	100,0%	42,9%	46,2%	50,0%	100,0%	50,0%
		TOPLAM	4,4%	8,8%	26,5%	7,4%	2,9%	50,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	0	2	6	2	0	10
		SATIR	,0%	20,0%	60,0%	20,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	14,3%	15,4%	20,0%	,0%	14,7%
		TOPLAM	,0%	2,9%	8,8%	2,9%	,0%	14,7%
Lise mezunu	SAYI	0	4	8	2	0	14	
	SATIR	,0%	28,6%	57,1%	14,3%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	28,6%	20,5%	20,0%	,0%	20,6%	
	TOPLAM	,0%	5,9%	11,8%	2,9%	,0%	20,6%	
Üniversite mezunu	SAYI	0	2	2	0	0	4	
	SATIR	,0%	50,0%	50,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	14,3%	5,1%	,0%	,0%	5,9%	
	TOPLAM	,0%	2,9%	2,9%	,0%	,0%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	3	14	39	10	2	68	
	SATIR	4,4%	20,6%	57,4%	14,7%	2,9%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	4,4%	20,6%	57,4%	14,7%	2,9%	100,0%	

$X^2:10,162$

Anlamlılık:0,818

Yarı açık cezaevindeki mahkûmların öğrenim düzeyi ile dini bilgi açısından kendini nasıl buldukları karşılaştırıldığında tablomuz istatistiki açıdan anlamsız çıkmaktadır. Ama tabloya baktığımızda öğrenim düzeyinin yükselmesi ile dini açıdan kendisini bilgili bulma arasında ilişki görmekteyiz. Öğrenim düzeyi ile dini bilgiye sahip olma derecesi arasında pozitif ya da negatif bir ilişki yoktur.

Tablo 40: Öğrenim düzeyi * Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz (E tipi cezaevi)

			Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz					TOPLAM
			Çok bilgili	Bilgili	Normal	Az bilgili	Hiç bilmem	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	1	2	14	3	3	23
		SATIR	4,3%	8,7%	60,9%	13,0%	13,0%	100,0%
		SÜTUN	4,8%	5,6%	12,0%	6,4%	23,1%	9,8%
	İlkokul mezunu	YÜZDE	,4%	,9%	6,0%	1,3%	1,3%	9,8%
		SAYI	14	15	78	33	5	145
		SATIR	9,7%	10,3%	53,8%	22,8%	3,4%	100,0%
	Ortaokul mezunu	SÜTUN	66,7%	41,7%	66,7%	70,2%	38,5%	62,0%
		YÜZDE	6,0%	6,4%	33,3%	14,1%	2,1%	62,0%
		SAYI	3	6	10	6		25
	Lise mezunu	SATIR	12,0%	24,0%	40,0%	24,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	14,3%	16,7%	8,5%	12,8%	,0%	10,7%
		YÜZDE	1,3%	2,6%	4,3%	2,6%	,0%	10,7%
Üniversite mezunu	SAYI	3	9	13	5	4	34	
	SATIR	8,8%	26,5%	38,2%	14,7%	11,8%	100,0%	
	SÜTUN	14,3%	25,0%	11,1%	10,6%	30,8%	14,5%	
TOPLAM	YÜZDE	1,3%	3,8%	5,6%	2,1%	1,7%	14,5%	
	SAYI	4	2			1	7	
	SATIR	,0%	57,1%	28,6%	,0%	14,3%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	11,1%	1,7%	,0%	7,7%	3,0%	
	YÜZDE	,0%	1,7%	,9%	,0%	,4%	3,0%	
	SAYI	21	36	117	47	13	234	
	SATIR	9,0%	15,4%	50,0%	20,1%	5,6%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	YÜZDE	9,0%	15,4%	50,0%	20,1%	5,6%	100,0%	

$X^2:30,831$

Anlamlılık:0,014

Tablomuz %20 kuralına uymadığı için istatistiki açıdan anlamsızdır. Yarı açık cezaevinde olduğu gibi aynı değişkenin araştırıldığı E tipi cezaevinde de yukarıdaki tabloya göre öğrenim düzeyi ile dini bilgiye sahip olma arasında artan ya da azalan bir ilişki görülmemektedir. O halde her iki cezaevi için şunu söyleyebiliriz. Öğrenim düzeyinin artmasıyla, kişinin (mahkumun) dini bilgiye sahip olma derecesi artmamaktadır. Bu iki değişken arasında doğru orantı yoktur.

Bu durum bize örgün eğitim kurumlarında verilen din kültürü dersinin yetersizliğini kanıtlamaktadır. Öğrenim düzeyi yükseldikçe dini bilgide de artma olması düşünülebilir. Çünkü öğrenciler lise yıllarına kadar din dersi görmekteler. Bu durum din derslerinin yetersizliğini göstermektedir.

Tablo 41: Öğrenim düzeyi * Dini bilgileri öğrenme tarzı (Yarı açık cezaevi)

			Dini bilgileri öğrenme tarzı					TOPLAM
			Kendim okuyarak	Okuldan öğrendim	Anne babamdan	Cami hocasından - Kuran Kursundan	Bir cemaat yada grup içerisinde	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	0	1	1	2	2	6
		SATIR	,0%	16,7%	16,7%	33,3%	33,3%	100,0%
		SÜTUN	,0%	12,5%	7,7%	7,4%	40,0%	8,8%
		TOPLAM	,0%	1,5%	1,5%	2,9%	2,9%	8,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	5	2	8	17	2	34
		SATIR	14,7%	5,9%	23,5%	50,0%	5,9%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	25,0%	61,5%	63,0%	40,0%	50,0%
		TOPLAM	7,4%	2,9%	11,8%	25,0%	2,9%	50,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	2	2	2	3	1	10
		SATIR	20,0%	20,0%	20,0%	30,0%	10,0%	100,0%
		SÜTUN	13,3%	25,0%	15,4%	11,1%	20,0%	14,7%
		TOPLAM	2,9%	2,9%	2,9%	4,4%	1,5%	14,7%
Lise mezunu	SAYI	5	3	1	5	0	14	
	SATIR	35,7%	21,4%	7,1%	35,7%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	33,3%	37,5%	7,7%	18,5%	,0%	20,6%	
	TOPLAM	7,4%	4,4%	1,5%	7,4%	,0%	20,6%	
Üniversite mezunu	SAYI	3	0	1	0	0	4	
	SATIR	75,0%	,0%	25,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	20,0%	,0%	7,7%	,0%	,0%	5,9%	
	TOPLAM	4,4%	,0%	1,5%	,0%	,0%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	15	8	13	27	5	68	
	SATIR	22,1%	11,8%	19,1%	39,7%	7,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	22,1%	11,8%	19,1%	39,7%	7,4%	100,0%	

$X^2:23,092$

Anlamlılık:0,111

Öğrenim düzeyi ile kişinin dini bilgileri öğrenme tarzına baktığımızda karşımıza istatistiki açıdan anlamsız bir tablo ortaya çıkmaktadır. Ancak Yarı açık cezaevindeki üniversite mezunlarının ve lise mezunlarının hiç birisi dini bilgilerini belli bir grup ya da cemaat içerisinde öğrenmemiştir.

Yine burada mahkûmların %39,7'si dini bilgilerini cami ve Kuran kurslarından öğrenirken; %19,1'i ise anne-babasından öğrenmiştir. Ancak dikkati çeken şu değerlendirme vardır. Kendim okuyarak dinimi öğrendim diyenlerin oranı eğitim düzeyi yükseldikçe artmaktadır, ancak sayı olarak kişi azlığı söz konusudur.

Tablo 42: Öğrenim düzeyi * Dini bilgileri öğrenme tarzı (E tipi cezaevi)

	Dini bilgileri öğrenme tarzı							TOPLAM	
	Kendim okuyarak	Okuldan öğrendim	Anne babamdan	Cami hocasında n- Kuran Kursundan	Arkadaşlar imdan	Bir cemaat yada grup içerisinde			
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	4	3	6	6	4	23	
		SATIR	17,4%	13,0%	26,1%	26,1%	17,4%	100,0%	
		SÜTUN	6,9%	10,7%	14,6%	7,3%	26,7%	9,8%	
	İlkokul mezunu	YÜZDE	1,7%	1,3%	2,6%	2,6%	1,7%	9,8%	
		SAYI	39	11	26	59	4	6	145
		SATIR	26,9%	7,6%	17,9%	40,7%	2,8%	4,1%	100,0%
	Ortaokul mezunu	SÜTUN	67,2%	39,3%	63,4%	72,0%	40,0%	40,0%	62,0%
		YÜZDE	16,7%	4,7%	11,1%	25,2%	1,7%	2,6%	62,0%
		SAYI	6	4	3	10	2	2	25
	Lise mezunu	SATIR	24,0%	16,0%	12,0%	40,0%	,0%	8,0%	100,0%
		SÜTUN	10,3%	14,3%	7,3%	12,2%	,0%	13,3%	10,7%
		YÜZDE	2,6%	1,7%	1,3%	4,3%	,0%	,9%	10,7%
Üniversite mezunu	SAYI	9	7	5	7	5	1	34	
	SATIR	26,5%	20,6%	14,7%	20,6%	14,7%	2,9%	100,0%	
	SÜTUN	15,5%	25,0%	12,2%	8,5%	50,0%	6,7%	14,5%	
TOPLAM	YÜZDE	3,8%	3,0%	2,1%	3,0%	2,1%	,4%	14,5%	
	SAYI	3	1	1	1	2	2	7	
	SATIR	,0%	42,9%	14,3%	,0%	14,3%	28,6%	100,0%	
TOPLAM	SÜTUN	,0%	10,7%	2,4%	,0%	10,0%	13,3%	3,0%	
	YÜZDE	,0%	1,3%	,4%	,0%	,4%	,9%	3,0%	
	SAYI	58	28	41	82	10	15	234	
TOPLAM	SATIR	24,8%	12,0%	17,5%	35,0%	4,3%	6,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	YÜZDE	24,8%	12,0%	17,5%	35,0%	4,3%	6,4%	100,0%	

$X^2:45,764$

Anlamlılık:0,001

Tablomuz %20 kuralına uymadığı için istatistiki açıdan anlamsızdır. Ayrıca yorumlama açısından da çok düzensiz bir dağılıma sahiptir. E tipi cezaevinde mahkûmların %35'i cami hocasından öğrenirken %24,8'i kendi okuyarak öğrenmiştir. Yarı açık cezaevinde bu değerler %39,7 ve %22,1'dir. Bununla birlikte yarı açık cezaevinde üniversite mezunu olan mahkûmlar bir dini gruba girmezken ve %75 kendi okuyarak öğrenirken, E tipinde üniversite mezunlarının %42,9'u informal yollardan (arkadaş, bir cemaat ya da grup) dini bilgilerini öğrendikleri görülmüştür.

Hem öğrenim düzeyi hem de dini bilgi düzeyi çok fazla olan mahkûmlara rastlayamadığımız bir vakıdır. O halde öğrenim düzeyi yükseldikçe ve dini bilgi düzeyi yükseldikçe suç işleme durumu olmamaktadır diyebiliriz. Çünkü örneklerimiz arasında böyle birine rastlanmamıştır.

Tablo 43: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi? (Yarı açık cezaevi)

			Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi			TOPLAM
			Evete	Hayır	Fikrim yok	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	2	1	0	3
		SATIR	66,7%	33,3%	,0%	100,0%
		SÜTUN	3,8%	10,0%	,0%	4,4%
		TOPLAM	2,9%	1,5%	,0%	4,4%
	Bilgili	SAYI	12	2	0	14
		SATIR	85,7%	14,3%	,0%	100,0%
		SÜTUN	23,1%	20,0%	,0%	20,6%
		TOPLAM	17,6%	2,9%	,0%	20,6%
	Normal	SAYI	30	5	4	39
		SATIR	76,9%	12,8%	10,3%	100,0%
		SÜTUN	57,7%	50,0%	66,7%	57,4%
		TOPLAM	44,1%	7,4%	5,9%	57,4%
	Az bilgili	SAYI	6	2	2	10
		SATIR	60,0%	20,0%	20,0%	100,0%
		SÜTUN	11,5%	20,0%	33,3%	14,7%
		TOPLAM	8,8%	2,9%	2,9%	14,7%
Hiç bilmem	SAYI	2	0	0	2	
	SATIR	100,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	3,8%	,0%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	2,9%	,0%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	52	10	6	68	
	SATIR	76,5%	14,7%	8,8%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	76,5%	14,7%	8,8%	100,0%	

$X^2:5,166$

Anlamlılık:0,740

Anlamlılık düzeyi 0,5'in üzerinde olduğu için tablomuz istatistiki açıdan anlamsızdır. Bununla birlikte tabloda kişinin dini bilgiye sahip olma derecesiyle İslam dinin suç işlemeye engel olabirliği araştırılmıştır.

Sonuçta kendileri de Müslüman olan mahkûmların %76,5'i İslam dinin suç işlemeye engel teşkil eden bir yapısı olduğunu ifade ederken %14,7'si engellemeyeceğini savunmuştur. İslam dinine karşı bu tutum dini açıdan hiçbir bilgim yok diyen mahkûmlar tarafından suçu engellediği yönünde olmuştur.

Tablo 44: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi (E tipi cezaevi)

			Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi			TOPLAM
			Evet	Hayır	Fikrim yok	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	16	5		21
		SATIR	76,2%	23,8%	,0%	100,0%
		SÜTUN	9,7%	11,9%	,0%	9,0%
		TOPLAM	6,8%	2,1%	,0%	9,0%
	Bilgili	SAYI	26	6	4	36
		SATIR	72,2%	16,7%	11,1%	100,0%
		SÜTUN	15,8%	14,3%	14,8%	15,4%
		TOPLAM	11,1%	2,6%	1,7%	15,4%
	Normal	SAYI	83	20	14	117
		SATIR	70,9%	17,1%	12,0%	100,0%
		SÜTUN	50,3%	47,6%	51,9%	50,0%
		TOPLAM	35,5%	8,5%	6,0%	50,0%
	Az bilgili	SAYI	33	8	6	47
		SATIR	70,2%	17,0%	12,8%	100,0%
		SÜTUN	20,0%	19,0%	22,2%	20,1%
	TOPLAM	14,1%	3,4%	2,6%	20,1%	
Hiç bilmem	SAYI	7	3	3	13	
	SATIR	53,8%	23,1%	23,1%	100,0%	
	SÜTUN	4,2%	7,1%	11,1%	5,6%	
	TOPLAM	3,0%	1,3%	1,3%	5,6%	
TOPLAM	SAYI	165	42	27	234	
	SATIR	70,5%	17,9%	11,5%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	70,5%	17,9%	11,5%	100,0%	

$X^2:5,331$

Anlamlılık:0,722

Her noktadan bakış açıları olabilmektedir. Ancak bu insanların hepsi suç işlemiştir. Tablomuz 0,5 düzeyinin üstünde olduğu için anlamsızdır. Ancak mahkûmların İslam dinine olan tutumlarıyla, dini bilgilerini karşılaştırma açısından önemlidir. E tipi cezaevinde ise kendisini az, normal, ya da çok bilgili bulan mahkûmların %70'inden fazlası İslam dinin suç işlemeye engel bir yapıda olduğunu ifade etmektedir. Yar açık cezaevinde bu oran %60'ın üstündedir.

Ayrıca Ek'teki tablolara baktığımızda ise(Tablo:118 ve 132; Yarı açık:%98,5 ;E tipi: %94,9), mahkumların dindarlık durumları ve eğitim düzeyleri ne olursa olsun kesinlikle Allah'a dua etme ihtiyacı hissetmektedirler. Mahkumlar dindar yada çok ibadet eden hatta helal haram gözetmeyen insanlar olabilir ama onlarda sığınacakları bir yer aramakta ve ne suç işleseler işlesinler dua etme ihtiyacı hissetmektedirler. Bu durum yetkililerce ıslah aracı olarak kullanılmalıdır.

Bununla birlikte mahkumlarda Ahiret inancı da gerçekten kuvvetlidir. Mahkumlar (Tablo:120 ve 134; Yarı açık:%95,5 ;E tipi: %87,2) insanların bu dünyada yapmış oldukları iyilik ve kötülüklerin karşılıklarını öbür dünyada mutlaka

göreceklerine katılmaktadırlar. Bu oran ve bilgi gerçekten önemlidir. Bu bilgiyle insanların suç işlememesi onlara dini bilgileri en iyi şekilde öğretmek yeterlidir sorusuna verilen cevapları da dahil edersek (Tablo:115 ve 125; Yarı açık:%91,2 ;E tipi: %67,9) mahkumları ıslahı için ve değişimi için, bizzat kendilerinin bize bir yol teklif ettiğini açıkça görebiliriz.

Tablo 45: Öğrenim düzeyi * 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz(Yarı açık cezaevi)

			'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz					TOPLAM
			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	4	0	1	1	0	6
		SATIR	66,7%	,0%	16,7%	16,7%	,0%	100,0%
		SÜTUN	11,1%	,0%	50,0%	33,3%	,0%	8,8%
		TOPLAM	5,9%	,0%	1,5%	1,5%	,0%	8,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	19	11	1	2	1	34
		SATIR	55,9%	32,4%	2,9%	5,9%	2,9%	100,0%
		SÜTUN	52,8%	42,3%	50,0%	66,7%	100,0%	50,0%
		TOPLAM	27,9%	16,2%	1,5%	2,9%	1,5%	50,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	6	4	0	0	0	10
		SATIR	60,0%	40,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	16,7%	15,4%	,0%	,0%	,0%	14,7%
		TOPLAM	8,8%	5,9%	,0%	,0%	,0%	14,7%
	Lise mezunu	SAYI	6	8	0	0	0	14
		SATIR	42,9%	57,1%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	16,7%	30,8%	,0%	,0%	,0%	20,6%
		TOPLAM	8,8%	11,8%	,0%	,0%	,0%	20,6%
Üniversite mezunu	SAYI	1	3	0	0	0	4	
	SATIR	25,0%	75,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	2,8%	11,5%	,0%	,0%	,0%	5,9%	
	TOPLAM	1,5%	4,4%	,0%	,0%	,0%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	36	26	2	3	1	68	
	SATIR	52,9%	38,2%	2,9%	4,4%	1,5%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	52,9%	38,2%	2,9%	4,4%	1,5%	100,0%	

$X^2:15,666$

Anlamlılık:0,477

Öğrenim düzeyi ile yine dini bilgi ve suça engel olma durumu arasında bir ilişki araştıran tablomuz istatistiki açıdan anlamsızdır. Belki tablo sonuç olarak bize verdiği şu düşünce açısından önemlidir. Mahkûmların neredeyse %95'i insanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin öğretilmesi yeterlidir düşüncesine katılmışlardır. Suç etiolojisi açısından bu sonuç gerçekten önemlidir. Bize kendi bakış açılarından mahkumların düşünme örüntülerini vermiştir. Yine onların düşüncelerine göre(Tablo:116 ve Tablo:130 Yarı açık:%80,9; E tipi:%81,6) amiyane tabirle, Allah'tan korkmayan insan her şeyi yapar. O halde dini bilgiler öğrenilmeli ve dini inanç pekiştirilmelidir.

Tablo 46: Öğrenim düzeyi * 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz (E tipi cezaevi)

			'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz				TOPLAM	
			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	9	4	6	1	3	23
		SATIR	39,1%	17,4%	26,1%	4,3%	13,0%	100,0%
		SÜTUN	8,1%	8,3%	16,7%	4,3%	18,8%	9,8%
		TOPLAM	3,8%	1,7%	2,6%	,4%	1,3%	9,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	71	27	24	14	9	145
		SATIR	49,0%	18,6%	16,6%	9,7%	6,2%	100,0%
		SÜTUN	64,0%	56,3%	66,7%	60,9%	56,3%	62,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	13	7	3	1	1	25
		SATIR	52,0%	28,0%	12,0%	4,0%	4,0%	100,0%
		SÜTUN	11,7%	14,6%	8,3%	4,3%	6,3%	10,7%
	Lise mezunu	SAYI	17	6	3	6	2	34
		SATIR	50,0%	17,6%	8,8%	17,6%	5,9%	100,0%
SÜTUN		15,3%	12,5%	8,3%	26,1%	12,5%	14,5%	
Üniversite mezunu	SAYI	1	4		1	1	7	
	SATIR	14,3%	57,1%	,0%	14,3%	14,3%	100,0%	
	SÜTUN	,9%	8,3%	,0%	4,3%	6,3%	3,0%	
TOPLAM	SAYI	111	48	36	23	16	234	
	SATIR	47,4%	20,5%	15,4%	9,8%	6,8%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	47,4%	20,5%	15,4%	9,8%	6,8%	100,0%	

$X^2:18,115$

Anlamlılık:0,317

Bu tablomuzda istatistiki açıdan anlamsızdır. Ancak yarı açık ile karşılaştırıldığında şu sonuçlar çıkmaktadır. Birincisi Yarı açık cezaevindeki mahkûmların %95'i insanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir düşüncesine katılmışlardır. E tipinde ise bu oran %69,4' e düşmüştür. İkincisi öğrenim düzeyleri açısından ele alındığında düzenli bir değişim olmamaktır.

Tablo 47: Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Kesinlikle isterim	50	155	73,5	66,2	73,5	66,2
İsterim	17	60	25,0	25,6	98,5	91,9
Fikrim yok	-	10	-	4,3	-	96,2
İstemezdim	-	3	-	1,3	-	97,4
Kesinlikle İstemezdim	1	6	1,5	2,6	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Mahkûmların çocuklarına dini eğitim verme isteği yada dini eğitime bakış açısını bulmak amacıyla sorduğumuz bu soruya verdikleri cevaplarda şu şekildedir. Yarı açık cezaevindeki mahkumların %98,5'i çocuklarına dini eğitim verilmesinden yana iken sadece %1,5'i bunu istemediklerini belirtmişlerdir.

E tipin cezaevinde ise mahkûmların %91,9'u çocuklarına dini eğitimin verilmesini istemektedir. %66,2'lik bir kesim de kesinlikle istemektedir. %3,9'luk bir kesim istememekte iken %4,3'lük kesim de fikrim yok demiştir. Tablo:112'ye ve Tablo:126'ya baktığımızda ise mahkumlar(Yarı açık:%97,1; E tipi:%88,9) tutumsal olarak bir insan dini bilgilerinin en iyi şekilde öğrenmelidir demiştir.

Tablo 48: Öğrenim düzeyi * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (Yarı açık cezaevi)

			Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?			TOPLAM
			Kesinlikle isterim	İsterim	Kesinlikle istemezdim	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	6	0	0	6
		SATIR	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	12,0%	,0%	,0%	8,8%
		TOPLAM	8,8%	,0%	,0%	8,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	24	9	1	34
		SATIR	70,6%	26,5%	2,9%	100,0%
		SÜTUN	48,0%	52,9%	100,0%	50,0%
		TOPLAM	35,3%	13,2%	1,5%	50,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	8	2	0	10
		SATIR	80,0%	20,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	16,0%	11,8%	,0%	14,7%
		TOPLAM	11,8%	2,9%	,0%	14,7%
Lise mezunu	SAYI	10	4	0	14	
	SATIR	71,4%	28,6%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	20,0%	23,5%	,0%	20,6%	
	TOPLAM	14,7%	5,9%	,0%	20,6%	
Üniversite mezunu	SAYI	2	2	0	4	
	SATIR	50,0%	50,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	4,0%	11,8%	,0%	5,9%	
	TOPLAM	2,9%	2,9%	,0%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	50	17	1	68	
	SATIR	73,5%	25,0%	1,5%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	73,5%	25,0%	1,5%	100,0%	

$\chi^2:4,679$

Anlamlılık:0,791

Çocuklara dini eğitim verme düşüncesi esas itibariyle bir davranış-eylem olmaktadır. Ancak beraberinde geleceğe ilişkin bir tutum da belirlemektedir. Öğrenim

düzeyine göre bu durumu değerlendirdiğimizde tablomuz istatistiki açıdan anlamsız çıkmaktadır. Yarı açık cezaevindeki mahkûmların %98,5'i çocuklarına dini eğitim verilmesinden yanadır. Bununla beraber okur-yazar olanların %100'ü dini eğitim verilmesini isterken ilkokul mezunu olanların %97,1'i; ortaokul ve lise mezunlarının da %100'ü çocuklarına dini eğitim verilmesini istemiştir. Ancak bu tutumsal düşüncenin davranışa ne kadar yansıtacağını bilemeyiz. Şurasını söyleyelim ki davranış oluşmadan önce ona ilişkin takınılan tutumun büyük önemi vardır.

Tablo 49: Öğrenim düzeyi * Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz? (E tipi cezaevi)

			Çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?					TOPLAM
			Kesinlikle isterim	İsterim	Fikrim yok	İstemezdim	Kesinlikle istemezdim	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	17	4	1	1		23
		SATIR	73,9%	17,4%	4,3%	4,3%	,0%	100,0%
		SÜTUN	11,0%	6,7%	10,0%	33,3%	,0%	9,8%
		TOPLAM	7,3%	1,7%	,4%	,4%	,0%	9,8%
İlkokul mezunu		SAYI	95	39	8	1	2	145
		SATIR	65,5%	26,9%	5,5%	,7%	1,4%	100,0%
		SÜTUN	61,3%	65,0%	80,0%	33,3%	33,3%	62,0%
		TOPLAM	40,6%	16,7%	3,4%	,4%	,9%	62,0%
Ortaokul mezunu		SAYI	20	5				25
		SATIR	80,0%	20,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	12,9%	8,3%	,0%	,0%	,0%	10,7%
		TOPLAM	8,5%	2,1%	,0%	,0%	,0%	10,7%
Lise mezunu		SAYI	19	10	1		4	34
		SATIR	55,9%	29,4%	2,9%	,0%	11,8%	100,0%
		SÜTUN	12,3%	16,7%	10,0%	,0%	66,7%	14,5%
		TOPLAM	8,1%	4,3%	,4%	,0%	1,7%	14,5%
Üniversite mezunu		SAYI	4	2		1		7
		SATIR	57,1%	28,6%	,0%	14,3%	,0%	100,0%
		SÜTUN	2,6%	3,3%	,0%	33,3%	,0%	3,0%
		TOPLAM	1,7%	,9%	,0%	,4%	,0%	3,0%
TOPLAM		SAYI	155	60	10	3	6	234
		SATIR	66,2%	25,6%	4,3%	1,3%	2,6%	100,0%
		SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		TOPLAM	66,2%	25,6%	4,3%	1,3%	2,6%	100,0%

$X^2:30,325$

Anlamlılık:0,016

Tablomuz 0,5 düzeyinin altında çıkmasına rağmen %20 kuralına uymadığı için anlamsızdır. E tipi mahkûmların %92,8'i çocuklarına dini eğitim verilmesini isterken Yarı açık cezaevinde bu oran %91,9'dur. E tipindeki mahkûmların %91,3'ü kesinlikle çocuklarına dini eğitim verilmesini isterken, Yarı açık cezaevinde bu oran %100'dür. E tipin mahkûmlarının genel öğrenim düzeyi ilkokul, ortaokul ve lise'dir. Bu öğrenim

düzeıı grubunda mahkûmların %98 ten fazlası çocuklarına dini eğitım verılmesından yanadır.

Tablo 50: Kur-an okumayı bilir misiniz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	24	71	35,3	30,3	35,3	30,3
Hayır	39	128	57,4	54,7	92,6	85,0
Biliyordum ama unuttum	5	34	7,4	14,5	100,0	99,5
Cevapsız	-	1	-	0,5		100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Kendisini dindar olarak gören mahkumların asgari olarak Kuran okumayı bildiği varsayılabılır. Ancak Kuran okumayı bilmeyenlerin oranı kendini dindar olarak görenlerden daha azdır. Yarı Açık Cezaevinde Kuran okumayı bilen mahkûmların oranı %35,3'tür, bilmeyenler ise %64,8 oranındadır. E Tipi Cezaevinde Kuran okumayı bilmeyenler %54,9 ile tepedeğeri oluştururken, % 30,5'lik bir kesim de Kuran okumayı bilmektedir. Buna karşın %14,6'lık kesimde önce bilmesine rağmen okumaya okumaya unutmuştur.

Tablo 51: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Kur-an okumayı bilir misiniz (Yarı açık cezaevi)

			Kur-an okumayı bilir misiniz			TOPLAM
			Evet	Hayır	Biliyordum ama unuttum	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	1	2	0	3
		SATIR	33,3%	66,7%	,0%	100,0%
		SÜTUN	4,2%	5,0%	,0%	4,4%
		TOPLAM	1,5%	2,9%	,0%	4,4%
	Bilgili	SAYI	8	6	0	14
		SATIR	57,1%	42,9%	,0%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	15,0%	,0%	20,6%
		TOPLAM	11,8%	8,8%	,0%	20,6%
	Normal	SAYI	13	23	3	39
		SATIR	33,3%	59,0%	7,7%	100,0%
		SÜTUN	54,2%	57,5%	75,0%	57,4%
		TOPLAM	19,1%	33,8%	4,4%	57,4%
Az bilgili	SAYI	2	7	1	10	
	SATIR	20,0%	70,0%	10,0%	100,0%	
	SÜTUN	8,3%	17,5%	25,0%	14,7%	
	TOPLAM	2,9%	10,3%	1,5%	14,7%	
Hiç bilmem	SAYI	0	2	0	2	
	SATIR	,0%	100,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	5,0%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	,0%	2,9%	,0%	2,9%	
TOPLAM		SAYI	24	40	4	68
	SATIR	35,3%	58,8%	5,9%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	35,3%	58,8%	5,9%	100,0%	

$X^2:6,358$

Anlamlılık:0,607

Mahkûmların dini bilgiye sahip olma durumları ve düzeyleri onların davranış ve tutumlarıyla alakalıdır. Bu tablomuz ve benzerleri kontrol tablosu olma niteliğindedir. İstatistiki açıdan anlamsızdır. Ancak verdiği bilgi değerlidir. Dini açıdan kendini bilgili bulan %42,9'luk bir kesim kuran okumayı bilmekte iken kendini az bilgili gören %70'lik bir kesim kuran okumayı bilmemektedir.

Tablo 52: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Kur-an okumayı bilir misiniz (E tipi cezaevi)

			Kur-an okumayı bilir misiniz			TOPLAM
			Evet	Hayır	Biliyordum ama unuttum	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	9	9	3	21
		SATIR	42,9%	42,9%	14,3%	100,0%
		SÜTUN	12,7%	7,0%	8,8%	9,0%
		TOPLAM	3,9%	3,9%	1,3%	9,0%
	Bilgili	SAYI	17	12	7	36
		SATIR	47,2%	33,3%	19,4%	100,0%
		SÜTUN	23,9%	9,4%	20,6%	15,5%
		TOPLAM	7,3%	5,2%	3,0%	15,5%
	Normal	SAYI	37	60	19	116
		SATIR	31,9%	51,7%	16,4%	100,0%
		SÜTUN	52,1%	46,9%	55,9%	49,8%
		TOPLAM	15,9%	25,8%	8,2%	49,8%
	Az bilgili	SAYI	6	36	5	47
		SATIR	12,8%	76,6%	10,6%	100,0%
		SÜTUN	8,5%	28,1%	14,7%	20,2%
		TOPLAM	2,6%	15,5%	2,1%	20,2%
Hiç bilmem	SAYI	2	11		13	
	SATIR	15,4%	84,6%		100,0%	
	SÜTUN	2,8%	8,6%		5,6%	
	TOPLAM	,9%	4,7%		5,6%	
TOPLAM	SAYI	71	128	34	233	
	SATIR	30,5%	54,9%	14,6%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	30,5%	54,9%	14,6%	100,0%	

$X^2:23,424$

Anlamlılık:0,003

Tablomuz istatistiki açıdan anlamlı bir tablodur. Mahkûmlar kendilerini dini açıdan nasıl görüyor ve nasıl hareket ediyorlar, kendilerini dini açıdan çok bilgili bulanların %42,9'u kuran okumayı bilmezken kendini bilgili görenlerin %33,3'ü bilmemektedir. Kendini normal bilgili olarak niteleyenlerin %51,7'si de kuran okuyamamaktadır.

Yarı açık cezaevinde de durum aşağı yukarı aynıdır. Kendilerini bilgili gören mahkûmların çoğu kuran okumayı bile bilmemektedir. Aşağıdaki tabloya baktığımızda da düzenli olarak dini kitap okuyan %16,2'dir. Kuran okuma yüzdesi ise %12,8'dir.

Bu veriler enteresandır, hem bilgili ya da çok bilgili bulacaksın kendini hem de kuran okumayı bilmeyeceksin bu gerçekten düşündürücüdür. Zaten aşağıdaki tablolara baktığımızda sadece %17,9'u kuran okumaktadır ve yine %16,4'ü sık dini kitap okumaktadır.

Tablo 53: Kur-an okuma sıklığı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok sık	3	16	4,5	6,8	6,8	4,5
Sık	9	14	13,4	6,0	12,8	17,9
Bazen	18	92	26,9	39,3	52,1	44,8
Seyrek	9	16	13,4	6,8	59,0	58,2
Çok seyrek	7	28	10,4	12,0	70,9	68,7
Hiç okumam	22	68	31,3	29,1	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Kuran okuma sıklığına baktığımızda ise Yarı açık cezaevinde %17,9'lık bir kesimin düzenli olarak okuduğunu söyleyebiliriz. %26,9'luk bir kesimde bazen okumakta iken, %23,8'lik bir kesim de seyrek olarak okumaktadır. Hiç okumayan ise %31,3 düzeyindedir. Bu bağlamda bir çok mahkumun Arapça Kuran okumak yerine Türkçe mealden okuma yaptığı anlaşılmaktadır.

E tipi cezaevinde ise genel olarak mahkûmların %70,9'i bir şekilde Kuran okumakta iken, Hiç okumam diyenler ise %29,1 ile ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 54: Dini kitap okuma sıklığı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok sık	3	18	4,5	7,7	4,5	7,7
Sık	8	20	11,9	8,5	16,4	16,2
Bazen	21	121	31,3	51,7	47,8	67,9
Seyrek	12	20	17,9	8,5	65,7	76,5
Çok seyrek	11	24	16,4	10,3	82,1	86,8
Hiç okumam	13	31	17,9	13,2	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Dini kitap okuma sıklıkları ise şu şekildedir. Yarı açık cezaevindeki mahkûmların %31,3ü bazen okumakta iken, %16,4'ü sık veya çok sık okumaktadır. %17,9'u seyrek olarak okurken, %16,4'ü çok seyrek okumaktadır. Kalan %17,9'luk bir kesim ise hiç okumamaktadır.

E tipinde Dini kitap okuma sıklıklarına baktığımızda ise %51,7'si bazen okumaktadır. %16,2'si sık okuma yaparken %13,2'si hiç okumamaktadır.

Tablo 55: Gusül abdestinin hangi şartlarda ve nasıl alındığını biliyor musunuz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	62	197	91,2	84,2	91,2	84,2
Hayır	3	22	4,4	9,4	95,6	93,6
Hala bilmiyorum	3	15	4,4	6,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevindeki mahkûmların %91,2'si gusul abdestinin nasıl alındığını bilmekteyken, %8,8'lik bir kesim bilmemektedir.

E tipi Mahkûmların %84,2'si nasıl gusul abdesti alındığını bilmektedir. %9,4'ü ise bilmediğini belirtirken; %6,4'ü hala bilmediğini belirtmiştir.

Tablo 56: Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarıyorsunuz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok sık	12	40	17,6	17,1	17,6	17,1
Sık	12	16	17,6	6,8	35,3	23,9
Ara sıra	18	61	26,5	26,1	61,8	50,0
Seyrek	3	20	4,4	8,5	66,2	58,5
Çok seyrek	9	34	13,2	14,5	79,4	73,1
Hiç kılmam	14	63	20,6	26,9	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Vakit namazlarının hangi sıklıkta kılındığı sorulunca Yarı açık cezaevinden alınan cevapların yüzdesi şu şekilde olmuştur. %35,2'lik bir kesimin sık bir şekilde namaz kıldığı anlaşılırken, %26,5'inin ara sıra kıldığı, %4,4'ü seyrek, %13,2'inin ise çok seyrek kıldığı anlaşılmaktadır. Kalan %20,6'lık bir kesiminde hiç kılmadığı anlaşılmaktadır.

Vakit namazlarını sık bir şekilde kılanlar %23,9 düzeyinde iken, ara sıra ve seyrek kılanlar ise %34,6'lık bir kesimi kapsamaktadır. Hiç kılmayanlar ise %26,9 düzeyindedir.

Tablo 57: Namaz kılmadığınızda üzülür müsünüz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok üzülüyorum	32	105	47,1	44,9	47,1	44,9
Üzülüyorum	24	80	35,3	34,2	82,4	79,1
Bazen	7	28	10,3	12,0	92,7	91,1
Üzülmem	-	8	-	3,4	-	94,5
Hiç üzülmem	3	12	4,4	5,1	97,1	99,6
Cevapsız	2	1	2,9	0,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevinde namaz kılan yada kılmayan kesimin namaz kılmadığında yada hiç kılmadığı kılmadığı için üzülüp üzülmediğine baktığımızda ise şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır. %48,5'şi namaz kılmadığı için çok üzülmemekte, %36,4'ü

üzülmektedir. Böylece mahkûmların %84,8'i namaz kılmadığında üzülmektedir. Hiç üzülmem diyen is %4,5'lik bir kesimdir.

E tipinde namaz kılmadığında yada namaz kılamadığına üzülenler ise %79,4 düzeyindedir. Hiç üzülmeyenler ise %8,6 düzeyindedir.

Tablo 58: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Vakit namazlarınızı hangi sıklıkta kılarınsınız (Yarı açık cezaevi)

			Vakit namazlarınızı hangi sıklıkta kılarınsınız					TOPLAM	
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek		Hiç kılmam
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	1	2	0	0	0	0	3
		SATIR	33,3%	66,7%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	8,3%	16,7%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%
		TOPLAM	1,5%	2,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%
	Bilgili	SAYI	5	3	5	0	1	0	14
		SATIR	35,7%	21,4%	35,7%	,0%	7,1%	,0%	100,0%
		SÜTUN	41,7%	25,0%	27,8%	,0%	11,1%	,0%	20,6%
		TOPLAM	7,4%	4,4%	7,4%	,0%	1,5%	,0%	20,6%
	Normal	SAYI	4	7	8	3	6	11	39
		SATIR	10,3%	17,9%	20,5%	7,7%	15,4%	28,2%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	58,3%	44,4%	100,0%	66,7%	78,6%	57,4%
		TOPLAM	5,9%	10,3%	11,8%	4,4%	8,8%	16,2%	57,4%
	Az bilgili	SAYI	2	0	3	0	2	3	10
		SATIR	20,0%	,0%	30,0%	,0%	20,0%	30,0%	100,0%
		SÜTUN	16,7%	,0%	16,7%	,0%	22,2%	21,4%	14,7%
		TOPLAM	2,9%	,0%	4,4%	,0%	2,9%	4,4%	14,7%
Hiç bilmem	SAYI	0	0	2	0	0	0	2	
	SATIR	,0%	,0%	100%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	11,1%	,0%	,0%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	,0%	,0%	2,9%	,0%	,0%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	12	12	18	3	9	14	68	
	SATIR	17,6%	17,6%	26,5%	4,4%	13,2%	20,6%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	17,6%	17,6%	26,5%	4,4%	13,2%	20,6%	100,0%	

$\chi^2:26,027$

Anlamlılık:0,165

Mahkûmların dini konulardaki vermiş oldukları cevaplarda tutarlığı bilmek amacıyla ibadet boyutunda da sorularımız oldu. Yukarıdaki tablo anlamsız olmasına rağmen dini bilgiye sahip olma derecesiyle vakit namazlarını kılma sıklığı arasındaki ilişkiyi araştırmaktadır.

Dini bilgi açısından kendini çok bilgili gören gençlerin %100'ü sık veya çok sık vakit namazlarını kılarken, bilgili bulanların %57,1'i sık ve çok sık kılmaktadır. Kendisini normal bilgili bulanların ise %28,2'si sık namaz kılmaktadır. Böylece Yarı açık cezaevi için azda olsa tutarlılık göze çarpmaktadır.

Tablo 59: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Vakit namazlarınızı hangi sıklıkta kılarırsınız (E tipi cezaevi)

			Vakit namazlarınızı hangi sıklıkta kılarırsınız						TOPLAM
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek	Hiç kılmam	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	10	1	5	1	1	3	21
		SATIR	47,6%	4,8%	23,8%	4,8%	4,8%	14,3%	100,0%
		SÜTUN	25,0%	6,3%	8,2%	5,0%	2,9%	4,8%	9,0%
		TOPLAM	4,3%	,4%	2,1%	,4%	,4%	1,3%	9,0%
	Bilgili	SAYI	10	3	9	2	3	9	36
		SATIR	27,8%	8,3%	25,0%	5,6%	8,3%	25,0%	100,0%
		SÜTUN	25,0%	18,8%	14,8%	10,0%	8,8%	14,3%	15,4%
	Normal	SAYI	16	9	38	13	15	26	117
		SATIR	13,7%	7,7%	32,5%	11,1%	12,8%	22,2%	100,0%
		SÜTUN	40,0%	56,3%	62,3%	65,0%	44,1%	41,3%	50,0%
	Az bilgili	SAYI	4	3	7	4	14	15	47
		SATIR	8,5%	6,4%	14,9%	8,5%	29,8%	31,9%	100,0%
SÜTUN		10,0%	18,8%	11,5%	20,0%	41,2%	23,8%	20,1%	
Hiç bilmem	SAYI			2		1	10	13	
	SATIR	,0%	,0%	15,4%	,0%	7,7%	76,9%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	3,3%	,0%	2,9%	15,9%	5,6%	
TOPLAM	SAYI	40	16	61	20	34	63	234	
	SATIR	17,1%	6,8%	26,1%	8,5%	14,5%	26,9%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	17,1%	6,8%	26,1%	8,5%	14,5%	26,9%	100,0%	

$X^2:52,915$

Anlamlılık:0,000

Bu tablomuzda istatistikî açıdan anlamsız olmasına rağmen yorumsal olarak önemlidir. Kendisini dini açıdan çok bilgili görenlerin %52,4'ü sık veya çok sık namaz kılarken bu oran Yarı açık cezaevinde %100'dür. Kendisini bilgili görenlerin %96,1'i sık veya çok sık vakit namazlarını kılarken bu oran Yarı açık cezaevinde %57,1'dir.

Yine kendisini normal bilgili bulanların %21,4'ü sık veya çok sık namaz kılarken Yarı açık cezaevinde %28,2'si kılmaktadır. Vakit namazlarını kılma oranı ve kendisini bilgili bulma arasındaki ilişki E tipinde daha düşüktür. Genel namaz kılma oranı da E tipi cezaevinde, Yarı açık cezaevine göre daha düşüktür.

Tablo 60: Cuma namazlarını kılma sıklığı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Daima	19	71	27,9	30,3	27,9	30,3
Çoğunlukla	10	49	14,7	20,9	42,6	51,3
Ara sıra	14	42	20,6	17,9	63,2	69,2
Seyrek	2	17	2,9	7,3	66,2	76,5
Çok seyrek	9	15	13,2	6,4	79,4	82,9
Hiç kılmam	14	40	20,6	17,1	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Cezaevine girmeden cuma namazlarını kılma durumlarına baktığımızda Yarı açık cezaevinde daima Cuma kılan %27,9'lük bir kesim tepedeğeri oluşturmaktadır. %14,7'lik bir kesim ise çoğunlukla kılmakta iken; %20,6'sı ara sıra kılmaktadır. Çok seyrek kılan %13,2'lik kesime karşın da, hiç kılmayan %20,6'lık bir kesim vardır.

E tipi cezaevinde sivilde iken cuma namazı kılma sıklığı göz önüne alındığında %51,3'ü cumayı kaçırmamakta iken %17,1'i hiç kılmamaktadır.

Tablo 61: Bayram namazlarını kılma sıklığı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Daima	37	129	54,4	55,1	54,4	55,1
Çoğunlukla	9	39	13,2	16,7	67,6	71,8
Ara sıra	4	23	5,9	9,8	73,5	81,6
Seyrek	3	7	4,4	3,0	77,9	84,6
Çok seyrek	6	10	8,8	4,3	86,8	88,9
Hiç kılmam	9	26	13,2	11,1	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Bayram namazlarının kılınma sıklığı da şu şekildedir. Yarı açık cezaevinde daima kılanlar %54,4 düzeyindedir. Genel olarak kaçırmamaya çalışanlar %67,6 düzeyindeyken, hiç kılmayanlar %13,2 düzeyindedir. Seyrek kılanların oranı ise %13,2 düzeyindedir.

E tipi Bayram namazlarını kılma sıklığına bakıldığında ise, mahkumların %71,8'i genellikle kılmakta iken %12,8'i ara sıra ve seyrek kılmaktadır. %11,1'i ise hiç kılmamaktadır.

Tablo 62: Ramazan orucunuzu tutma sıklığı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Tamamını	44	136	64,7	58,1	64,7	58,1
Çoğunu	10	38	14,7	16,2	79,4	74,4
Yarisını	3	14	4,4	6,0	83,8	80,3
Azını	3	10	4,4	4,3	88,2	84,6
Çok azını	3	14	4,4	6,0	92,6	90,6
Hiç tutmam	5	22	7,4	9,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevinde ramazan orucunu tutma sıklığına baktığımızda tamamını tutan %64,7'lik bir kesim vardır. Çoğunu tutan %14,7 düzeyinde ve yarısını tutan %4,4 düzeyinde gruplar vardır.

E tipi cezaevinde ramazan orucunu tutma sıklığına bakıldığında %74,4'ü çoğunu ve tamamını tutarken, %16,3'ü yarısını-azını-çok azını tutmaktadır. Hiç tutmayanlar ise %9,4 düzeyinde kalmıştır.

Tablo 63: Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	29	95	42,6	40,6	42,6	40,6
Hayır	39	139	57,4	59,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Mahkûmlara daha önce hapse girmelerine sebep olan fiili yapmadan önce o fiilin günah olup olmadığını düşünüp düşünmedikleri sorulduğunda %57,4'lük bir oranın düşünmediği, %42,6'lık bir oranın düşündüğü ortaya çıkmıştır. Demek ki suçu işlemeyen önce mahkûmların %42,6'sı günah olduğunu bile bile suçu işlemiştir. Bu da dinin sosyal kontrol görevinin pratikte yansımalarının ne düzeyde olduğunu bize göstermektedir.

E tipi cezaevine baktığımızda hapse girmeden önce yapılan fiilin günah olup olmadığı hususunda karşımıza çıkan tablo şöyledir. Mahkûmların %59,4'ü düşünmezken %40,6'sı düşünmüş ama yine de o fiili gerçekleştirmiştir.

Tabi ki her iki cezaevi içinde %50 oranının üstünde bir kitle suç işlemeyen günah olup olmadığını düşünmemiştir. Buna rağmen mahkûmların %40'a yakını düşünmüş ama yine de suç işlemiştir.

Tablo 64: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü (Yarı açık cezaevi)

			Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü		TOPLAM
			Evet	Hayır	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	1	2	3
		SATIR	33,3%	66,7%	100,0%
		SÜTUN	3,4%	5,1%	4,4%
		TOPLAM	1,5%	2,9%	4,4%
	Bilgili	SAYI	8	6	14
		SATIR	57,1%	42,9%	100,0%
		SÜTUN	27,6%	15,4%	20,6%
		TOPLAM	11,8%	8,8%	20,6%
	Normal	SAYI	15	24	39
		SATIR	38,5%	61,5%	100,0%
		SÜTUN	51,7%	61,5%	57,4%
		TOPLAM	22,1%	35,3%	57,4%
	Az bilgili	SAYI	4	6	10
		SATIR	40,0%	60,0%	100,0%
		SÜTUN	13,8%	15,4%	14,7%
		TOPLAM	5,9%	8,8%	14,7%
Hiç bilmem	SAYI	1	1	2	
	SATIR	50,0%	50,0%	100,0%	
	SÜTUN	3,4%	2,6%	2,9%	
	TOPLAM	1,5%	1,5%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	29	39	68	
	SATIR	42,6%	57,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	42,6%	57,4%	100,0%	

$X^2:1,564$

Anlamlılık:0,815

Genel İslami değerlere göre düşünen kişinin bir fiili yapmadan önce o fiilin günah olup olmadığını düşünmesi gerekir. Bizde bunu araştırdık ve dini bilgiye sahip olma derecesiyle karşılaştırdık.

Dinsel öğretiler bir boyutuyla akideler bütünü (manzumu) olarak da değerlendirilebilir. Bu bütünsel öğreti, mensuplarına telkin ettiği düşünce ve davranış sistemi ile onların her türlü edimlerini kontrol altında tutar ve yönlendirmelerde bulunur. Dinsel olsun (haram-günah), kültürel olsun (yasak-kötü) veya bizatihi topluma içkin olsun (sapkın-anomi) “suç” olgusu birbirini karşılayan terimlerle ifade edilir. Bu düşünce ilahi veya dünyevi dinlerin evrensel/genel karakteri itibariyle hemen hepsinde benzer şekilde tanımlanmıştır. Dolayısıyla dinin bizatihi kötüye-harama-yasağa-sapmaya ilişkin engelleyici kuralları, kendini dindar olarak betimleyen bir birey için dikkate alınması gerekli referans noktalarını oluşturmaktadır.

Bu düşünceden hareketle mahkumun sahip olduğu dini bilginin miktarı ile işlediği fiilin mahiyetini dini açıdan sorgulama durumunu gösteren bu tabloya göre;

Yaptığı fiilin günah olup olmadığını düşünmeyen mahkûmların %20,5'i kendilerini bilgili ve çok bilgili bulanlardır, %61,5'i ise bilgi açısından normal bulanlar ve geride kalan %18,0'lik bir kesimde az bilgili olan ve hiç bilmeyenlerdir. Genel dikkat etmeme oranı ise %57,4'tür. Bu verilerden mahkumların dini bilgilerinin işlenen cürüme karşı bir farkındalık oluşturmayacak oranda yetersiz olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 65: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü (E tipi cezaevi)

			Hapse girmenize sebep olan fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü		TOPLAM
			Evet	Hayır	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	10	11	21
		SATIR	47,6%	52,4%	100,0%
		SÜTUN	10,5%	7,9%	9,0%
		TOPLAM	4,3%	4,7%	9,0%
	Bilgili	SAYI	20	16	36
		SATIR	55,6%	44,4%	100,0%
		SÜTUN	21,1%	11,5%	15,4%
		TOPLAM	8,5%	6,8%	15,4%
	Normal	SAYI	48	69	117
		SATIR	41,0%	59,0%	100,0%
		SÜTUN	50,5%	49,6%	50,0%
		TOPLAM	20,5%	29,5%	50,0%
Az bilgili	SAYI	14	33	47	
	SATIR	29,8%	70,2%	100,0%	
	SÜTUN	14,7%	23,7%	20,1%	
	TOPLAM	6,0%	14,1%	20,1%	
Hiç bilmem	SAYI	3	10	13	
	SATIR	23,1%	76,9%	100,0%	
	SÜTUN	3,2%	7,2%	5,6%	
	TOPLAM	1,3%	4,3%	5,6%	
TOPLAM	SAYI	95	139	234	
	SATIR	40,6%	59,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	40,6%	59,4%	100,0%	

$\chi^2:7,710$

Anlamlılık:0,103

Bu tabloda E tipi cezaevinde hapse girmeye sebep olan fiilin günah olup olmadığını düşünme ile dini bilgiye sahip olma açısından kendini nasıl bulduğu arasındaki ilişki araştırılmaktadır. Genel olarak dini açıdan çok bilgili olanların bu dengeyi düşündüğü varsayılabilir. Tablomuz istatistiki açıdan anlamsızdır. Ancak tabloya baktığımızda fiilin günah olup olmadığını düşünmeyenlerin %19,4'ü kendini bilgili ve çok bilgili bulanlardır. Kalan %49,6'sı kendisini normal bilgili bulanlar ve %30,9'u da az bilen ve hiç bilmeyenlerdir. Genel düşünmeme ya da dikkat etmeme oranı %59,4'tür, bu değerler yarı açığa çok yakın değerlerdir.

Tablo 66: Kumar oynar mısınız

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok sık	3	13	4,5	5,6	4,5	5,6
Sık	1	-	1,5	-	6,0	-
Ara sıra	5	21	7,5	9,0	13,4	14,5
Seyrek	1	7	1,5	3,0	14,9	17,5
Çok seyrek	7	18	10,4	7,7	25,4	25,2
Hiç oynamam	51	175	74,6	74,8	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı Açık Cezaevindeki mahkûmların kumar, alkol, zina gibi dinen yasak olan şeyleri yapma yada yapmama oranlarına baktığımızda şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Mahkûmların %6,0'sı sık bir şekilde kumar oynarken, %7,5'i ara sıra oynamaktadır. %11,9'u ise seyrek oynamakta iken büyük bir çoğunluk %74,6'sı hiç oynamam demiştir.

E tipi cezaevinde kumar oynama durumları ise şöyledir. Büyük bir çoğunluğu %74,8'i kumar oynamazken ara sıra yada çok sık oynayanlar ise %14,5 düzeyindedir.

Tablo 67: Alkollü içki içer misiniz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok sık	3	38	4,5	16,2	4,5	16,2
Sık	2	9	3,0	3,8	7,5	20,1
Ara sıra	14	47	20,4	20,1	26,9	40,2
Seyrek	2	13	3,0	5,6	29,9	45,7
Çok seyrek	9	38	13,4	16,2	43,3	62,0
Hiç oynamam	38	89	55,9	38,0	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevinde alkollü içki içme durumları ise şu şekildedir. Mahkûmların %55,9'u hiç alkol kullanmamaktadır. %20,4'ü ara sıra içerken, %13,4'ü çok seyrek içmektedir. Çok sık içen ise %4,5 düzeyinde kalmaktadır. Buradan anlaşılacağı üzere mahkûmların %43,3'ü bir veya daha fazla kere alkol kullanmıştır.

E tipi cezaevi mahkûmların %38'i hiç alkol içmezken %16,2'si alkolik diyebileceğimiz kadar çok sık içmektedir. Bir defada olsa alkol kullananların oranı ise %62'dir. Bu oran yarı açık cezaevinde %43,3'tür.

Eğitim düzeylerinin düşük olması ve alkol içme oranının fazla olması dolayısıyla, mahkûmların durumlarını sosyal içi olarak değerlendiremeyiz. Bu durumda içki içme durumu gerçekten yüksektir.

Tablo 68: Zina yaptınız mı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Evet	20	124	29,5	53,0	29,9	53,0
Hayır	29	76	42,9	32,5	73,1	85,5
Bazen	19	34	27,7	14,5	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Zina yapma durumları göz önüne alındığında ise Yarı açık cezaevi mahkûmların %42,9'u hayır cevabının verirken, % 29,5'i evet cevabını vermiştir. Bazen yapan ise %27,7'dir. Genel olarak değerlendirdiğimizde ise %56,6'sı nikahsız bir şekilde cinsel ilişkiye girmiştir.

E tipi cezaevinde ise genel olarak zina yapmayanların oranı %32,5 iken; %53,0'ü nikahsız cinsel ilişkiye girmiştir. %14,5'i de bazen bu yola başvurmuştur. Bir defa bile olsa cinsel ilişkiye girme oranı %67,5 iken bu oran Yarı açıkta daha düşük, %56,6 düzeyinde olmaktadır.

Tablo 69: Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	11	50	16,2	21,4	16,2	21,4
Hapishanede daha dindardım	6	41	8,8	17,5	25,0	38,9
Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım	8	37	11,8	15,8	36,8	54,7
Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	43	106	63,2	45,3	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Din her şeyden önce bireyde vicdani olarak Allah'a karşı bir sorumluluğu içerir. Toplumla içkin doğasıyla dinin birey üzerinde tezahür eden karakteri, onu aynı zamanda birlikte yaşadığı insanlara karşı da sorumlu kılarak toplumsal bütünlüğü bozan davranışlardan uzak durmasını ve kurallara uymasını telkin eder. Aksi olan her durumda birey ilk elde toplumsal denetleme mekanizmasının bir parçası olarak mahkeme tarafından yargılanır. İşlenen cürüme verilecek olan ceza bir çeşit "bedel"dir.

Cezanın çekildiği yer olan hapishane insanların ıslahı ve vicdani hesaplaşması için bir fırsat olabilir. Bu durumda hapisanelerin insanların dindarlığına olumlu etkilerinin olacağı varsayılabilir. Bu düşüncenin sınanması amacıyla sorulan soruya verilen cevaplara göre varsayılan düşünce aksi yönde karşılık bulmuştur. Buna göre Yarı açık cezaevindeki mahkûmların %63,2'si; E tipindeki mahkûmların da %45,3'ü, "hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur diyerek" hapis hayatının onların dindarlıklarına etki etmediğini belirtmişlerdir. Bu verileri, Tablo:64'deki veriler ile birlikte düşündüğümüzde; mücrimlerdeki dinsel bilginin suç işlemede engelleyici olamayacak kadar yetersiz oluşuna karşı hapis hayatı da mahpusların dindarlığının üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı anlamlı bir şekilde örtüşmektedir.

Oysa ıslah edilmenin temel mantığı bir boyutuyla bireylerin işledikleri cürüm karşısında vicdani sızılarının dindirilmesi anlamına da gelmektedir. Bu ise yalnız başına hapis hayatı ile sağlanacak bir durum değildir. Mahpusluk aynı zamanda işlenen suçun tekrar edilmemesi ve kişinin işlediği suçun mahiyetini anlayarak bundan arındırılması faaliyetidir. Bu arındırma faaliyeti yalnız başına belirli bir süre için kapalı tutulma faaliyeti olmamalıdır. Bu süre içinde çeşitli telkinlerle işlenen cürümün yanlışlıkları hakkında düşünsel bir faaliyet gerçekleştirilmelidir. Bireylerin zihinlerinde yeni düşüncelerin oluşturulması için ise din en önemli referans noktalarını sunar. Oysa bu mekanizmanın işlemediğini elde ettiğimiz verilerden anlıyoruz.

E Tipi Cezaevi mahkûmlarının hapisanedeki durumlarına baktığımızda mahkûmların %45,3'ü 'Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur', demiştir. Onu takip eden %21,4 ile 'Hapishaneye girmeden önce daha dindardım' olmuştur. %17,5 oranında mahkum ise 'Hapishanede daha dindar oldum' demiştir. Kalan %15,8'i ise 'Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım' düşüncesindedir.

Yukarıda bahsetmiş olduğumuz dini kurallara(emir ve yasaklara) ilişkin tabloların fiili uygulamalara ait olduğu açıktır. Dini pratiklerin bir yansıması olarakta bu

kurallara uyma yada uymama durumlarının belirleyiciliği ve kişinin dindarlık durumuyla ilgili bilgiler verdiği de açıktır.

Zihni bir nitelikte olan iman pratikte benzer uygulamalarla gün yüzüne çıkar, ancak burada bakış açımız şu şekilde olmalıdır. Taplamacıoğluna göre ibadetin birleştirici özelliği vardır. Durkheim'ın da belirttiği gibi din toplumun harcıdır. Bu sebeple dinin yansımaları olan ibadette birleştirmeye ve geliştirmeye yarar.

Malinowski'de, ilkel toplumlardaki ibadetin en az ileri dinlerinki kadar belirgin olduğunu ve ibadet ayin ve törenlerin en ilkelinin bile grubu birleştirmeye yönelik olduğunu ifade eder(Taplamacıoğlu,1975:192).

Underhill ise Kilisede toplu tapınma konusunda üç şey tespit eder; ortaklaşa bir sükut; önderlerin grup adına yaptıkları tapınma töreni; ve her müminin katıldığı ayin ve eylemler(Taplamacıoğlu,1975:192-193).

Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere ibadetin birleştirici gücü klasikler tarafından da kabul görmüştür. Bizim gözlemlerimiz ve değerlendirmelerimizde aynı şekildedir. Cezaevine giren insanların çok fazla bir dini bilgisi olmamalarına rağmen burada kendilerini dindarlık noktasında farklı hissetmektedirler.

Ayrıca görevli cezaevi vaizleri de aynı görüşü paylaşmakta ve mahkumların cezaevlerine girince daha dindarlaştıklarını ifade etmektedirler. Bu durumun kaynağı olarak da Allah'a karşı bir pişmanlık değil de daha çok psikolojik faktörlerden kaynaklandığı yorumunu paylaşmışlardır. Bu durumda dinin birleştirmeye ve ıslah etmeye yönelik fonksiyonu yada belirleyiciliği %20'yi geçmemektedir.

Tablo 70: Sermayeyi değerlendirme tarzı

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Borsada	2	5	2,9	2,1	2,9	2,1
Altın - döviz olarak	4	12	5,9	5,1	8,8	7,2
Bankaya faize yatırarak	1	9	1,5	3,8	10,3	11,0
Faizsiz finans kurumlarına vererek	1	9	1,5	3,8	11,8	14,8
Ticaret yaparak	55	171	80,9	73,1	92,6	87,9
Diğer	5	27	7,4	11,5	100,0	99,6
Cevapsız	-	1	-	0,4		100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevindeki mahkûmların sermayeyi değerlendirme tarzlarına baktığımızda büyük bir çoğunluğu (%80,3) ticaret yapmayı tercih etmektedir. Bizim için önemli olan ve dini eğilim ve tutumun bir göstergesi olabilecek Faizsiz finans kurumları ise %1,5 düzeyinde kalmaktadır.

E tipinde sermayeyi değerlendirme tarzlarında ise yine tepedeğer olarak karşımıza %73,4 ile ticaret yapmak çıkmaktadır. Faizsiz finans kurumlarında değerlendirmek isteyen ise %3,9 düzeyindedir.

Ticaretin yapılabilecek işler arasında en fazla frekansı vermesi, mahkumların herhangi bir zenaatı olmamasından kaynaklanabilir. Mahkumlar genelde mesleği olmayan kişilerden oluşmaktaydı. Aynı zamanda iyi birer tüccar olmadıkları da açıktır.

2.4. Cezaevi Ekseni İşlevsel Frekanslar ve Crosstablar, Mahkûmların Pişman Olma Durumlarına ve Sebeplerine İlişkin Değerlendirmeler

İşlenilen suçtan dolayı pişman olma durumun çok farklı tarzlarda ortaya çıkmaktadır. Bu bölümde incelemeyi düşündüğümüz değişkenlerden biriside mahkumların dini bilgileri ve buna bağlı olarak dini yaşayışlarıdır. Bütün bu önemli değişkenlerle birlikte pişmanlık ve hapisanede olma ile ilgili varsayımlarımızın doğrulanıp doğrulanmadığına bakacağız.

Ayrıca cezaevlerindeki pratik yaşama ait verilerle elde ettiğimiz tabloları tartışacağız. Bunlar arasında cezaevinde öğrenilen meslekler ve icra edilen faaliyetler başta olmak üzere, dini uygulamalar ve cezaevinde olmakla ilgili diğer tablolarımızda incelenecektir.

Tablo 71: Cezaevinde ziyarete gelenler

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Anne-Baba-Kardeş	25	107	36,8	45,7	36,8	45,7
Eş ve çocuklar	37	91	54,4	38,9	91,2	84,6
Arkadaşlarım	1	2	1,5	,9	92,6	85,5
Hiç kimse	4	3	5,9	1,3	98,5	86,8
Diğer	1	31	1,5	13,2	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevinde ziyaretler sadece birinci derecede akrabalar tarafından yapılamamakla birlikte buradaki ziyaretçilerin %91,2'si birinci dereceden akraba, eş ve çocuklardan oluşmaktadır.

E tipi cezaevinin kuralları gereği ziyaretçilerin birinci dereceden yakın akraba olması gerekir, bu sebeple ziyaretçilerin büyük bir çoğunluğu yani %84,6 sı hep birinci dereceden ziyaretçilerdir. Yarı açıkta bu oran %91'dir.

Tablo 72: Cezaevinde öğrenilen sanat-zanaat

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Fırıncılık	32	47,1	47,1
Demircilik	35	51,5	98,5
Marangozluk	1	1,5	100,0
Toplam	68	100,0	

Yarı açık cezaevinde temel olarak öğretilen meslekler arasında bu üç meslek vardır. Mahkûmlar iyi hal durumları ve istekleri göz önüne alınarak bu programlara yerleştirilmekte hem meslek öğrenmekte hem de para kazanmaktadırlar.

Tablo 73: Cezaevinde öğrenilen sanat-zanaat(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	200	85,5	85,5
Hayır	34	14,5	100,0
Toplam	234	100,0	

E tipi cezaevinde Yarı açık cezaevindeki gibi serbest piyasa şartlarında geçerli bir meslek yoktur. Buradaki mahkûmlar esasında demircilik, fırıncılık, marangozluk vb. bir meslek-zanaat öğrenmemektedir. Ancak onların uğraşmış oldukları birtakım el sanatları vardır ki bizim onları birer zanaat olarak değil sanat olarak algılamamız gerekir. Bunlar tespih yapımı, gemi yapımı, örgü örme vb. etkinliklerdir. Mahkûmlar sadece günlerini doldurmaktadırlar.

Tablo 74: Cezaevinde gelir getiren bir meslek sahibi olanlar

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Ekmek Fırını	47	69,1	69,1
Demircilik	21	30,9	100,0
Toplam	68	100,0	

Mahkûmların hem meslek öğrenerek hem de para kazanarak yaptıkları işler arasında, ekmek fırıncılığı %69,1 oranında tepedeğeri oluştururken demircilik %30,9 oranında yer almaktadır.

Tablo 75: Cezaevinde gelir getiren bir meslek sahibi olanlar

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	216	92,3	92,3
Hayır	18	7,7	100,0
Toplam	234	100,0	

Burada gelir getiren fazla bir meslek bulunmamaktadır. Ancak mahkûmların boş durmaması için içlerinden seçilen iyi halli olanlardan bazıları değerlendirilmektedir. Bunlar hem binanın temizlenmesine hem bakımına kadar her türlü işte görev alabilmekteler ve vakitlerini değerlendirmektedirler. Ancak 600 kişilik bir cezaevinde herkese iş bulunması çok zor bir durumdur. En fazla 50-60 kişilik bir grup işlerin yapılmasında yeterli olmaktadır.

Tablo 76: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu?

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Kesinlikle engellemiyor	35	120	51,5	51,3	51,5	51,3
Engellemiyor	14	48	20,6	20,5	72,1	71,8
Fikrim yok	13	22	19,1	9,4	91,2	81,2
Engelliyor	3	20	4,4	8,5	95,6	89,7
Kesinlikle engelliyor	3	24	4,4	10,3	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi engelliyor mu sorusuna cevap olarak, Yarı açık cezaevindeki % 72,1 lik bir kesim kesinlikle engellemiyor ve engellemiyor derken; %19,1'lik bir kesim fikrim yok diye cevap vermiştir. Bununla birlikte %8,8 oranında mahkumda engelliyor demiştir.

E tipi Cezaevinde olmanın dini ibadetleri engelleyip engellemediği sorusu sormamız gereken sorulardan birisiydi her ne kadar kabul edilmesi zor olsa da böyle bir soru yetkililer tarafından olumsuz görülmedi ve sormamıza izin verildi. Buna göre mahkûmların %71,8 i dini ibadetlerini yerine getirmede cezaevinin engel olmadığını

düşünmektedir. Buna karşılık olarak %18,8 oranında bir kesim ise ibadetleri yerine getirmede engellerle karşılaştığını ifade etmektedir. Yarı açık cezaevinde bu oran %9'dur.

Cezaevleri hakkında daha önceki vermiş olduğumuz bilgileri de göz önünde bulundurursak; dini ibadetleri engelleyecek bir yapılanma bulunmadığı gibi, cezaevi yetkilileri ve Adalet Bakanlığı ellerinden geleni yapmışlardır.

Tablo 77: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu? (Yarı açık cezaevi)

			Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu				TOPLAM	
			Kesinlikle engellemiyor	Engellemiyor	Fikrim yok	Engelliyor		Kesinlikle engelliyor
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	2	1	0	0	0	3
		SATIR	66,7%	33,3%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	5,7%	7,1%	,0%	,0%	,0%	4,4%
		TOPLAM	2,9%	1,5%	,0%	,0%	,0%	4,4%
	Bilgili	SAYI	7	3	3	1	0	14
		SATIR	50,0%	21,4%	21,4%	7,1%	,0%	100,0%
		SÜTUN	20,0%	21,4%	23,1%	33,3%	,0%	20,6%
		TOPLAM	10,3%	4,4%	4,4%	1,5%	,0%	20,6%
	Normal	SAYI	21	5	8	2	3	39
		SATIR	53,8%	12,8%	20,5%	5,1%	7,7%	100,0%
		SÜTUN	60,0%	35,7%	61,5%	66,7%	100,0%	57,4%
		TOPLAM	30,9%	7,4%	11,8%	2,9%	4,4%	57,4%
Az bilgili	SAYI	4	5	1	0	0	10	
	SATIR	40,0%	50,0%	10,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	11,4%	35,7%	7,7%	,0%	,0%	14,7%	
	TOPLAM	5,9%	7,4%	1,5%	,0%	,0%	14,7%	
Hiç bilmem	SAYI	1	0	1	0	0	2	
	SATIR	50,0%	,0%	50,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	2,9%	,0%	7,7%	,0%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	1,5%	,0%	1,5%	,0%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	35	14	13	3	3	68	
	SATIR	51,5%	20,6%	19,1%	4,4%	4,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	51,5%	20,6%	19,1%	4,4%	4,4%	100,0%	

$X^2:11,647$

Anlamlılık:0,760

Mahkûmların dini bilgiye sahip olma durumları ile cezaevinde olmanın dini ibadetleri yerine getirmeyi engelleyip engellemediği ilişkisi önemlidir. Cezaevinde olmak ibadet yapmamızı kesinlikle engellemiyor diyenlerden bilgili ve çok bilgili olanlar %25,7 oranındadır. Engelliyor diyenler de %28,5 oranındadır. Bilgisi normal olanların %38,8'i de engellemiyor demiştir.

Genel ortalama da cezaevinde olmanın ibadetlerini yapmada engel teşkil etmediğini düşünen mahkûmların oranı %72,1'dir. Dini bilgisi normal ve az bilgili

olanlardan cezaevinde olmanın ibadetlerini yapmada engel teşkil ettiğini düşünenlerin oranı ise %7'yi geçmiyor.

Tablo 78: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu (E tipi cezaevi)

			Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu				TOPLAM
			Kesinlikle engellemiyor	Fikrim yok	Engelliyor	Kesinlikle engelliyor	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	15	3	3	21	
		SATIR	71,4%	,0%	14,3%	100,0%	
		SÜTUN	12,5%	,0%	13,6%	9,0%	
		TOPLAM	6,4%	,0%	1,3%	9,0%	
	Bilgili	SAYI	17	10	4	36	
		SATIR	47,2%	27,8%	11,1%	100,0%	
		SÜTUN	14,2%	20,8%	18,2%	15,4%	
		TOPLAM	7,3%	4,3%	1,7%	15,4%	
	Normal	SAYI	63	25	11	117	
		SATIR	53,8%	21,4%	9,4%	100,0%	
		SÜTUN	52,5%	52,1%	50,0%	50,0%	
		TOPLAM	26,9%	10,7%	4,7%	50,0%	
	Az bilgili	SAYI	21	11	4	47	
		SATIR	44,7%	23,4%	8,5%	100,0%	
		SÜTUN	17,5%	22,9%	18,2%	20,1%	
		TOPLAM	9,0%	4,7%	1,7%	20,1%	
Hiç bilmem	SAYI	4	2	1	13		
	SATIR	30,8%	15,4%	,0%	100,0%		
	SÜTUN	3,3%	4,2%	,0%	5,6%		
	TOPLAM	1,7%	,9%	,0%	5,6%		
TOPLAM	SAYI	120	48	22	234		
	SATIR	51,3%	20,5%	9,4%	100,0%		
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	TOPLAM	51,3%	20,5%	9,4%	100,0%		

$\chi^2:33,509$

Anlamlılık:0,006

Yarı açık cezaevinde göre (%7) cezaevinde olmanın ibadetlerini engellediğini düşünen mahkûmların oranı burada %18,8'dir. Genel toplamda cezaevinde olmanın ibadetlerini engellemediğini düşünen mahkûmlardan bilgili ve çok bilgili olanların oranı %71,8 olurken bu oran Yarı açıkta %72,1'dir. Dini açıdan normal bilgiye sahip olan mahkûmlardan engellemiyor diyenlerin oranı %21,4 iken Yarı açıkta %12,8'dir. Cezaevinde olmanın ibadetlerini engellemediğini düşünen mahkûmlar yarı açıkta daha fazla durumdadır.

Tablo 79: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarınsınız (Yarı açık cezaevi)

			Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarınsınız						TOPLAM
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek	Hiç kılmam	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	8	6	9	2	5	5	35
		SATIR	22,9%	17,1%	25,7%	5,7%	14,3%	14,3%	100,0%
		SÜTUN	66,7%	50,0%	50,0%	66,7%	55,6%	35,7%	51,5%
		TOPLAM	11,8%	8,8%	13,2%	2,9%	7,4%	7,4%	51,5%
	Engellemiyor	SAYI	2	2	3	1	1	5	14
		SATIR	14,3%	14,3%	21,4%	7,1%	7,1%	35,7%	100,0%
		SÜTUN	16,7%	16,7%	16,7%	33,3%	11,1%	35,7%	20,6%
		TOPLAM	2,9%	2,9%	4,4%	1,5%	1,5%	7,4%	20,6%
	Fikrim yok	SAYI	2	4	5	0	1	1	13
		SATIR	15,4%	30,8%	38,5%	,0%	7,7%	7,7%	100,0%
		SÜTUN	16,7%	33,3%	27,8%	,0%	11,1%	7,1%	19,1%
		TOPLAM	2,9%	5,9%	7,4%	,0%	1,5%	1,5%	19,1%
Engelliyor	SAYI	0	0	1	0	0	2	3	
	SATIR	,0%	,0%	33,3%	,0%	,0%	66,7%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	5,6%	,0%	,0%	14,3%	4,4%	
	TOPLAM	,0%	,0%	1,5%	,0%	,0%	2,9%	4,4%	
Kesinlikle engelliyor	SAYI	0	0	0	0	2	1	3	
	SATIR	,0%	,0%	,0%	,0%	66,7%	33,3%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	,0%	,0%	22,2%	7,1%	4,4%	
	TOPLAM	,0%	,0%	,0%	,0%	2,9%	1,5%	4,4%	
TOPLAM	SAYI	12	12	18	3	9	14	68	
	SATIR	17,6%	17,6%	26,5%	4,4%	13,2%	20,6%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	17,6%	17,6%	26,5%	4,4%	13,2%	20,6%	100,0%	

$X^2:20,124$

Anlamlılık:0,450

Cezaevinde olmanın dini ibadetleri yerine getirmede engel olup olmadığının en somut göstergelerinden birisi bu karşılaştırmadır. Likert ölçeğine uygun olarak sorduğumuz sorulara verilen cevaplar yukarıdaki gibidir. Vakit namazlarını çok sık biçimde kılan mahkûmların %83,4'ü cezaevinde olmanın dini ibadetleri yerine getirmede engel olmadığını söylerken, vakit namazlarını sık kılan mahkûmlarında %66,7'si engellemiyor demiştir.

Vakit namazlarını ara sıra kılan mahkûmların %66,7'si engellemiyor derken, hiç kılmayanların da %71,4'ü engellemiyor demiştir. Tablodaki dağılıma baktığımızda namaz kılmayan mahkûmların, cezaevinde olmanın dini ibadetleri yerine getirmede engel olduğunu söylemeleri söz konusudur.

Tablo 80: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarırsınız (E tipi cezaevi)

			Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarırsınız					TOPLAM	
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek		Hiç kılmam
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	32	9	35	6	14	24	120
		SATIR	26,7%	7,5%	29,2%	5,0%	11,7%	20,0%	100,0%
		SÜTUN	80,0%	56,3%	57,4%	30,0%	41,2%	38,1%	51,3%
		TOPLAM	13,7%	3,8%	15,0%	2,6%	6,0%	10,3%	51,3%
	Engellemiyor	SAYI	4	5	11	4	13	11	48
		SATIR	8,3%	10,4%	22,9%	8,3%	27,1%	22,9%	100,0%
		SÜTUN	10,0%	31,3%	18,0%	20,0%	38,2%	17,5%	20,5%
		TOPLAM	1,7%	2,1%	4,7%	1,7%	5,6%	4,7%	20,5%
	Fikrim yok	SAYI	1	1	6	3	5	6	22
		SATIR	4,5%	4,5%	27,3%	13,6%	22,7%	27,3%	100,0%
		SÜTUN	2,5%	6,3%	9,8%	15,0%	14,7%	9,5%	9,4%
		TOPLAM	,4%	,4%	2,6%	1,3%	2,1%	2,6%	9,4%
	Engelliyor	SAYI	1		6	4	2	7	20
		SATIR	5,0%	,0%	30,0%	20,0%	10,0%	35,0%	100,0%
		SÜTUN	2,5%	,0%	9,8%	20,0%	5,9%	11,1%	8,5%
		TOPLAM	,4%	,0%	2,6%	1,7%	,9%	3,0%	8,5%
□ Kesinlikle engelliyor	SAYI	2	1	3	3		15	24	
	SATIR	8,3%	4,2%	12,5%	12,5%	,0%	62,5%	100,0%	
	SÜTUN	5,0%	6,3%	4,9%	15,0%	,0%	23,8%	10,3%	
	TOPLAM	,9%	,4%	1,3%	1,3%	,0%	6,4%	10,3%	
TOPLAM	SAYI	40	16	61	20	34	63	234	
	SATIR	17,1%	6,8%	26,1%	8,5%	14,5%	26,9%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	17,1%	6,8%	26,1%	8,5%	14,5%	26,9%	100,0%	

$X^2:49,422$

Anlamlılık:0,000

Cezaevinde olmanın ibadetleri engellediği yönünde bir bulgu varsa en somut anlamda burada ortaya çıkacaktır. E tipini değerlendirdiğimizde vakit namazlarını çok sık kılan mahkûmların %90'u cezaevinde olma ibadetlerini engellemiyor derken bu oran yarı açıkta %83,4'tür. Vakit namazlarını sık kılan mahkûmların %87,6'sı da engellemiyor demiştir. Hiç namaz kılmam diyenlerin ise %55,6'sı engellemiyor derken yarı açıkta bu oran %71,4 olmuştur.

E tipi cezaevinde yarı açık cezaevine göre dini ibadetlerinin engellendiğini düşünen mahkûmların oranı fazladır. Ancak mescitlerin her zaman açık vaziyette olduğunu ve her isteyen namaz kılabilirdiği bir durumda değerlerin daha yüksek çıkmasını umabilirdik.

Tablo 81: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu *
Kumar oynar mısınız (Yarı açık cezaevi)

			Kumar oynar mısınız						TOPLAM
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek	Hiç oynamam	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	2	1	2	1	3	26	35
		SATIR	5,7%	2,9%	5,7%	2,9%	8,6%	74,3%	100,0%
		SÜTUN	66,7%	100,0%	40,0%	100,0%	42,9%	51,0%	51,5%
		TOPLAM	2,9%	1,5%	2,9%	1,5%	4,4%	38,2%	51,5%
	Engellemiyor	SAYI	1	0	2	0	2	9	14
		SATIR	7,1%	,0%	14,3%	,0%	14,3%	64,3%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	,0%	40,0%	,0%	28,6%	17,6%	20,6%
		TOPLAM	1,5%	,0%	2,9%	,0%	2,9%	13,2%	20,6%
	Fikrim yok	SAYI	0	0	0	0	1	12	13
		SATIR	,0%	,0%	,0%	,0%	7,7%	92,3%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	,0%	,0%	14,3%	23,5%	19,1%
		TOPLAM	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	17,6%	19,1%
	Engelliyor	SAYI	0	0	0	0	0	3	3
		SATIR	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	5,9%	4,4%
	TOPLAM	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%	4,4%	
Kesinlikle engelliyor	SAYI	0	0	1	0	1	1	3	
	SATIR	,0%	,0%	33,3%	,0%	33,3%	33,3%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	20,0%	,0%	14,3%	2,0%	4,4%	
	TOPLAM	,0%	,0%	1,5%	,0%	1,5%	1,5%	4,4%	
TOPLAM	SAYI	3	1	5	1	7	51	68	
	SATIR	4,4%	1,5%	7,4%	1,5%	10,3%	75,0%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	4,4%	1,5%	7,4%	1,5%	10,3%	75,0%	100,0%	

$\chi^2:11,599$

Anlamlılık:0,929

İslam dinin yasaklamış olduğu eylemleri yapmama ile cezaevinde olmanın dini ibadetlerini yerine getirmede engel olması arasındaki ilişkiye, takip eden birkaç tabloda bakmaya çalışacağız.

Hiç kumar oynamam diyenlerin %67,6'i cezaevinde olmanın dini ibadetlerini yerine getirmede engel teşkil etmediğini söylerken sadece %7,9'i engel teşkil etmektedir demiştir. Çok sık oynarım diyenlerin tamamında cezaevinde olmanın dini ibadetlerini yerine getirmeyi engellemediği görüşündedir.

Tablo 82: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu *
Kumar oynar mısınız (E tipi cezaevi)

			Kumar oynar mısınız					TOPLAM
			Çok sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek	Hiç oynamam	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	5	5	4	9	97	120
		SATIR	4,2%	4,2%	3,3%	7,5%	80,8%	100,0%
		SÜTUN	38,5%	23,8%	57,1%	50,0%	55,4%	51,3%
		TOPLAM	2,1%	2,1%	1,7%	3,8%	41,5%	51,3%
	Engellemiyor	SAYI	1	4	1	5	37	48
		SATIR	2,1%	8,3%	2,1%	10,4%	77,1%	100,0%
		SÜTUN	7,7%	19,0%	14,3%	27,8%	21,1%	20,5%
		TOPLAM	,4%	1,7%	,4%	2,1%	15,8%	20,5%
	Fikrim yok	SAYI		5	1	2	14	22
		SATIR	,0%	22,7%	4,5%	9,1%	63,6%	100,0%
		SÜTUN	,0%	23,8%	14,3%	11,1%	8,0%	9,4%
		TOPLAM	,0%	2,1%	,4%	,9%	6,0%	9,4%
Engelliyor	SAYI	1	6		1	12	20	
	SATIR	5,0%	30,0%	,0%	5,0%	60,0%	100,0%	
	SÜTUN	7,7%	28,6%	,0%	5,6%	6,9%	8,5%	
	TOPLAM	,4%	2,6%	,0%	,4%	5,1%	8,5%	
Kesinlikle engelliyor	SAYI	6	1	1	1	15	24	
	SATIR	25,0%	4,2%	4,2%	4,2%	62,5%	100,0%	
	SÜTUN	46,2%	4,8%	14,3%	5,6%	8,6%	10,3%	
	TOPLAM	2,6%	,4%	,4%	,4%	6,4%	10,3%	
TOPLAM	SAYI	13	21	7	18	175	234	
	SATIR	5,6%	9,0%	3,0%	7,7%	74,8%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	5,6%	9,0%	3,0%	7,7%	74,8%	100,0%	

$\chi^2:41,467$

Anlamlılık:0,000

Takip eden birkaç tablo dini yasak ve emirleri yerine getirmeyle cezaevlerinde ‘ibadetleri yerine getirmede engelle karşılaşma’ arasındaki durumu betimlemeye yöneliktir. Hiç kumar oynamam diyenlerin %76,5’i cezaevinde olmanın ibadetlerini yapmayı engellemediğini düşünürken, %15,5’i de engelliyor ve kesinlikle engelliyor demiştir. Bu oran Yarı açık cezaevinde engellemiyor diyenlerde %67,6 iken engelliyor diyenlerde ise %7,9’dir.

Çok sık kumar oynarım diyenlerin %53,9’u cezaevinde olmanın ibadetlerini engellediğini düşünürken %46,2’si engellemiyor demiştir. Yarı açık cezaevinde ise çok sık kumar oynayanların tamamı engellemiyor demişti.

Dini emir ve yasakları yerine getirmeyip cezaevinde olmanın ibadetlerini engellediğini söylemek ne derece tutarlıdır tartışılır.

Tablo 83: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu *
Alkollü içki içer misiniz? (Yarı açık cezaevi)

			Alkollü içki içer misiniz						TOPLAM
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek	Hiç içmem	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	2	1	5	1	2	24	35
		SATIR	5,7%	2,9%	14,3%	2,9%	5,7%	68,6%	100,0%
		SÜTUN	66,7%	50,0%	35,7%	50,0%	22,2%	63,2%	51,5%
		TOPLAM	2,9%	1,5%	7,4%	1,5%	2,9%	35,3%	51,5%
	Engellemiyor	SAYI	1	1	3	1	2	6	14
		SATIR	7,1%	7,1%	21,4%	7,1%	14,3%	42,9%	100,0%
		SÜTUN	33,3%	50,0%	21,4%	50,0%	22,2%	15,8%	20,6%
		TOPLAM	1,5%	1,5%	4,4%	1,5%	2,9%	8,8%	20,6%
	Fikrim yok	SAYI	0	0	3	0	4	6	13
		SATIR	,0%	,0%	23,1%	,0%	30,8%	46,2%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	21,4%	,0%	44,4%	15,8%	19,1%
		TOPLAM	,0%	,0%	4,4%	,0%	5,9%	8,8%	19,1%
Engelliyor	SAYI	0	0	1	0	1	1	3	
	SATIR	,0%	,0%	33,3%	,0%	33,3%	33,3%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	7,1%	,0%	11,1%	2,6%	4,4%	
	TOPLAM	,0%	,0%	1,5%	,0%	1,5%	1,5%	4,4%	
Kesinlikle engelliyor	SAYI	0	0	2	0	0	1	3	
	SATIR	,0%	,0%	66,7%	,0%	,0%	33,3%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	14,3%	,0%	,0%	2,6%	4,4%	
	TOPLAM	,0%	,0%	2,9%	,0%	,0%	1,5%	4,4%	
TOPLAM	SAYI	3	2	14	2	9	38	68	
	SATIR	4,4%	2,9%	20,6%	2,9%	13,2%	55,9%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	4,4%	2,9%	20,6%	2,9%	13,2%	55,9%	100,0%	

$\chi^2:16,550$

Anlamlılık:0,682

Yarı açık cezaevindeki genel alkollü içki içme oranı, sık içenler değerlendirildiğinde %7,3 oranındadır. Dolayısıyla alkol almayan mahkum oranı daha fazladır. Alkol içme derecesiyle yaptığımız bu karşılaştırmada cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor diyen birkaç mahkumdan fazla değildir. Engellemiyor diyenlerin ise %80'u hiç içmeyenlerden oluşmaktadır.

Tablo 84: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu *
Alkollü içki içer misiniz (E tipi cezaevi)

			Alkollü içki içer misiniz						TOPLAM
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek	Hiç içmem	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	20	4	27	4	22	43	120
		SATIR	16,7%	3,3%	22,5%	3,3%	18,3%	35,8%	100,0%
		SÜTUN	52,6%	44,4%	57,4%	30,8%	57,9%	48,3%	51,3%
		TOPLAM	8,5%	1,7%	11,5%	1,7%	9,4%	18,4%	51,3%
	Engellemiyor	SAYI	4	2	9	5	6	22	48
		SATIR	8,3%	4,2%	18,8%	10,4%	12,5%	45,8%	100,0%
		SÜTUN	10,5%	22,2%	19,1%	38,5%	15,8%	24,7%	20,5%
		TOPLAM	1,7%	,9%	3,8%	2,1%	2,6%	9,4%	20,5%
	Fikrim yok	SAYI	2	1	5	2	4	8	22
		SATIR	9,1%	4,5%	22,7%	9,1%	18,2%	36,4%	100,0%
		SÜTUN	5,3%	11,1%	10,6%	15,4%	10,5%	9,0%	9,4%
		TOPLAM	,9%	,4%	2,1%	,9%	1,7%	3,4%	9,4%
Engelliyor	SAYI	4	1	4	1	2	8	20	
	SATIR	20,0%	5,0%	20,0%	5,0%	10,0%	40,0%	100,0%	
	SÜTUN	10,5%	11,1%	8,5%	7,7%	5,3%	9,0%	8,5%	
	TOPLAM	1,7%	,4%	1,7%	,4%	,9%	3,4%	8,5%	
Kesinlikle engelliyor	SAYI	8	1	2	1	4	8	24	
	SATIR	33,3%	4,2%	8,3%	4,2%	16,7%	33,3%	100,0%	
	SÜTUN	21,1%	11,1%	4,3%	7,7%	10,5%	9,0%	10,3%	
	TOPLAM	3,4%	,4%	,9%	,4%	1,7%	3,4%	10,3%	
TOPLAM	SAYI	38	9	47	13	38	89	234	
	SATIR	16,2%	3,8%	20,1%	5,6%	16,2%	38,0%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	16,2%	3,8%	20,1%	5,6%	16,2%	38,0%	100,0%	

$X^2:15,427$

Anlamlılık:0,751

Genel alkollü içki içme oranı sık içenler değerlendirildiğinde %20'dir. Bu oran Yarı açık cezaevinde %7,5'tur. Alkollü içki içmeyen mahkûmların %73'ü engellemiyor derken %18'i engelliyor demiştir. Cezaevinde olmanın ibadetlerini engellediği görüşünde olan mahkûmların genel oranı ise %18,8 oranında olurken bu oran Yarı açık cezaevinde %8,8'dur.

Tablo 85: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Zina yaptınız mı(Yarı açık cezaevi)

			Zina yaptınız mı			TOPLAM
			Evet	Hayır	Bazen	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	5	18	12	35
		SATIR	14,3%	51,4%	34,3%	100,0%
		SÜTUN	25,0%	62,1%	63,2%	51,5%
		TOPLAM	7,4%	26,5%	17,6%	51,5%
	Engellemiyor	SAYI	7	5	2	14
		SATIR	50,0%	35,7%	14,3%	100,0%
		SÜTUN	35,0%	17,2%	10,5%	20,6%
		TOPLAM	10,3%	7,4%	2,9%	20,6%
	Fikrim yok	SAYI	3	6	4	13
		SATIR	23,1%	46,2%	30,8%	100,0%
		SÜTUN	15,0%	20,7%	21,1%	19,1%
		TOPLAM	4,4%	8,8%	5,9%	19,1%
	Engelliyor	SAYI	3	0	0	3
		SATIR	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	15,0%	,0%	,0%	4,4%
		TOPLAM	4,4%	,0%	,0%	4,4%
Kesinlikle engelliyor	SAYI	2	0	1	3	
	SATIR	66,7%	,0%	33,3%	100,0%	
	SÜTUN	10,0%	,0%	5,3%	4,4%	
	TOPLAM	2,9%	,0%	1,5%	4,4%	
TOPLAM	SAYI	20	29	19	68	
	SATIR	29,4%	42,6%	27,9%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	29,4%	42,6%	27,9%	100,0%	

$X^2:17,148$

Anlamlılık:0,029

Bir günah çeşidi olarak zinada mahkûmların dindarlığını ölçmede araç olarak kullanabiliriz. Bu bağlamda evet zina yaptım diyen mahkûmların %60'ı cezaevinde olmak dini ibadetlerimizi yerine getirmeyi engellemiyor derken %25'i engelliyor demiştir. Bazen zina yapanların %77,7'si cezaevinde olmak dini ibadetlerimizi yerine getirmeyi engellemiyor derken, %5,3'ü engelliyor demiştir. Hiç zina yapmayanların da hepsi cezaevinde olmanın dini ibadetleri yerine getirmeyi engellemediği görüşündedir.

Tablo 86: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu * Zina yaptınız mı (E tipi cezaevi)

			Zina yaptınız mı			TOPLAM	
			Evet	Hayır	Bazen		
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	66	40	14	120	
		SATIR	55,0%	33,3%	11,7%	100,0%	
		SÜTUN	53,2%	52,6%	41,2%	51,3%	
		TOPLAM	28,2%	17,1%	6,0%	51,3%	
	Engellemiyor	SAYI	25	15	8	48	
		SATIR	52,1%	31,3%	16,7%	100,0%	
		SÜTUN	20,2%	19,7%	23,5%	20,5%	
		TOPLAM	10,7%	6,4%	3,4%	20,5%	
	Fikrim yok	SAYI	9	9	4	22	
		SATIR	40,9%	40,9%	18,2%	100,0%	
		SÜTUN	7,3%	11,8%	11,8%	9,4%	
		TOPLAM	3,8%	3,8%	1,7%	9,4%	
	Engelliyor	SAYI	9	6	5	20	
		SATIR	45,0%	30,0%	25,0%	100,0%	
		SÜTUN	7,3%	7,9%	14,7%	8,5%	
		TOPLAM	3,8%	2,6%	2,1%	8,5%	
	Kesinlikle engelliyor	SAYI	15	6	3	24	
		SATIR	62,5%	25,0%	12,5%	100,0%	
		SÜTUN	12,1%	7,9%	8,8%	10,3%	
		TOPLAM	6,4%	2,6%	1,3%	10,3%	
	TOPLAM		SAYI	124	76	34	234
			SATIR	53,0%	32,5%	14,5%	100,0%
			SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
			TOPLAM	53,0%	32,5%	14,5%	100,0%

$X^2:4,944$

Anlamlılık:0,764

Tablomuz 0,5 düzeyinin üstünde olduğu için anlamsızdır. Tabloya baktığımızda evet zina yaptım diyenlerin %73,4'ü cezaevinde olmanın ibadetlerini engellemediğini söylerken %19,4'lük bir kesim ise engelliyor demiştir. Bu oran Yarı açık cezaevinde %60 ve %25 düzeylerindedir.

Bazen zina yaptım diyenlerin %64,7'si cezaevinde olmanın ibadetlerini engellemediğini düşünürken %23,5'i engelliyor demiştir. Hiç zina yapmayanların da %72,3'ü engelliyor derken %15,8'i engellemiyor demiştir. Yarı açık cezaevinde hiç zina yapmayan mahkûmların hepsi cezaevinde olmanın ibadetlerini engellemediği görüşünde birleşmiştir.

Tablo 87: İşlenen suçtan dolayı pişmanlık duymama

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Çok sık	35	130	51,5	55,6	51,5	55,6
Sık	6	20	8,8	8,5	60,3	64,1
Ara sıra	14	30	20,6	12,8	80,9	76,9
Çok seyrek	1	8	1,5	3,4	82,4	80,3
Hiç duymam	10	7	14,7	3,0	97,1	83,3
Cevapsız	2	39	2,9	16,7	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

İşlenen suçtan dolayı pişmanlık duyma durumuna baktığımızda mahkûmların %22,1'i seyrek ya da ara sıra pişman olmuşlardır. Ancak %14,7'lik bir kesim hiç pişman olmamıştır. Sık ya da çok sık olarak pişmanlık duyduğunu belirtenlerde %60,3 düzeyindedir.

Pişmanlık hususunda E tipi mahkûmlarının düşüncelerine baktığımızda yukarıdaki gibidir. %80,3'ü çok veya az seyrek veya sık pişmanlık duymaktadır. Bu oran Yarı açık cezaevinde %82,4'dür. Ancak %3'ü ise hiç pişmanlık duymamaktadır. Yarı açık cezaevinde ise hiç pişman olmayanlar %14,2 düzeyindedir. Görüldüğü gibi pişmanlık değerleri birbirine çok yakındır.

Tablo 88: Aynı şartlarla yine karşılaşırsanız o suçu tekrar işler misiniz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Kesinlikle yaparım	11	44	16,2	18,9	16,2	18,9
Yaparım	7	16	10,3	6,9	26,5	25,8
Fikrim Yok	5	24	7,4	10,3	33,8	36,1
Yapmam	12	27	17,6	11,6	51,5	47,6
Kesinlikle yapmam	33	122	48,5	52,4	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

İşlenen suç için mahkûmlar eğer kendilerince rasyonel temellere sahipse bundan bir pişmanlık duyulması çoğu zaman mümkün olmaz. Ancak, yapılan işin

yanlılığı kişinin kendisi tarafından kabul edildiği durumlarda bir pişmanlık hissiyatı oluşur.

Oysa suç işlemek bazen planlı bir eylemin sonucu olabildiği gibi bazen de anlık bir davranış yada duygunun sonucu olarak da yaşanabilir. Dolayısıyla mahkumun pişmanlık duyması suçun niteliğine de bağlıdır. Cevabını aradığımız şey ise suçun niteliği her ne olursa olsun ondan pişmanlık duyulup duyulmadığıdır. Bunun için sorulan ‘aynı şartlarla yine karşılaşırsanız o suçu tekrar işler misiniz?’ sorusu, suçlunun cürümüne atfettiği haklılık payını da gösterecektir. Buna göre gerek E tipinde, gerekse Yarı açık cezaevinde bu soruya verilen cevaplar benzerlik göstermektedir. Yani Yarı açık cezaevindeki mahkumların %66,1’i ve E tipindeki mahkumların da %64’ü işledikleri suçu aynı şartlar altında bir daha işlemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Fakat Yarı açık cezaevindeki mahkumların %26,5’i ve E tipindeki mahkumların da %25,8’i ise işledikleri suçu yine tekrarlayabileceklerini ifade etmişlerdir.

Bu veri aynı suçu aynı şartlar altında tekrar yapmayacağını belirten (%64-66) gruptan daha dikkat edilmesi gereken bir veridir. Aslında her dört kişiden birine tekabül eden bu oran, mahkumların işledikleri cürüm karşısında rasyonel sebeplere sahip olduğunu göstermektedir. Daha da önemli olanı ise hapishanelerin nihai amacını yerine getirmede yeterince işlevsel olmadığı şeklinde değerlendirilebilir.

Gardiyan ve cezaevi vaizleriyle görüşmelerimizde de aynı gözlemsel sonuçlar elde edilmiştir. Mahkumlar rasyonel olarak seçim yapmaktadır ve kendilerini çoğu zaman haklı görmektedirler. Bu sebeple, kendilerinin haksızlığa uğradıkları kanaati çok yaygındır.

Tablo 89: Duyulan pişmanlığın nedeni

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
İnsanlara zarar verdiğim için pişmanım	12	37	17,6	15,9	17,6	15,9
Cezaevinde geçirdiğim zamanlar yüzünden pişmanım	12	26	17,6	11,2	35,2	27,2
Günah işlediğimi düşündüğüm için pişmanım	11	44	16,2	19,0	51,4	46,1
Yakınlarımı kötü durumda bıraktığım için pişmanım	16	51	23,5	22,0	74,9	68,1
Bir anlık öfkeye kapıldığım için pişmanım	10	44	14,7	19,0	89,6	87,1
Diğer	2	30	2,9	12,9	92,5	100,0
Cevapsız	5	-	7,4	-	100,0	
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Pişman olma nedeni hakkında sorduğumuz soruya verilen cevaplar ise şu şekildedir. Yarı açık cezaevi mahkûmlarının %23,5'i 'yakınlarımı kötü durumda bıraktığım için pişmanım' demiştir. Bunu takip eden iki değer ise %17,6 ile 'cezaevinde geçirdiğim zamanlar yüzünden pişmanım' ve 'insanlara zarar verdiğim için pişmanım' olmuştur dördüncü olarak da %17,6 ile günah işlediğimi düşündüğüm için pişmanım' cevabı olmuştur.

E tipi cezaevinde duyulan pişmanlığın nedenine bakılınca şöyle bir durum ortaya çıkmıştır. Dağılımın tepe değeri 'yakınlarımı kötü durumda bıraktığım için pişmanım' diyenlerden oluşmakla birlikte onu takip eden ise 'bir anlık öfkeye kapıldığım için pişmanım' diyenlerden ve 'günah işlediğimi düşündüğüm için pişmanım' oluşmaktadır. %15,9 ise hümanistik bir tavırla 'insanlara zarar verdiğim için pişmanım' demiştir.

Pişmanlık yada tövbe olayına dini açıdan yaklaşırsak mahkûmların günah işlediği için pişman olabileceğini düşünmemiz gerekecek. Varsayımlarımızdan birisi olan işlenen suça yönelik pişman olma durumunda dini inanç ve tutumların etkili olabileceği hakkındaki düşüncemiz bu bağlamda gerçeğe örtüşmemiştir. Ayrıca hümanistik tavır ile dini tavır nerdeyse eşittir.

Mahkûmların dindarlık seviyesi ve dini yaşayışları oldukça zayıftır ve bu gelenekten terbiye edilmedikleri de anne-babalarının eğitime tarzından anlaşılmaktadır. Hümanistik tavır sergileyen diğer bilgilerden biriside tablo:125 ve tablo:139'dur. Verilere göre mahkûmlar 'yaratılanı severim yaratandan ötürü' sözüne, Yarı açık %92,6 ;E tipi %80,3 oranında katılmaktadır.

Tablo 90: Bu dünyaya yeniden gelme şansınız olsaydı cezaevinde bulunmanıza sebep olan fiili yine yapar mıydınız

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Kesinlikle yaparım	12	27	17,6	11,6	17,6	11,6
Yaparım	2	11	2,9	4,7	20,5	16,3
Fikrim Yok	6	30	8,8	12,9	29,3	29,2
Yapmazdım	11	39	16,2	16,7	45,5	45,9
Kesinlikle yapmazdım	34	126	50,0	54,1	95,5	100,0
Cevapsız	3	-	4,4	-	100,0	
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Bu soru ile mahkumların pişmanlık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruya verilen cevaplar bir boyutu ile mahkumların işledikleri suçların rasyonel temellerine olan inanmışlıklarını da göstermesi açısından önemlidir. Çünkü işlenen fiilin haklı olduğu (hak edildiği) düşüncesi kişiye rasyonel bir zemin hazırlayarak onun pişmanlığını hafifletir veya bu hissiyattan tamamen kurtulmasını sağlar. Verilen cevapları da bu bağlamda değerlendirirsek kesinlikle yaparım ve yaparım seçenekleri; Yarı açıkta %20,5; E tipinde ise %16,3 oranında çıkmaktadır ki bu yüksek bir orandır. Ayrıca işlenen fiilden duyulan pişmanlığın doğrudan bir ifadesi olarak yapmazdım veya kesinlikle yapmazdım seçenekleri, Yarı açıkta %62,5; E tipinde %70,8 oranında çıkmaktadır.

Bu soruya verilen cevaplar gösteriyor ki kontrolümüz tam anlamıyla işlemiştir ve mahkûmlar sorulara içtenlikle ve doğru olarak cevap vermişlerdir. Ayrıca mahkumların Yarı açıkta %20,5; E tipinde ise %16,3 oranında kısmı tekrar aynı suçları işlememekte. Çoğu defa mahkumlar işledikleri suçların affedilmeyeceği korkusuyla yaşamaktadırlar ve bu psikolojik sorunlara yol açmaktadırlar. Bu durumda din derlerinde pişman olması halinde, hiç suç işlememiş gibi olacağının vurgulanması mahkumların psikolojisini düzeltebileceği gibi sağlam bir kişiliğe sahip olmasını da sağlayabilir(Özdemir:2005:166).

Tablo 91: Yaş * İşlenen suçtan dolayı pişmanlık duyma (Yarı açık cezaevi)

			İşlenen suçtan dolayı pişmanlık duyma					TOPLAM
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Çok seyrek	Hiç duymam	
Yaş	18 - 25	SAYI	4	0	1	0	2	7
		SATIR	57,1%	,0%	14,3%	,0%	28,6%	100,0%
		SÜTUN	11,4%	,0%	7,1%	,0%	20,0%	10,6%
		TOPLAM	6,1%	,0%	1,5%	,0%	3,0%	10,6%
	26 - 40	SAYI	18	2	6	1	2	29
		SATIR	62,1%	6,9%	20,7%	3,4%	6,9%	100,0%
		SÜTUN	51,4%	33,3%	42,9%	100,0%	20,0%	43,9%
		TOPLAM	27,3%	3,0%	9,1%	1,5%	3,0%	43,9%
	41 - 60	SAYI	12	3	7	0	5	27
		SATIR	44,4%	11,1%	25,9%	,0%	18,5%	100,0%
		SÜTUN	34,3%	50,0%	50,0%	,0%	50,0%	40,9%
		TOPLAM	18,2%	4,5%	10,6%	,0%	7,6%	40,9%
60 - +	SAYI	1	1	0	0	1	3	
	SATIR	33,3%	33,3%	,0%	,0%	33,3%	100,0%	
	SÜTUN	2,9%	16,7%	,0%	,0%	10,0%	4,5%	
	TOPLAM	1,5%	1,5%	,0%	,0%	1,5%	4,5%	
TOPLAM	SAYI	35	6	14	1	10	66	
	SATIR	53,0%	9,1%	21,2%	1,5%	15,2%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	53,0%	9,1%	21,2%	1,5%	15,2%	100,0%	

$X^2:9,264$

Anlamlılık:0,680

İşlenilen suçtan dolayı pişman olma ile yaş arasındaki ilişkiyi araştırdığımız bu tablo istatistiki açıdan anlamsızdır. Çok sık pişman olanların %51,4'ü 26-40 yaş arasındır ve %34,3'ü de 41-60 yaş arasındır. Yorumsal açıdan tabloya baktığımızda yaş ile pişman olma arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 92: Yaş * İşlenilen suçtan dolayı pişmanlık duyama (E tipi cezaevi)

			İşlenilen suçtan dolayı pişmanlık duyama					TOPLAM	
			Çok sık	Sık	Ara sıra	Seyrek	Çok seyrek		Hiç duymam
Yaş	18 - 25	SAYI	35	9	10	1	3	13	71
		SATIR	49,3%	12,7%	14,1%	1,4%	4,2%	18,3%	100,0%
		SÜTUN	26,9%	45,0%	33,3%	12,5%	42,9%	33,3%	30,3%
		TOPLAM	15,0%	3,8%	4,3%	,4%	1,3%	5,6%	30,3%
26 - 40	SAYI	60	6	19	7	4	18	114	
	SATIR	52,6%	5,3%	16,7%	6,1%	3,5%	15,8%	100,0%	
	SÜTUN	46,2%	30,0%	63,3%	87,5%	57,1%	46,2%	48,7%	
	TOPLAM	25,6%	2,6%	8,1%	3,0%	1,7%	7,7%	48,7%	
41 - 60	SAYI	27	5	1			8	41	
	SATIR	65,9%	12,2%	2,4%	,0%	,0%	19,5%	100,0%	
	SÜTUN	20,8%	25,0%	3,3%	,0%	,0%	20,5%	17,5%	
	TOPLAM	11,5%	2,1%	,4%	,0%	,0%	3,4%	17,5%	
60 - +	SAYI	8						8	
	SATIR	100,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	6,2%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	3,4%	
	TOPLAM	3,4%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	3,4%	
TOPLAM	SAYI	130	20	30	8	7	39	234	
	SATIR	55,6%	8,5%	12,8%	3,4%	3,0%	16,7%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	55,6%	8,5%	12,8%	3,4%	3,0%	16,7%	100,0%	

$X^2:22,970$

Anlamlılık:0,085

Yorumsal açıdan değerlendirdiğimizde ise küçük yaş gruplarından büyük yaş gruplarına gittiğimizde pişmanlık duyma derecesi kısmen artmaktadır. Ancak genel itibariyle Yarı aç cezaevinde olduğu gibi yaşla pişmanlık derecesi arasında bir ilişki bulunamamaktadır.

Tablo 93: Dini inanç ve tutumlarımızda, dini yaşantınızda hapse girdikten sonra herhangi bir değişiklik oldu mu

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Kesinlikle oldu	18	75	26,5	32,2	26,5	32,2
Oldu	9	41	13,2	17,6	39,7	49,8
Kısmen	9	44	13,2	18,9	52,9	68,7
Olmadı	21	30	30,9	12,9	83,8	81,5
Kesinlikle olmadı	11	43	16,2	18,5	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Dini inanç ve tutumlarınızda, dini yaşantınızda hapse girdikten sonra herhangi bir değişiklik oldu mu sorusu sorulduğunda verilen cevaplar şunlardır. Yarı açık cezaevinde en yüksek frekanslı değer %47,1 ile dini inanç ve tutumlarınızda, dini yaşantınızda hapse girdikten sonra herhangi bir değişiklik olmadı ve kesinlikle olmadı diyenlerden oluşmaktadır. Takip eden değer ise %39,7 ile dini inanç ve tutumlarınızda, dini yaşantınızda oldu ve kesinlikle oldu diyenlerden oluşmaktadır.

E Tipi cezaevi mahkûmların dini inanç ve tutumlarında, dini yaşantılarında hapse girdikten sonra herhangi bir değişiklik olup olmadığına baktığımızda yukarıdaki tabloya göre şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. %32,2'lik bir değerle ve en fazla en fazla frekansla kesinlikle değişme oldu diyenler ilk sırayı almaktadır, oldu diyenler %17,6, kısmen oldu diyenler ise %18,9 oranında olmuştur. Genel olarak bir değişikliğin olduğundan bahsedenlerin oranı ise %68,7 düzeyindedir. Kesinlikle olmadı diyenler %18,5 iken olmadı diyenler %12,9'da kalmıştır.

Bu soruyla ölçmeyi amaçladığımız durum, değişimin olup olmadığıdır. Yarı açık cezaevinde %39,7 oranında değişim olurken, E tipi cezaevinde %49,8 oranında bir değişim olmuştur. Bundan sonraki tablomuzda ise değişimin yönünü belirlemeye çalışacağız.

Tablo 94: Hapse girdikten sonra, dini inanç ve tutumlarınızın güçlendiği, dini yaşantınızın arttığı kanaatinde misiniz

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Kesinlikle arttı	15	66	22,1	28,2	22,1	28,2
Arttı	15	57	22,1	24,4	44,2	52,6
Kısmen Artmadı	22	63	32,4	26,9	76,6	79,5
Artmadı	9	25	13,2	10,7	89,8	90,2
Kesinlikle artmadı	4	23	5,9	9,8	95,7	100,0
Cevapsız	3	-	4,4	-	100,0	
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık Mahkûmlara, hapse girdikten sonra dini inanç ve tutumların güçlendiği yada dini yaşantılarında olumlu yönde bir değişiklik olup olmadığı sorulduğunda ise şu değerlerle karşılaşmaktayız. Yarı açık cezaevinde %32,4'lük en yüksek frekansla

kısmen arttığını düşünenler tepedeğeri oluşturmaktadır. Onu takip eden değer ise kesinlikle arttı ve arttı diyenlerdir. Her ikisi de %22,1 frekans göstermiş durumdadır. Bu durumda mahkûmların %76,6'sının dini göstergelerinde bir olumlu yönde bir değişiklik olmuştur. Olumlu yönde bir değişiklik olmadığını söyleyenler ise %19,1'lik bir oran oluşturmaktadırlar.

Değişmenin yönünü ortaya koyan bu tabloya baktığımızda ise yukarıdaki tabloda bahsedilen değişmenin hangi yönde olduğunu görmekteyiz. Buna göre olumlu yönde değişiklik yani dini inanç ve tutumların güçlenmesi, dini yaşantının artması durumunun olma derecesi tabloya göre şu şekilde olmaktadır. Kesinlikle arttı diyenler %28,2 ile tepedeğeri oluşturmaktadır.

Onu takip eden ise Kısmen arttı diyen %26,9'luk ve Arttı diyen %24,4'lük gruptur. Buna göre mahkûmların %79,5'i genel olarak az veya çok olumlu bir değişiklikten bahsetmiştir. Artmadı diyenler %10,7 ve kesinlikle artmadı diyenler ise %9,8 düzeyindedir. Böylece bir olumlu bir değişiklik olmadığı öne sürenlerin oranı da genel olarak %20,5'tir. Bu durumda dini inanç ve tutumlarında güçlenme olduğunu ifade eden %45'ler civarında bir mahkum grubu vardır.

Tablo 95: Öğrenim düzeyi * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (Yarı açık cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	Hapishanede daha dindar oldum	Hapishanede en çıktktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	1	0	1	3	5
		SATIR	20,0%	,0%	20,0%	60,0%	100,0%
		SÜTUN	9,1%	,0%	12,5%	7,1%	7,5%
		TOPLAM	1,5%	,0%	1,5%	4,5%	7,5%
	İlkokul mezunu	SAYI	8	4	4	18	34
		SATIR	23,5%	11,8%	11,8%	52,9%	100,0%
		SÜTUN	72,7%	66,7%	50,0%	42,9%	50,7%
		TOPLAM	11,9%	6,0%	6,0%	26,9%	50,7%
	Ortaokul mezunu	SAYI	1	0	1	8	10
		SATIR	10,0%	,0%	10,0%	80,0%	100,0%
		SÜTUN	9,1%	,0%	12,5%	19,0%	14,9%
		TOPLAM	1,5%	,0%	1,5%	11,9%	14,9%
Lise mezunu	SAYI	0	2	2	10	14	
	SATIR	,0%	14,3%	14,3%	71,4%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	33,3%	25,0%	23,8%	20,9%	
	TOPLAM	,0%	3,0%	3,0%	14,9%	20,9%	
Üniversite mezunu	SAYI	1	0	0	3	4	
	SATIR	25,0%	,0%	,0%	75,0%	100,0%	
	SÜTUN	9,1%	,0%	,0%	7,1%	6,0%	
	TOPLAM	1,5%	,0%	,0%	4,5%	6,0%	
TOPLAM	SAYI	11	6	8	42	67	
	SATIR	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	

$\chi^2:8,374$

Anlamlılık:0,755

Cezaevine girmiş olmakla dini yaşantının da değişmesi mümkün olabilmektedir. Kişiler cezaevine girme durumuna farklı şekillerde tepki gösterebilmektedir. E tipi cezaevine göre bu durumun öğrenim düzeyiyle ilişkilendirilmesi yukarıdaki tablodadır. Tabloyu incelediğimizde öğrenim düzeyi yükseldikçe hapishaneye girmemle ile dindarlığım arasındaki ilişki yoktur diyenlerin oranı kısmen yükselmektedir.

Ancak bu oran öğrenim düzeyi düşük olan hapishanede dindarlaşıyor ya da sonradan dindarlaşacak ya da öğrenim düzeyi yüksek olan hapishanede daha dindar oluyor-olacak diyemiyoruz. Sonuç olarak öğrenim düzeyi ile ilgili çok belirgin bir ilişki görülememektedir.

Tablo 96: Öğrenim düzeyi * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	Hapishanede daha dindar oldum	Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	6	4	3	10	23
		SATIR	26,1%	17,4%	13,0%	43,5%	100,0%
		SÜTUN	12,0%	9,8%	8,1%	9,4%	9,8%
		TOPLAM	2,6%	1,7%	1,3%	4,3%	9,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	29	23	26	67	145
		SATIR	20,0%	15,9%	17,9%	46,2%	100,0%
		SÜTUN	58,0%	56,1%	70,3%	63,2%	62,0%
		TOPLAM	12,4%	9,8%	11,1%	28,6%	62,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	6	7	2	10	25
		SATIR	24,0%	28,0%	8,0%	40,0%	100,0%
		SÜTUN	12,0%	17,1%	5,4%	9,4%	10,7%
		TOPLAM	2,6%	3,0%	,9%	4,3%	10,7%
Lise mezunu	SAYI	8	5	6	15	34	
	SATIR	23,5%	14,7%	17,6%	44,1%	100,0%	
	SÜTUN	16,0%	12,2%	16,2%	14,2%	14,5%	
	TOPLAM	3,4%	2,1%	2,6%	6,4%	14,5%	
Üniversite mezunu	SAYI	1	2		4	7	
	SATIR	14,3%	28,6%	,0%	57,1%	100,0%	
	SÜTUN	2,0%	4,9%	,0%	3,8%	3,0%	
	TOPLAM	,4%	,9%	,0%	1,7%	3,0%	
TOPLAM	SAYI	50	41	37	106	234	
	SATIR	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	

$X^2:6,216$

Anlamlılık:0,905

Hapishaneye halk arasında Yusuf mektebi derler, sebebi de belki oraya girenlerin bilgilenmesi, dindarlaşması ve ıslah olmasıydı. Modern cezaevlerinde bu durumun nasıl olduğuna ilişkin birkaç tablodur bakmaktayız. Bu tablomuz istatistiki açıdan anlamsız olmakla birlikte aynen Yarı açık cezaevinde olduğu gibi öğrenim düzeyine bağlı olarak dindarlık durumunda bir değişme yoktur. Mahkûmların geneli hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur demeyi tercih etmiştir.

Tablo 97: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu *
Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (Yarı açık cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	Hapishanede daha dindar oldum	Hapishanede en çıktıktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	6	4	3	22	35
		SATIR	17,1%	11,4%	8,6%	62,9%	100,0%
		SÜTUN	54,5%	66,7%	37,5%	52,4%	52,2%
		TOPLAM	9,0%	6,0%	4,5%	32,8%	52,2%
	Engellemiyor	SAYI	2	2	1	9	14
		SATIR	14,3%	14,3%	7,1%	64,3%	100,0%
		SÜTUN	18,2%	33,3%	12,5%	21,4%	20,9%
		TOPLAM	3,0%	3,0%	1,5%	13,4%	20,9%
	Fikrim yok	SAYI	2	0	4	6	12
		SATIR	16,7%	,0%	33,3%	50,0%	100,0%
		SÜTUN	18,2%	,0%	50,0%	14,3%	17,9%
		TOPLAM	3,0%	,0%	6,0%	9,0%	17,9%
	Engelliyor	SAYI	1	0	0	2	3
		SATIR	33,3%	,0%	,0%	66,7%	100,0%
		SÜTUN	9,1%	,0%	,0%	4,8%	4,5%
		TOPLAM	1,5%	,0%	,0%	3,0%	4,5%
Kesinlikle engelliyor	SAYI	0	0	0	3	3	
	SATIR	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	,0%	7,1%	4,5%	
	TOPLAM	,0%	,0%	,0%	4,5%	4,5%	
TOPLAM	SAYI	11	6	8	42	67	
	SATIR	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	

$X^2:10,267$

Anamlılık:0,593

İstatistiki açıdan anlamsız olan tablomuza baktığımızda şu veriler ortaya çıkmaktadır. Hapishaneye girmeden önce daha dindardım, hapishanede daha dindar oldum ya da hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım diyenlerden sadece birisi cezaevinde olmak dini ibadetlerimi yapmamı engelliyor demiştir.

Bununla birlikte cezaevinde olmakla dindarlığım arasında bir ilişki yoktur diyenlerin %11,9'u da engelliyor demiştir. Genel kanı ise %73,1 oranı ile cezaevinde olmak ibadetlerimi yapmamı engellemiyor ve kesinlikle engellemiyor olmuştur.

Tablo 98: Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu *
Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishane ye girmeden önce daha dindardım	Hapishanede daha dindar oldum	Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu	Kesinlikle engellemiyor	SAYI	20	26	17	57	120
		SATIR	16,7%	21,7%	14,2%	47,5%	100,0%
		SÜTUN	40,0%	63,4%	45,9%	53,8%	51,3%
		TOPLAM	8,5%	11,1%	7,3%	24,4%	51,3%
	Engellemiyor	SAYI	12	5	8	23	48
		SATIR	25,0%	10,4%	16,7%	47,9%	100,0%
		SÜTUN	24,0%	12,2%	21,6%	21,7%	20,5%
		TOPLAM	5,1%	2,1%	3,4%	9,8%	20,5%
	Fikrim yok	SAYI	1	6	4	11	22
		SATIR	4,5%	27,3%	18,2%	50,0%	100,0%
		SÜTUN	2,0%	14,6%	10,8%	10,4%	9,4%
		TOPLAM	,4%	2,6%	1,7%	4,7%	9,4%
	Engelliyor	SAYI	6	2	4	8	20
		SATIR	30,0%	10,0%	20,0%	40,0%	100,0%
		SÜTUN	12,0%	4,9%	10,8%	7,5%	8,5%
		TOPLAM	2,6%	,9%	1,7%	3,4%	8,5%
Kesinlikle engelliyor	SAYI	11	2	4	7	24	
	SATIR	45,8%	8,3%	16,7%	29,2%	100,0%	
	SÜTUN	22,0%	4,9%	10,8%	6,6%	10,3%	
	TOPLAM	4,7%	,9%	1,7%	3,0%	10,3%	
TOPLAM	SAYI	50	41	37	106	234	
	SATIR	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	

$X^2:19,777$

Anlamlılık:0,071

Tablomuz istatistiki açıdan 0,5 düzeyinin üstünde olduğu için anlamsızdır. Cezaevinde olmak ibadetlerinizi engelliyor diyenlerin oranı Yarı açığa göre daha da artmıştır. Genel engelliyor diyenlerin oranı %18,8 iken yarı açıkta bu oran %9'dur. Tabloya göre hapishane ile dindarlığım arasında ilişki yoktur diyenlerin %75,5'i cezaevinde olmanın ibadetlerini engellemediğini düşünmektedir.

Hapishaneye girmeden önce daha dindardım diyenlerin %64'ü cezaevinde olmanın ibadetlerini engellemediğini düşünürken %32'si engelliyor demiştir, Yarı açıkta ise %72,7'si engellemiyor derken %9,1'i engelliyor demiştir. Hapishanede daha dindar oldum diyenlerin %75,7'si engellemiyor derken %14,9'u engelliyor demiştir. Yarı açıkta ise %100'ü engellemiyor demiştir.

Tablo 99: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (Yarı açık cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	Hapishanede daha dindar oldum	Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır	Çok dindar	SAYI	1	2	4	5	12
		SATIR	8,3%	16,7%	33,3%	41,7%	100,0%
		SÜTUN	9,1%	33,3%	50,0%	11,9%	17,9%
		TOPLAM	1,5%	3,0%	6,0%	7,5%	17,9%
	Dindar	SAYI	6	2	0	23	31
		SATIR	19,4%	6,5%	,0%	74,2%	100,0%
		SÜTUN	54,5%	33,3%	,0%	54,8%	46,3%
		TOPLAM	9,0%	3,0%	,0%	34,3%	46,3%
	Orta	SAYI	4	2	3	12	21
		SATIR	19,0%	9,5%	14,3%	57,1%	100,0%
		SÜTUN	36,4%	33,3%	37,5%	28,6%	31,3%
		TOPLAM	6,0%	3,0%	4,5%	17,9%	31,3%
	Az dindar	SAYI	0	0	1	0	1
		SATIR	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	12,5%	,0%	1,5%
		TOPLAM	,0%	,0%	1,5%	,0%	1,5%
Dindar değil	SAYI	0	0	0	2	2	
	SATIR	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	,0%	,0%	4,8%	3,0%	
	TOPLAM	,0%	,0%	,0%	3,0%	3,0%	
TOPLAM	SAYI	11	6	8	42	67	
	SATIR	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	

$X^2:20,317$

Anlamlılık:0,61

Tablomuz istatistiki açıdan anlamsızdır. Bu tabloda genel olarak mahkûmun ailesinin dini inanç düzeyiyle, cezaevindeki dindarlık durumu arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Çok dindar ya da dindar orta düzey dini yaşayışı olan ailelerde yetişen mahkûmlarda genel kanı, cezaevi ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur, yönünde olmuştur. İkinci düzeydeki kanı ise hapishaneye girmeden önce daha dindardım olmuştur.

Tablo 100: Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	Hapishanede daha dindar oldum	Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Aileniz dini inanç ve yaşayış açısından nasıldır	Çok dindar	SAYI	17	14	3	26	60
		SATIR	28,3%	23,3%	5,0%	43,3%	100,0%
		SÜTUN	34,0%	34,1%	8,1%	24,5%	25,6%
		TOPLAM	7,3%	6,0%	1,3%	11,1%	25,6%
	Dindar	SAYI	15	16	17	49	97
		SATIR	15,5%	16,5%	17,5%	50,5%	100,0%
		SÜTUN	30,0%	39,0%	45,9%	46,2%	41,5%
		TOPLAM	6,4%	6,8%	7,3%	20,9%	41,5%
	Orta	SAYI	8	10	14	26	58
		SATIR	13,8%	17,2%	24,1%	44,8%	100,0%
		SÜTUN	16,0%	24,4%	37,8%	24,5%	24,8%
		TOPLAM	3,4%	4,3%	6,0%	11,1%	24,8%
	Az dindar	SAYI	5	1	3	2	11
		SATIR	45,5%	9,1%	27,3%	18,2%	100,0%
		SÜTUN	10,0%	2,4%	8,1%	1,9%	4,7%
		TOPLAM	2,1%	,4%	1,3%	,9%	4,7%
Dindar değil	SAYI	5			3	8	
	SATIR	62,5%	,0%	,0%	37,5%	100,0%	
	SÜTUN	10,0%	,0%	,0%	2,8%	3,4%	
	TOPLAM	2,1%	,0%	,0%	1,3%	3,4%	
TOPLAM	SAYI	50	41	37	106	234	
	SATIR	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	

$X^2:28,756$

Anlamlılık:0,004

Tablomuz istatistiki açıdan anlamsızdır. Aynen yarı açık cezaevinde olduğu gibi genel sonuç ailenin dini inanç ve yaşayışla dindarlık arasında ilişki yoktur olmuştur. Hapishaneye girmeden önce daha dindardım diyenlerin %74'ünün ailesi dindar ya da çok dindar durumdadır. Hapishane de daha dindar oldum diyenlerden de dindar ve çok dindar aileye sahip olan mahkûmların oranı %73,1'dir.

Bu durumda dindar yada dindar olmayan fark etmiyor, mahkumun ailesinin dindarlık düzeyi ile, mahkumun hapishanede dindarlaşması yada dindarlaşmaması arasında belirgin bir ilişki yoktur.

Tablo 101: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır(Yarı açık cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	Hapishanede daha dindar oldum	Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	0	0	0	3	3
		SATIR	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
		SÜTUN	,0%	,0%	,0%	7,1%	4,5%
		TOPLAM	,0%	,0%	,0%	4,5%	4,5%
	Bilgili	SAYI	3	1	0	10	14
		SATIR	21,4%	7,1%	,0%	71,4%	100,0%
		SÜTUN	27,3%	16,7%	,0%	23,8%	20,9%
		TOPLAM	4,5%	1,5%	,0%	14,9%	20,9%
	Normal	SAYI	6	4	6	22	38
		SATIR	15,8%	10,5%	15,8%	57,9%	100,0%
		SÜTUN	54,5%	66,7%	75,0%	52,4%	56,7%
		TOPLAM	9,0%	6,0%	9,0%	32,8%	56,7%
Az bilgili	SAYI	0	1	2	7	10	
	SATIR	,0%	10,0%	20,0%	70,0%	100,0%	
	SÜTUN	,0%	16,7%	25,0%	16,7%	14,9%	
	TOPLAM	,0%	1,5%	3,0%	10,4%	14,9%	
Hiç bilmem	SAYI	2	0	0	0	2	
	SATIR	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	18,2%	,0%	,0%	,0%	3,0%	
	TOPLAM	3,0%	,0%	,0%	,0%	3,0%	
TOPLAM	SAYI	11	6	8	42	67	
	SATIR	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	16,4%	9,0%	11,9%	62,7%	100,0%	

$X^2:17,083$

Anlamlılık:0,146

Tablomuz anlamsız çıkmasına rağmen, mahkumun dini bilgilerin artması yada azalmasıyla, cezaevindeki dindarlık durumları arasında doğrusal bir ilişki görülmemektedir. Cezaevinde olmak ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur diyenlerin %30,9'u dini açıdan bilgili ve çok bilgili iken; %52,4'ü normal bilgili ve %16,7'si de kendisini dini açıdan az bilgili görmektedir. Cezaevine girmeden önce daha dindardım diyen (%16,4) kesimin %54,5'i kendisini normal bilgili bulurken, %27,3'ü de bilgili bulmaktadır.

Tablo 102: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır (E tipi cezaevi)

			Dindarlıkla ilgili ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtır				TOPLAM
			Hapishaneye girmeden önce daha dindardım	Hapishane de daha dindar oldum	Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım	Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur	
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	3	7	5	6	21
		SATIR	14,3%	33,3%	23,8%	28,6%	100,0%
		SÜTUN	6,0%	17,1%	13,5%	5,7%	9,0%
		TOPLAM	1,3%	3,0%	2,1%	2,6%	9,0%
	Bilgili	SAYI	6	6	5	19	36
		SATIR	16,7%	16,7%	13,9%	52,8%	100,0%
		SÜTUN	12,0%	14,6%	13,5%	17,9%	15,4%
		TOPLAM	2,6%	2,6%	2,1%	8,1%	15,4%
	Normal	SAYI	19	17	17	64	117
		SATIR	16,2%	14,5%	14,5%	54,7%	100,0%
		SÜTUN	38,0%	41,5%	45,9%	60,4%	50,0%
		TOPLAM	8,1%	7,3%	7,3%	27,4%	50,0%
	Az bilgili	SAYI	15	9	9	14	47
		SATIR	31,9%	19,1%	19,1%	29,8%	100,0%
		SÜTUN	30,0%	22,0%	24,3%	13,2%	20,1%
TOPLAM		6,4%	3,8%	3,8%	6,0%	20,1%	
Hiç bilmem	SAYI	7	2	1	3	13	
	SATIR	53,8%	15,4%	7,7%	23,1%	100,0%	
	SÜTUN	14,0%	4,9%	2,7%	2,8%	5,6%	
	TOPLAM	3,0%	,9%	,4%	1,3%	5,6%	
TOPLAM	SAYI	50	41	37	106	234	
	SATIR	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	21,4%	17,5%	15,8%	45,3%	100,0%	

$X^2:24,751$

Anlamlılık:0,016

Genel ortalamada hapishanede olma ile dindarlığım arasında ilişki yoktur diyenler %45,3'tür. Yarı açık cezaevinde kümelenme Hapishanede olma ile dindarlığım arasında ilişki yoktur E tipinde çoğunluk yine böyledir ancak hapishaneye girmeden önce daha dindar olduğunu düşünenler de fazladır.

Tablolardan çıkan sonuç şudur. Kendisini dini açıdan bilgili ve çok bilgili görenler hapishanede daha dindar olmamıştır. Ayrıca az bilgili olanlar ve normal bilgili olanların çoğu da hapishanede dindarlaşmamıştır. Bu bağlamda verilen dini eğitim eğer ıslahı veya davranış örüntülerinde bir değişikliği amaçlıyorsa, amacına ulaştığı söylenemez.

Bu durumda öğrenim düzeyi, cezaevinde olma durumu, ailenin dini inanç ve yaşantısı, mahkumun dini bilgi düzeyi gibi değişkenlerle ilişkilendirerek araştırmaya çalıştığımız hapishanede yada daha önce-sonra arasındaki dindarlık durumu arasında

herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Böylece cezaevinde olmak mahkumu dindarlaştırmamaktadır.

Ancak E tipi cezaevinde hapisneden önce daha dindardım diyen mahkûmlar Yarı açık cezaevine göre daha fazladır. Cezaevi vaizleriyle olan görüşmelerimiz sonucunda bu duyguların arkasında arabesk tarzı düşünceler, tanrıya kırgınlık, kadere isyan ve boş vermişlik gibi duygu ve düşünceler yatmaktadır.

Tablo 103: Mahkumiyete sebep olan suçun türü

	Frekans		Yüzde		Kümülatif Yüzde	
	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi	Yarı açık	E tipi
Cinayet	32	75	47,1	32,1	47,1	32,1
Tecavüz	2	24	2,9	10,3	50,0	42,3
Gasp	1	22	1,5	9,4	51,5	51,7
Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	5	8	7,4	3,4	58,8	55,1
Evrakta sahtecilik	6	10	8,8	4,3	67,6	59,4
Kız kaçırma	4	16	5,9	6,8	73,5	66,2
Yardım ve yatakçılık	-	7	-	3,0	-	69,2
Çete oluşturma	1	7	1,5	3,0	75,0	72,2
Yaralama	8	30	11,8	12,8	86,8	85,0
Uyuşturucu kullanma ve satma	4	6	5,9	2,6	92,6	87,6
Hırsızlık	2	18	2,9	7,7	95,6	95,3
Diğer suçlar	3	11	4,4	4,7	100,0	100,0
Toplam	68	234	100,0	100,0		

Yarı açık cezaevindeki mahkûmların işledikleri suçlara baktığımızda yukarıdaki tabloya göre şu sonuçlar çıkmaktadır. En yüksek frekanslı suç %47,1 ile cinayet olarak karşımıza çıkarken onu takip eden suç türü %11,8 ile yaralama'dır. Üçüncü sırada %8,8 ile evrakta sahtecilik, dördüncü sırada %7,4 ile ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma, beşinci uyuşturucu kullanma ve satma ve kız kaçırma'dır. Tecavüz, hırsızlık, gasp çete oluşturma ve diğer suçlar daha sonra gelmektedir.

E Tipi cezaevindeki mahkûmların işlemiş oldukları suçlara bakınca şu değerleri görmekteyiz. Cinayet %32,1 ile tepedeğeri oluşturmaktadır, Yaralama %12,8 ile onu takip ederken, Tecavüz %10,3 ile üçüncü sırada gelmektedir. Dördüncü sıra %9,4 ile Gasp, beşinci sırada %7,7 ile hırsızlık, altıncı sırada %6,8 ile kız kaçırma gelmektedir.

Daha sonra ise evrakta sahtecilik, ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma, yardım ve yataklık, çete oluşturma ve diğerleri gelmektedir.

Türkiye’de adam öldürme ve kız kaçırma kırsal kesim suçu olma özelliği gösterir. Özellikle başlık geleneğinin sık görüldüğü kırsal kesimde gençler arasında kız kaçırma suçu da sık işlenmektedir(İçli ve Öğün,1998:17-32). Ancak inceleme alanımıza giren cezaevine baktığımızda il ve Büyükşehirlerde adam öldürme başı çekmektedir.

Konya ili göz ününe alındığında ise hükümlülük öncesi daimi ikamet adresi Konya olan ve 2002 itibariyle cezaevlerine yerleştirilen 2,685 erkek mahkum ve 53 kadın mahkum vardır. Bunların 86’sı adam öldürme suçundan, 188 dövme ve yaralamak, 184’ü hırsızlık, 78’i rüşvet ve dolandırıcılık, 1,442’si icra ve iflas kanununa muhalefet suçundan,73’ü ırza geçmek, 167’si trafik suçundan dolayı mahkum olmuşlardır(Adalet istatistikleri,2002:170).

2002 yılı itibariyle Konya’da işlenen suçlardan dolayı cezaevlerine giren mahkumların sayısı 2,518’tir. Bunun 1,344’ü icra ve iflas kanununa muhalefet suçundan, 192’si hırsızlık, 179’u yaralama, 78 adam öldürme, 74’ü ırza geçme, 152’si trafik suçundan dolayı hüküm giymiştir.

Aşağıdaki takip eden tablolarda suç türüne göre oluşturduğumuz bazı karşılaştırmalı tablo örnekleri mevcuttur. Karşılaştırmalar mahkumiyete sebep olan suçun türü ile yaş, medeni durum, öğrenim düzeyi ve dini bilgi düzeyiyle yapılmıştır. Tablolar istatistiki açıdan anlamsızdır, ancak bize vermiş olduğu değerlendirmeler açısından önemlidir.

Tablo 104: Yaş * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (Yarı açık cezaevi)

	Mahkumiyete sebep olan suçun türü												TOPLAM	
	Cinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahteliklik	Kız kaçırma	Çete oluşturma	Yaralama	Uyuşturucu kullanma ve satma	Hırsızlık	Diğer suçlar			
Yaş	18 - 25	SAYI	6	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	7
		SATIR	85,7%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	14,3%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	18,8%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	12,5%	,0%	,0%	,0%	10,3%
	TOPLAM		8,8%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	,0%	,0%	,0%	10,3%
	26 - 40	SAYI	12	1	1	2	0	4	1	5	2	0	2	30
		SATIR	40,0%	3,3%	3,3%	6,7%	,0%	13,3%	3,3%	16,7%	6,7%	,0%	6,7%	100,0%
		SÜTUN	37,5%	50,0%	100%	40,0%	,0%	100,0%	100,0%	62,5%	50,0%	,0%	66,7%	44,1%
	TOPLAM		17,6%	1,5%	1,5%	2,9%	,0%	5,9%	1,5%	7,4%	2,9%	,0%	2,9%	44,1%
	41 - 60	SAYI	13	1	0	2	5	0	0	2	2	2	1	28
		SATIR	46,4%	3,6%	,0%	7,1%	17,9%	,0%	,0%	7,1%	7,1%	7,1%	3,6%	100,0%
		SÜTUN	40,6%	50,0%	,0%	40,0%	83,3%	,0%	,0%	25,0%	50,0%	100,0%	33,3%	41,2%
	TOPLAM		19,1%	1,5%	,0%	2,9%	7,4%	,0%	,0%	2,9%	2,9%	1,5%	1,5%	41,2%
60 - +	SAYI	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	3	
	SATIR	33,3%	,0%	,0%	33,3%	33,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	3,1%	,0%	,0%	20,0%	16,7%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%	
TOPLAM		1,5%	,0%	,0%	1,5%	1,5%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%	
TOPLAM	SAYI	32	2	1	5	6	4	1	8	4	2	3	68	
	SATIR	47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100%	100,0%	
	TOPLAM		47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%

$X^2:27,693$

Anlamlılık:0,587

Takip eden sayfadaki iki tablo ise uçların işlenme tarzı ile mahkumun yaşına ilişkindir. Suçların işlenme tarzı da bireyin yaşına göre farklılık arz etmektedir. Örneğin genç yaşlarda gasp, çete oluşturma, yaralama, tecavüz gibi suçlar daha yaygın olabilecek iken, daha ileriki yaşlarda fiziki harekete bağlı olarak bedensel efora dayalı suçların işlenme oranı azalmaktadır. Tabloya baktığımızda da bunu kısmen örmekteyiz. 40 yaşın üstü mahkumlar da hiç kız kaçırma yada gasp görülmemektedir. Ancak daha genç yaşlarda bunu görmekteyiz. Her iki cezaevi için de durum aynıdır.

Tablo 105: Yaş * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi)

		Mahkumiyete sebep olan suçun türü												TOPLAM
		Cinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahtecilik	Kız kaçırma	Yardım ve yataklık	Çete oluşturma	Yaralama	Uyuşturucu kullanma ve satma	Hırsızlık	Diğer suçlar	
Yaş 18 - 25	SAYI	27	5	10	2		6	2		8	1	7	3	71
	SATIR	38,0%	7,0%	14,1%	2,8%	,0%	8,5%	2,8%	,0%	11,3%	1,4%	9,9%	4,2%	100,0%
	SÜTUN	36,0%	20,8%	45,5%	25,0%	,0%	37,5%	28,6%	,0%	26,7%	16,7%	38,9%	27,3%	30,3%
26 - 40	SAYI	35	15	9	3	5	6	3	6	18	3	8	3	114
	SATIR	30,7%	13,2%	7,9%	2,6%	4,4%	5,3%	2,6%	5,3%	15,8%	2,6%	7,0%	2,6%	100,0%
	SÜTUN	46,7%	62,5%	40,9%	37,5%	50,0%	37,5%	42,9%	85,7%	60,0%	50,0%	44,4%	27,3%	48,7%
41 - 60	SAYI	10	4	1	3	4	4	2	1	4	1	2	5	41
	SATIR	24,4%	9,8%	2,4%	7,3%	9,8%	9,8%	4,9%	2,4%	9,8%	2,4%	4,9%	12,2%	100,0%
	SÜTUN	13,3%	16,7%	4,5%	37,5%	40,0%	25,0%	28,6%	14,3%	13,3%	16,7%	11,1%	45,5%	17,5%
60 - +	SAYI	3		2		1					1	1		8
	SATIR	37,5%	,0%	25,0%	,0%	12,5%	,0%	,0%	,0%	,0%	12,5%	12,5%	,0%	100,0%
	SÜTUN	4,0%	,0%	9,1%	,0%	10,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	16,7%	5,6%	,0%	3,4%
TOPLAM	SAYI	75	24	22	8	10	16	7	7	30	6	18	11	234
	SATIR	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	SAYI	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%
	SATIR	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%
	SÜTUN	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%

 $X^2:39,949$

Anlamlılık:0,189

Tablo 106: Medeni durum * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (Yarı açık cezaevi)

		Mahkumiyete sebep olan suçun türü												TOPLAM
		Cinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahtecilik	Kız kaçırma	Çete oluşturma	Yaralama	Uyuşturucu kullanma ve satma	Hırsızlık	Diğer suçlar		
Medeni durum	Bekar	SAYI	9	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	12
	SATIR	75,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	8,3%	8,3%	,0%	,0%	8,3%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	28,1%	,0%	,0%	,0%	,0%	25,0%	100,0%	,0%	,0%	50,0%	,0%	17,6%	
	TOPLAM	13,2%	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	1,5%	,0%	,0%	1,5%	,0%	17,6%	
Evli	SAYI	21	2	1	5	6	1	0	8	4	1	3	52	
	SATIR	40,4%	3,8%	1,9%	9,6%	11,5%	1,9%	,0%	15,4%	7,7%	1,9%	5,8%	100,0%	
	SÜTUN	65,6%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	25,0%	,0%	100,0%	100,0%	50,0%	100%	76,5%	
	TOPLAM	30,9%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	1,5%	,0%	11,8%	5,9%	1,5%	4,4%	76,5%	
Boşanmış	SAYI	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	4	
	SATIR	50,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	6,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	5,9%	
	TOPLAM	2,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	32	2	1	5	6	4	1	8	4	2	3	68	
	SATIR	47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100%	100,0%	
	TOPLAM	47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%	

 $X^2:32,311$

Anlamlılık:0,40

Aynen yaş değişkeninde olduğu gibi medeni duruma göre de işlenen suçların farklılaştığını varsaymaktayız. Örneğin mantıki olarak evli birinin kız kaçırma yada tecavüzden hüküm giymeyeceğini düşünebiliriz. Tabloyu incelediğimizde evli olan

bir(1) kişinin kız kaçırma suçundan mahkum olduğunu görmekteyiz. Ayrıca evli iki kişide tecavüz suçundan hüküm giymiştir.

Tablo 107: Medeni durum * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi)

		Mahkumiyete sebep olan suçun türü												TOPLAM	
		Cinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahtecilik	Kız kaçırma	Yardım ve yataklık	Çete oluşturma	Yaralama	Uyuşturucu kullanma ve satma	Hırsızlık	Diğer suçlar		
Medeni durum	Bekar	SAYI	29	8	13	3		5	2	2	11	2	6	3	84
	SATIR	34,5%	9,5%	15,5%	3,6%	,0%	6,0%	2,4%	2,4%	13,1%	2,4%	7,1%	3,6%	100,0%	
	SÜTUN	38,7%	33,3%	59,1%	37,5%	,0%	31,3%	28,6%	28,6%	36,7%	33,3%	33,3%	27,3%	35,9%	
	TOPLAM	12,4%	3,4%	5,6%	1,3%	,0%	2,1%	,9%	,9%	4,7%	,9%	2,6%	1,3%	35,9%	
Evli	SAYI	37	13	4	3	8	11	5	4	17	4	9	8	123	
	SATIR	30,1%	10,6%	3,3%	2,4%	6,5%	8,9%	4,1%	3,3%	13,8%	3,3%	7,3%	6,5%	100,0%	
	SÜTUN	49,3%	54,2%	18,2%	37,5%	80,0%	68,8%	71,4%	57,1%	56,7%	66,7%	50,0%	72,7%	52,6%	
	TOPLAM	15,8%	5,6%	1,7%	1,3%	3,4%	4,7%	2,1%	1,7%	7,3%	1,7%	3,8%	3,4%	52,6%	
Nişanlı-sözlü	SAYI	3		2		1								6	
	SATIR	50,0%	,0%	33,3%	,0%	16,7%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	4,0%	,0%	9,1%	,0%	10,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,6%	
	TOPLAM	1,3%	,0%	,9%	,0%	,4%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,6%	
Boşanmış	SAYI	3	3	2	2					2		3		15	
	SATIR	20,0%	20,0%	13,3%	13,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	13,3%	,0%	20,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	4,0%	12,5%	9,1%	25,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	6,7%	,0%	16,7%	,0%	6,4%	
	TOPLAM	1,3%	1,3%	,9%	,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	,9%	,0%	1,3%	,0%	6,4%	
Eşi ölmüş	SAYI	3		1		1				1				6	
	SATIR	50,0%	,0%	16,7%	,0%	16,7%	,0%	,0%	16,7%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	4,0%	,0%	4,5%	,0%	10,0%	,0%	,0%	10,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,6%	
	TOPLAM	1,3%	,0%	,4%	,0%	,4%	,0%	,0%	,4%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,6%	
TOPLAM	SAYI	75	24	22	8	10	16	7	7	30	6	18	11	234	
	SATIR	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%	

$\chi^2:49,894$

Anlamlılık:0,251

Mahkumiyete sebep olan suçların mahkumların medeni durumuna göre olan dağılımına bakmaya devam ettiğimiz bu tabloda, dikkat çekici bir veri olarak cinayet suçunun bekar olsun evli olsun her iki medeni durumda da benzer dağılımlara sahip olduğudur. Bu durum cinayet suçunun işlenen suçlar arasında en çok olmasından da kaynaklanıyor olabilir. Fakat bu karşılaştırma iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin var olmadığını da göstermektedir.

Tablo 108: Öğrenim düzeyi * Mahkumiyete sebep olan suçun türü(Yarı açık cezaevi)

			Mahkumiyete sebep olan suçun türü										TOPLAM	
			Cinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahtecilik	Kız kaçırma	Çete oluşturma	Yaralama	Uyuşturucu kullanma ve satma	Hırsızlık		Diğer suçlar
Öğrenim düzeyi	Okur-yazar	SAYI	2	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	6
		SATIR	33,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	16,7%	33,3%	16,7%	,0%	100,0%
		SÜTUN	6,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	12,5%	50,0%	50,0%	,0%	8,8%
		TOPLAM	2,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	2,9%	1,5%	,0%	8,8%
	İlkokul mezunu	SAYI	18	2	1	3	0	3	0	3	2	0	2	34
		SATIR	52,9%	5,9%	2,9%	8,8%	,0%	8,8%	,0%	8,8%	5,9%	,0%	5,9%	100,0%
		SÜTUN	56,3%	100,0%	100,0%	60,0%	,0%	75,0%	,0%	37,5%	50,0%	,0%	66,7%	50,0%
		TOPLAM	26,5%	2,9%	1,5%	4,4%	,0%	4,4%	,0%	4,4%	2,9%	,0%	2,9%	50,0%
	Ortaokul mezunu	SAYI	8	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	10
		SATIR	80,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	10,0%	,0%	10,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	25,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	12,5%	,0%	50,0%	,0%	14,7%
		TOPLAM	11,8%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	,0%	1,5%	,0%	14,7%
Lise mezunu	SAYI	3	0	0	2	3	1	1	3	0	0	1	14	
	SATIR	21,4%	,0%	,0%	14,3%	21,4%	7,1%	7,1%	21,4%	,0%	,0%	7,1%	100,0%	
	SÜTUN	9,4%	,0%	,0%	40,0%	50,0%	25,0%	100,0%	37,5%	,0%	,0%	33,3%	20,6%	
	TOPLAM	4,4%	,0%	,0%	2,9%	4,4%	1,5%	1,5%	4,4%	,0%	,0%	1,5%	20,6%	
Üniversite mezunu	SAYI	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	4	
	SATIR	25,0%	,0%	,0%	,0%	75,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	3,1%	,0%	,0%	,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	5,9%	
	TOPLAM	1,5%	,0%	,0%	,0%	4,4%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	5,9%	
TOPLAM	SAYI	32	2	1	5	6	4	1	8	4	2	3	68	
	SATIR	47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%	

$X^2:62,674$

Anamlılık:0,12

Eğitim seviyesi ile suç arasında her daim bir ilişkinin varlığından bahsedilebilir. Bu çoğu zaman eğitim seviyesinin yüksekliği nispetinde suç oranlarının düşmesi ile ifade edilir. Yani suç oranlarının yükselmesin sebebi olarak çoğu zaman eğitim seviyesinin düşük olması gösterilir.

Oysa bu tezi doğrulayan verilerin yanında aksini de gösteren verilerle çoğu zaman karşılaşırız. Bir başka açıdan da eğitim seviyesinin yüksekliği ile paralel işlenen suçların niteliğinde bir değişme gözlenmiştir. “Adi suçlar” diye dile getirilen hırsızlık, gasp, tecavüz vs. gibi suçlar eğitim seviyesinin düşüklüğü ile doğrudan ilişkili olabilir. Fakat “nitelikli suçlar” diye tabir edilen, bir organizasyon ve planlı bir hareket sonucu gerçekleşen suçlarda eğitim seviyesinin yüksekliği göze çarpar. Zira bu tarz suçlar sistemli bir düşünmeyi ve planlamayı gerektirir, aynı zamanda da bu tarz bir suç işlemeye gerekli olan bilgi ve statünün de sahibi olmak gerekir. Buna örnek olarak, son on yıllarda Türkiye’de büyük skandallara sebebiyet veren banka hırsızlıklarındaki suçluların hemen hepsinin üst düzey eğitim almış yönetici veya müdür seviyesinde olmaları gösterilebilir.

Tablo 109: Öğrenim düzeyi * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi)

		Mahkumiyete sebep olan suçun türü												TOPLAM
		Cinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahtecilik	Kız kaçırma	Yardım ve yataklık	Çete oluşturma	Yaralama	Jyuşturucu kullanma ve satma	Hırsızlık	Diğer suçlar	
Öğrenim düzeyi	SAYI	6	4	5	1	1	1			2		2	1	23
	SATIR	26,1%	17,4%	21,7%	4,3%	4,3%	4,3%	,0%	,0%	8,7%	,0%	8,7%	4,3%	100,0%
	SÜTUN	8,0%	16,7%	22,7%	12,5%	10,0%	6,3%	,0%	,0%	6,7%	,0%	11,1%	9,1%	9,8%
	TOPLAM	2,6%	1,7%	2,1%	,4%	,4%	,4%	,0%	,0%	,9%	,0%	,9%	,4%	9,8%
İlkokul mezunu	SAYI	47	14	10	6	4	11	6	3	21	6	13	4	145
	SATIR	32,4%	9,7%	6,9%	4,1%	2,8%	7,6%	4,1%	2,1%	14,5%	4,1%	9,0%	2,8%	100,0%
	SÜTUN	62,7%	58,3%	45,5%	75,0%	40,0%	68,8%	85,7%	42,9%	70,0%	100,0%	72,2%	36,4%	62,0%
	TOPLAM	20,1%	6,0%	4,3%	2,6%	1,7%	4,7%	2,6%	1,3%	9,0%	2,6%	5,6%	1,7%	62,0%
Ortaokul mezunu	SAYI	11	2	2	1	2	2		1			1	3	25
	SATIR	44,0%	8,0%	8,0%	4,0%	8,0%	8,0%	,0%	4,0%	,0%	,0%	4,0%	12,0%	100,0%
	SÜTUN	14,7%	8,3%	9,1%	12,5%	20,0%	12,5%	,0%	14,3%	,0%	,0%	5,6%	27,3%	10,7%
	TOPLAM	4,7%	,9%	,9%	,4%	,9%	,9%	,0%	,4%	,0%	,0%	,4%	1,3%	10,7%
Lise mezunu	SAYI	9	4	4		3	2		2	6		1	3	34
	SATIR	26,5%	11,8%	11,8%	,0%	8,8%	5,9%	,0%	5,9%	17,6%	,0%	2,9%	8,8%	100,0%
	SÜTUN	12,0%	16,7%	18,2%	,0%	30,0%	12,5%	,0%	28,6%	20,0%	,0%	5,6%	27,3%	14,5%
	TOPLAM	3,8%	1,7%	1,7%	,0%	1,3%	,9%	,0%	,9%	2,6%	,0%	,4%	1,3%	14,5%
Üniversite mezunu	SAYI	2		1				1	1	1		1		7
	SATIR	28,6%	,0%	14,3%	,0%	,0%	,0%	14,3%	14,3%	14,3%	,0%	14,3%	,0%	100,0%
	SÜTUN	2,7%	,0%	4,5%	,0%	,0%	,0%	14,3%	14,3%	3,3%	,0%	5,6%	,0%	3,0%
	TOPLAM	,9%	,0%	,4%	,0%	,0%	,0%	,4%	,4%	,4%	,0%	,4%	,0%	3,0%
TOPLAM	SAYI	75	24	22	8	10	16	7	7	30	6	18	11	234
	SATIR	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%

$X^2:49,171$

Anlamlılık:0,550

Ayrıca eğitim seviyesindeki artışa paralel suçların niteliğinin değişmesi yanında yeni suç çeşitlerinin de ortaya çıktığı bir başka gerçektir. Bu durumda ilk tezimiz olan “eğitim seviyesindeki yükselmenin suç oranlarında bir azalmaya sebebiyet vermektedir” düşüncesi, “eğitim seviyesindeki yükselme adı suçlardaki oranların azalmasına sebebiyet vermektedir” şeklinde değişmektedir. Bu düşünceden hareketle eğitim seviyesi ile işlenen suç oranları arasındaki ilişkiyi incelediğimiz bu tabloya göre; hırsızlık, gasp, tecavüz gibi suçların üniversite veya lise mezunları arasında hiç bulgulanamamış olması tezimizi destekleyen veriler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Buna mukabil evrakta sahtecilik gibi bir suçun sadece üniversite ve lise mezunu mahkumlar arasından çıkması tezimizi destekleyen bir başka veridir. Burada ilginç olan bir diğer veri de uyuşturucu kullanımı suçunun ilk okul mezunu mahkumlar arasında çıkmasıdır. Aynı şekilde cinayet ve yaralama gibi suçlarda eğitim seviyesi yükseldikçe bir azalma göstermektedir.

Yarı açık cezaevinin mahkumlarının eğitim seviyeleri ile işledikleri suçlar arasındaki dağılımın bir benzeri E tipi cezaevinde yatmakta olan mahkumlar arasında da

çıkmaktadır. Dolayısıyla bu tablo için ayrı bir yorum yapmak yerine bu tabloda ve diğer tabloda ilginç olan şu ki mahkumların -hangi suç oranında olursa olsun- ilköğretim mezunu yoğunluklu olmalarıdır. Dolayısıyla çocukluk dönemindeki ilk eğitim ve aile ortamı sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi açısından daha fazla önemsenmelidir.

Tablo 110: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (Yarı açık cezaevi)

		Mahkumiyete sebep olan suçun türü											TOPLAM	
		Çinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahtecilik	Kız kaçırma	Çete oluşturma	Yaralama	Uyuşturucu kullanma ve satma	Hırsızlık	Diğer suçlar		
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3
		SATIR	66,7%	,0%	,0%	33,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		SÜTUN	6,3%	,0%	,0%	20,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%
		TOPLAM	2,9%	,0%	,0%	1,5%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%
	Bilgili	SAYI	4	0	0	1	4	0	1	1	1	0	2	14
		SATIR	28,6%	,0%	,0%	7,1%	28,6%	,0%	7,1%	7,1%	7,1%	,0%	14,3%	100,0%
		SÜTUN	12,5%	,0%	,0%	20,0%	66,7%	,0%	100,0%	12,5%	25,0%	,0%	66,7%	20,6%
		TOPLAM	5,9%	,0%	,0%	1,5%	5,9%	,0%	1,5%	1,5%	1,5%	,0%	2,9%	20,6%
	Normal	SAYI	21	2	0	3	2	3	0	4	2	1	1	39
		SATIR	53,8%	5,1%	,0%	7,7%	5,1%	7,7%	,0%	10,3%	5,1%	2,6%	2,6%	100,0%
		SÜTUN	65,6%	100,0%	,0%	60,0%	33,3%	75,0%	,0%	50,0%	50,0%	50,0%	33,3%	57,4%
		TOPLAM	30,9%	2,9%	,0%	4,4%	2,9%	4,4%	,0%	5,9%	2,9%	1,5%	1,5%	57,4%
Az bilgili	SAYI	4	0	1	0	0	0	0	3	1	1	0	10	
	SATIR	40,0%	,0%	10,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	30,0%	10,0%	10,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	12,5%	,0%	100%	,0%	,0%	,0%	,0%	37,5%	25,0%	50,0%	,0%	14,7%	
	TOPLAM	5,9%	,0%	1,5%	,0%	,0%	,0%	,0%	4,4%	1,5%	1,5%	,0%	14,7%	
Hiç bilmem	SAYI	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	
	SATIR	50,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	3,1%	,0%	,0%	,0%	,0%	25,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,9%	
	TOPLAM	1,5%	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	2,9%	
TOPLAM	SAYI	32	2	1	5	6	4	1	8	4	2	3	68	
	SATIR	47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	47,1%	2,9%	1,5%	7,4%	8,8%	5,9%	1,5%	11,8%	5,9%	2,9%	4,4%	100,0%	

$X^2:43,810$

Anamlılık:0,313

Din, daha öncede bahsedildiği gibi doğası gereği suç işlemeye izin vermez. Yasaklayarak, yapılmasına izin vermediği her türlü edimden kaçınılmasını ister. Bu da dinin doğası gereği insanların yaşam alanına hükmetmesi ile ilgilidir. Dolayısıyla dindar bir insanın her türlü davranışını dini referanslarla şekillendirerek günah-suç-sapma olarak değerlendirilecek davranışlardan sakınması beklenir.

Bu düşüncenin test edilmesi tabii ki mahkumlar arasında yapılamaz. Çünkü, eğer bir insan suç işlemiş ise onun davranışlarının dinden referans aldığı söylemek güçleşir. Fakat suç işlemek her zaman bilinçli olarak işlenmediği gibi gündelik hayatta karşılaşılan suç unsuru olabilecek her türlü duruma da din dışı diğer kaynakların (kişisel çıkar, kültürel yapı, toplumsal değerler vs..) referans vermesi söz konusudur. Bunlara kısaca Parsons'tan bahsederken değinmiştik.

Tablo 111: Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz * Mahkumiyete sebep olan suçun türü (E tipi cezaevi)

			Mahkumiyete sebep olan suçun türü											TOPLAM	
			Cinayet	Tecavüz	Gasp	Ruhsatsız patlayıcı ve silah bulundurma	Evrakta sahtecilik	Kız kaçırma	Yardım ve yataklık	Çete oluşturma	Yaralama	Jyüştürücü kullanma ve satma	Hırsızlık		Diğer suçlar
Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz	Çok bilgili	SAYI	6	4	2			3	1			2	3	21	
		SATIR	28,6%	19,0%	9,5%	,0%	,0%	14,3%	,0%	4,8%	,0%	,0%	9,5%	14,3%	100,0%
		SÜTUN	8,0%	16,7%	9,1%	,0%	,0%	18,8%	,0%	14,3%	,0%	,0%	11,1%	27,3%	9,0%
		TOPLAM	2,6%	1,7%	,9%	,0%	,0%	1,3%	,0%	,4%	,0%	,0%	,9%	1,3%	9,0%
	Bilgili	SAYI	11	5	3		1	2	3	5	1		2	3	36
		SATIR	30,6%	13,9%	8,3%	,0%	2,8%	,0%	5,6%	8,3%	13,9%	2,8%	5,6%	8,3%	100,0%
		SÜTUN	14,7%	20,8%	13,6%	,0%	10,0%	,0%	28,6%	42,9%	16,7%	16,7%	11,1%	27,3%	15,4%
		TOPLAM	4,7%	2,1%	1,3%	,0%	,4%	,0%	,9%	1,3%	2,1%	,4%	,9%	1,3%	15,4%
	Normal	SAYI	37	13	10	6	8	7	4	1	16	3	10	2	117
		SATIR	31,6%	11,1%	8,5%	5,1%	6,8%	6,0%	3,4%	,9%	13,7%	2,6%	8,5%	1,7%	100,0%
		SÜTUN	49,3%	54,2%	45,5%	75,0%	80,0%	43,8%	57,1%	14,3%	53,3%	50,0%	55,6%	18,2%	50,0%
		TOPLAM	15,8%	5,6%	4,3%	2,6%	3,4%	3,0%	1,7%	,4%	6,8%	1,3%	4,3%	,9%	50,0%
Az bilgili	SAYI	17	2	1	2	1	4	1	2	8	2	4	3	47	
	SATIR	36,2%	4,3%	2,1%	4,3%	2,1%	8,5%	2,1%	4,3%	17,0%	4,3%	8,5%	6,4%	100,0%	
	SÜTUN	22,7%	8,3%	4,5%	25,0%	10,0%	25,0%	14,3%	28,6%	26,7%	33,3%	22,2%	27,3%	20,1%	
	TOPLAM	7,3%	,9%	,4%	,9%	,4%	1,7%	,4%	,9%	3,4%	,9%	1,7%	1,3%	20,1%	
Hiç bilmem	SAYI	4		6			2			1				13	
	SATIR	30,8%	,0%	46,2%	,0%	,0%	15,4%	,0%	,0%	7,7%	,0%	,0%	,0%	100,0%	
	SÜTUN	5,3%	,0%	27,3%	,0%	,0%	12,5%	,0%	,0%	3,3%	,0%	,0%	,0%	5,6%	
	TOPLAM	1,7%	,0%	2,6%	,0%	,0%	,9%	,0%	,0%	,4%	,0%	,0%	,0%	5,6%	
TOPLAM	SAYI	75	24	22	8	10	16	7	7	30	6	18	11	234	
	SATIR	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%	
	SÜTUN	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	TOPLAM	32,1%	10,3%	9,4%	3,4%	4,3%	6,8%	3,0%	3,0%	12,8%	2,6%	7,7%	4,7%	100,0%	

X²:63,122

Anlamlılık:0,031

Fakat şu da karıştırılmamalıdır ki dindar olmak ile dini bilgiye sahip olmak arasında çok büyük bir fark vardır. Dindar olmak dini bilginin insani edimlerin dine uygun olarak şekillenmesini gerektirirken, dini bilgiye sahip olmak ise aynı şeyi ifade etmez. Buna göre mahkumların dini bilgiye sahip olma açısından kendilerini nasıl gördükleri ile işledikleri suçlar arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaçlayan bu tabloya göre; dini bilgisini normal olarak gören %53,8'i cinayet gibi dinen en büyük günahlardan birini işlemiş olması ilginçtir.

E tipi cezaevinde de dini bilgiye sahip olma oranları ile işlenen suç arasında anlamlı bir farklılaşma göze çarpmaktadır. Buna göre işlenen suçun tipi kişilerin dini bilgiye sahip olma oranı nispetince farklılaşmaktadır diyebiliriz. Buna göre cinayet işleme, hırsızlık, tecavüz gibi adi suçlar dini bilgiye sahip olma noktasında kendini normal ve altı olarak değerlendirenler arasında daha fazla çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında da çok bilgili ve bilgili olarak kendini değerlendirenlerin sayısı toplamda 57 iken, diğer grubun sayısının ise 177 olması gerçekten manidardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Mahkûmların farklılığından olsa gerek Yarı açık cezaevi ile E tipi cezaevi arasında gerek atmosfer olarak gerek fiziki ortam olarak ve gerekse çalışan memurlar açısından oldukça fark vardır. Ancak çalışmamızda Yarı açık cezaevi ile E tipi cezaevi arasında zaman zaman belirgin farklılıklar çıkmasına rağmen, çoğu zaman benzer özellikler ortaya çıkmıştır.

Genel itibariyle E tipi cezaevi mahkûmlarının dini konulardaki bilgisi ve dindarlık düzeyi Yarı açık cezaevinden biraz daha düşük olmuştur. Ayrıca suç türleri açısından daha fazla ve daha çeşitli olurken de olumsuz özellikler açısından da E tipi cezaevi, Yarı açık cezaevini çoğunlukla geçmiştir.

Araştırmaya katılan mahkûmların demografik durumlarına baktığımızda çoğunlukla 26-40 yaş arasındadır. İkamet edilen yer olarak baktığımızda E tipi cezaevi mahkûmları(%67,6) ve Yarı açık cezaevi mahkûmları(%65) Büyükşehir ve il kökenlilerdir. E tipi cezaevi mahkûmlarının %52,6'sı evli iken Yarı açık cezaevi mahkûmlarının %76,5'i evlidir. Ayrıca E tipi cezaevi mahkûmlarının %62'si ilkokul mezunu iken Yarı açık cezaevi mahkûmlarının %50'si ilkokul mezunudur.

Mesleklerini ele aldığımızda ise mesleklere ilişkin belirgin bir dağılıma gözükmemektedir. Ancak genelde mahkûmlar serbest meslek sahibi olanlar ve işsizlerden oluşmaktadır. Düzenli bir geliri olan memur vb. mesleklere sahip mahkûm oranımız Yarı açık cezaevinde %4,4 iken; E tipinde 3%,8'dir. Bu durumda iyi bir mesleğe ve iyi bir maaşa sahip olamamak suçu tetikleyen unsurlar arasında yer alır diyebiliriz. Mahkûmların aylık gelirlerini de göz önünde tutarsak büyük bir oranın geliri yok denecek kadar azdır.

Ailelerindeki durumlara baktığımızda ise E tipi cezaevi mahkûmlarının %61,5'inin babası küfretmez ve dövmez iken Yarı açık cezaevi mahkûmlarının %52,4'ünün babası dövmemektedir. Ayrıca anne-babalar çocuklarının eğitimi için kuran kursuna göndermişler bu oran E tipi cezaevinde %52,6 iken Yarı açık cezaevi %55,9'dur. E tipi cezaevi mahkûmlarının %21,8'inin babası hapse girmişken Yarı açık cezaevi mahkûmlarının %13,4'ünün babası daha önce hapse girmiştir. Ebeveynlerin

eğitim durumları ise gerçekten dūřüktür. E tipi cezaevinde mahkumların babalarının %84,2'si ilkokul mezunu yada sadece okur yazar iken, Yarı açık cezaevi mahkumların babalarının %80,9'u ilkokul mezunu yada okur yazardır. Annelerinin eğitim düzeyi ise babalarından çok farklı değildir.

Sonuç itibariyle mahkumların anne-babalarının eğitim seviyeleri dūřüktür, ayrıca mahkumlarımızın eğitim seviyeleri de gayet dūřüktür. Bu durumda hem ebeveynlerin öğrenim düzeyinin dūřük olması hem de mahkumun eğitim düzeyinin dūřük olması beraberinde suçu getirebilmektedir. Bir diğer boyut olan dini bilgi ve eğitim açısından baktığımızda ise hem mahkumlarımızın hem de ailelerinin dini açılardan zayıf olduğunu görmekteyiz.

Mahkumların dine ilişkin tutumlarına baktığımızda E tipi cezaevi mahkûmlarının %66,2'si çocuklarına dini eğitim verilmesini isterken Yarı açık cezaevi mahkûmlarının %73,5'i istemektedir. Görüldüğü gibi buraya kadar olan değerlere göz attığımızda E tipi cezaevinin birçok konuda biraz daha geri olduğu açıktır.

Katılımcı mahkûmların dini inançlara ne derece uyduğu, ibadet etme sıklığı ve dini yaşama, helal-harama veya yasaklara dikkat edip etmediğı ele alındığında E tipi cezaevi yine Yarı açık cezaevine göre gerilerde kalmaktadır.

Vakit namazlarını kılma sıklığı ele alındığında sık ve çok sık kılma oranı E tipi cezaevinde %23,9 iken Yarı açık cezaevi %35,3'tür. Namaz kılmadığında üzölme oranı ele alındığında E tipi cezaevinde %79,4 iken Yarı açık cezaevi %84,8'dir. Bir defada olsa alkollü içki içme oranı ele alındığında E tipi cezaevinde alkol kullananlar %62 iken Yarı açık cezaevinde %43,3'tür.

B durum, E tipi cezaevindeki mahkumların özelliğinden kaynaklanmaktadır. Yarı açık cezaevinde E tipi cezaevine göre daha ılımlı ve ıslah olmuş mahkumlar bulundurulurken E tipinde en ağır suçları işleyen, her tür suçtan hüküm giyen mahkumlar bulunmaktadır.

Araştırmaya ilişkin değerlendirmelerimiz ve tablolarımız uyarınca cezaevinde olmanın dini ibadetleri yerine getirmede engel teşkil etmediğı yine ilgili tablolarda açıkça görölmektedir. Dini ibadetler olarak kastettiğimiz ise cezaevi sınırları içerisinde

yapılabilecek olan ibadetlerdir. Aksi takdirde temel dini ibadetler arasında Hac'ta vardır.

Yine araştırma saiklerimizden biriside mahkûmların pişman olma durumlarıydı. Mahkumların büyük bir çoğunluğu işledikleri suçtan dolayı pişman olmuş durumdadırlar. Pişman olma sebebinde de sırasıyla yakınlarını kötü durumda bırakmış olma hissi, cezaevlerindeki boşa geçirmiş olduğu zamanlar gelmektedir. Yani pişman olma durumlarında dini nedenler yada günah korkusu gibi aşkın duygular çok sonralarda belirlemekte ve az bir oranda seyretmektedir.

Cezaevinde kalınan süre içerisinde mahkumların hem fiziksel hem de mental olarak değişime uğradığı düşünülebilir. Cezaevine girdikten sonra dini inancının arttığını söyleyen kişiler E tipi cezaevinde %52,6 iken Yarı açık cezaevi %46,2'dir. Ancak hapisane ile dindarlığım arasında bir ilişki yoktur diyenlerin oranı da E tipi cezaevinde %45,3 iken Yarı açık cezaevi %62,7'dir.

Mahkumların ne düşündüğü onların ıslahı açısından önem taşımaktadır. Kendilerinde dini açıdan bir değişim bir olumluluk içinde ve daha dindar hissetme durumunda görüyorlarsa bu durum değerlendirilmelidir. Cezaevinin mahkumu dindarlaştırdığı gibi genel bir ifade kurmak bize zor geliyor. Mahkumların %50'ye yakını kendisini daha dindar hissediyorum demiştir, ancak cezaevinde yapılabilecek olan dini ibadetleri(namaz) bile yerine getirecek irade E tipi cezaevinde %23,9 iken Yarı açık cezaevi %35,3'tür. Ancak mahkumların %80'lerde seyreden kesimi ise namaz kılmadığı için üzülmemektedir.

Cezaevlerinde yapılabilecek durum değişiklikleri ve araştırmamız sonucunda yapılabilecek değişiklikleri sıralamayı uygun bulduk. Somut olarak Konya cezaevlerine değişikliğe gidilebilecek alanlar ve yapılabilecek uygulamalar şunlardır.

- 1- Cezaevlerinin yöresel özelliklere göre, belli iş alanlarına dayalı bir kurum haline getirilerek hükümlülerin çalışabilecekleri, para kazanabilecekleri ve meslek öğrenebilecekleri bir fabrikaya dönüştürülmesi gerekir. Bunun sonucunda mahkumun bir mesleği olacak ve hayata bakış açısı biraz da olsa değişecek ve özgürlüğe kavuştuğu zaman peşinden koşturacağı bir işi olacaktır. Bu bağlamda E tipi cezaevi de 600 kişilik dev bir atölyeye

dönüştürülmelidir. Konya bir sanayi şehridir ve tekstilden ayakkabıcılığa çok önemli oranlarda mal ihraç etmektedir. Neden bu ürünler arasında cezaevlerindeki mahkumların ürünleri olmasın

- 2- Tabi ki bu durumun mümkün olabilmesi için cezaevlerinin yeterli tefrişat ve donanıma sahip olması gerekmektedir. Gerekli atölyeler açılmalı ve üretimin alt yapısı hazırlanmalıdır. Meslek öğretecek eleman alımı da bu altyapılardandır.
- 3- Din bilgisi dersleri için program hazırlanırken şu amaçlar hakkında hangisine hizmet edeceğinin kararlaştırılmış olması gerekir. Bu derslerin amacı mahkumları dini açılardan bilgilendirmek ve dini bilgi düzeylerini arttırmak mı, yoksa dini sosyal kontrol aracı olarak ve ıslah aracı olarak mı kullanmak gerek. Mahkumların büyük çoğunluğunun aynı suçu tekrar işleyebilirim dediği bir ortamda derslerin ve işlenen konuların, suçu tekrar etmeyi önleyebilecek şekilde ve pratiğe yönelik olarak belirlenmesi daha makul görülmektedir. Batıda yapılan çalışmalarda belirttiğimiz gibi, dini, ıslah aracı olarak kullanan yapılanmalar mevcuttur. Türkiye’de son zamanlarda artan şiddet olayları da, artık yeni yöntemlerin denenmesi gerektiğini vurgular düzeydedir.
- 4- Din dersleri müfredatı 1981 yılında hazırlanmış ve revizyona uğramadan hapisane müdürlerinin de insiyatifi ve dine olan tutumlarıyla bugüne kadar gelmiştir. Pratiğe yönelik bir program hazırlanmalı ve din derslerinin doğaçlama işlenmesine son verilmelidir. Henüz cezaevi vaizlerini ve din eğitimi veren öğretmenlerimizin takip edebileceği somut ve kararlaştırılmış bir ders kitabı bulunmamaktadır. Böylece yönlemsiz ve kümülatif olmayan enformatif bilgi akışından öte gitmeyen uygulamalarla vakit ve emek kaybetmekteyiz.

KAYNAKÇA

Adalet İstatistikleri
2002

Die Türkiye İstatistik Yıllığı,2002 Adalet İstatistikleri

Adler, Freda,
G.O.W. Mueller
W.Laufer
1991

Criminology. Mc Graw-Hill İnc New York

Aksoy, Nazire Erinç
1998

The Relationship Between Religiosity And Crime, A Thesis Submitted To The Graduate School Of Sciences Of The Middle East University, July, Ankara.

Aycan, Nihat
1991

Suçun Sosyolojik Açıdan Temellendirilmesi Üzerine Bir Deneme(Doktora Tezi). İstanbul Ün. Sosyal Bil. Enst. Sosyoloji Bölümü. Danışman: Korkut Tuna, İstanbul

Atar, Fahrettin
1991

İslam Adliye Teşkilatı Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları:184, 1991, Ankara

Bardakoğlu, Ali
1997

İslam Ansiklopedisi. *Hapis Maddesi*,Türkiye Diyanet Vakfı İslami Araştırmaları Merkezi. 1997, İstanbul

Beckford, James A.
1999

‘Rational Choose Theory And Prison Chaplancy:The Chaplain’s Dilemma’ **British Journal Of Sociology** Vol.50 No:4 December, Pp.671-685
London School Of Economics

Bilgin, Beyza
1981

Din Eğitiminin Genel Eğitimdeki Yeri, Ankara Ün.
İlahiyat Fak. Dergisi C.24, Ankara

Canoğlu, Ayşe
1989

Talcott Parsons'un Amerikan Sosyolojisine Katkıları. Y.Lisans Tezi Danışman: Ümit Meriç Yazan
İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü.

Dağcı, Şamil
2003

'İslam Ceza Hukukunda İrade-Suç İlişkisinin Cezaya Etkisi' **Mârife**. Yıl:3 Sayı:1 Bahar, Sayfa:71-78 2003
Konya

Demirbaş, Timur
2001

Kriminoloji , Seçkin Kitapevi Ankara.

Department Of Justice
U.S.
2005

Bureau Of Justice Statistics'in Özet Bulguları Ve
Seçilmiş İstatistikleri İçin Bkz.
[Http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/crimoff.htm](http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/crimoff.htm),
(13.11.2005)

Dix, Felecia Ann
1997

Race Religion And The İnmate Culture: An İnterperetation Of İslam İn American Prisons,
Spring Semester, The Florida State Universty School Of
Criminology And Criminal Justice

Erturhan, Sabri
2003

'İslam Hukukunda Cezası İnfaz Edilen Bir Suçun Uhrevi Boyutu' **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**,
Sayı:1 Sayfa:197-216. 2003, Konya.

- Eserpek, Altan
1979 **Sosyal Kontrol, Sapma Ve Sosyal Değişime Erzurumun İki Öyünde Karşılaştırmalı Bir Araştırma.** Ankara Ün. Eğt. Fak. Yay. No:76 Ankara.
- Foucault, Michel
1992 **Hapishanenin Doğuşu,** (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), İmge Kitapevi, Ankara
- İçli, Tülin; A. Öğün
1988 **Sosyal Değişme Sürecinde Kadın Suçluluğu,** H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi. Cilt:5, Sayı:2 Aralık,1988 17-32 Ankara.
- İçli, Tülin
1997 **Sosyal Bilimlerde İstatistik,** H.Ü. Fen Fakültesi Basımevi Ankara
- İçli, Tülin
1998 **Kriminoloji,** Ankara
- Koşum, Adnan
1999 **İslam Hukukunda Cezayı Ağırlaştırıcı Nedenler (Doktora Tezi)** Marmara Ün. Sosyal Bil. Enst. İslam Hukuku Abd. Danışman:Mehmet Erkal İstanbul.
- Maral, Erol
2004 **'İktidar Erkeklik Ve Teknoloji' Toplum Ve Bilim.** 101.Sayı, Güz, Sf:127-143.
- Olson Joel
1994 **Gardens Of The Law: The Role Of Prisons İn Capitalist Society,** (Www.Prisonactivist.Org/Crisis/Gardens-Of-Law.Html), (13.11.2005)

- Ödemir, Şuayp
2005
- Değerler Eğitim Dergisi.** ‘Cezaevlerinde Din Eğitiminin Temel Problemlerine Genel Bir Bakış’ Ocak, Sayı:9 Cilt:3 İstanbul
- Rojas, Patrisia Macias
1998
- Complex Facts,**
([Http://Www.Corpwatch.Org/Article.Php?İd=862](http://www.corpwatch.org/article.php?id=862)),
(13.11.2005)
- Siegel, Larry J.
1989
- Criminology.** West Publismet Company. St.Paul
- Aktaran: **Kriminoloji,** Tülin İçli, 1998. Ankara.
- Solmaz, Bünyamin
1996
- İlahiyat Fakültesi Dergisi,** ‘Dinin Toplum Ve Kültür Üzerine Etkileri’ Selçuk Üniversitesi, Ayrı Basım, Sayı:6 Sf:125-145 Konya.
- Songur, Haluk
2003
- ‘İslam Ceza Hukuku Üzerine-Genel Kısım Özel Kısım Ayrımı Ve Belirlenmiş Suçlar Bakımından Cezaların Taksimi’ **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi,** Sayı:1 Sayfa:187-195. 2003, Konya
- Tosun, Cemal
1993
- Din Ve Kimlik,** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara
- Zehra, Muhammet Ebu
1997
- İslam Hukuk Metodolojisi** Çev: Abdulkadir Şener. Fecr Yayınevi. 7. Basım Ankara
- Taplamacıoğlu, Mehmet
1961
- Din Sosyolojisi Giriş,** Ankara Üniversitesi Basımevi 2. Basım

Taplamacıoğlu, Mehmet
1975

Din Sosyolojisi , Ankara Üniversitesi Basımevi 2. Baskı

Yavuzer, Haluk
1996

Çocuk Ve Suç, Remzi Kitabevi 8.Basım, Eylül,
İstanbul.

EKLER

EK-1:Mahkûmların Dini Tutumlarına İlişkin Frekanslar ve Crosstablar

Ek-1.1. Yarı Açık Cezaevi Mahkûmlarının Dindar Olma Durumlarına İlişkin Değerlendirmeler

Tablo 112: 'Bir insan dini bilgilerini en iyi şekilde öğrenmelidir' düşüncesine katılıyormusunuz ?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	48	70,6	70,6
Katılıyorum	18	26,5	97,1
Fikrim yok	2	2,9	100,0
Toplam	68	100,0	

Tablo 113: Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	52	76,5	76,5
Hayır	10	14,7	91,2
Fikrim yok	6	8,8	100,0
Toplam	68	100,0	

Tablo 114: Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat edermisiniz?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle ederim	45	66,2	66,2
Ederim	19	27,9	94,1
Fikrim yok	2	2,9	97,1
Etmem	2	2,9	100,0
Toplam	68	100,0	

Tablo 115: 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	36	52,9	52,9
Katılıyorum	26	38,2	91,2
Fikrim yok	2	2,9	94,1
Katılmıyorum	3	4,4	98,5
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,5	100,0
Toplam	68	100,0	

Tablo 116: 'Allah'tan korkmayan insan her şeyi yapar' düşüncesine katılır mısınız

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	44	64,7	64,7
Katılıyorum	11	16,2	80,9
Fikrim yok	3	4,4	85,3
Katılmıyorum	6	8,8	94,1
Kesinlikle katılmıyorum	4	5,9	100,0
Toplam	68	100,0	

Tablo 117: Arkadaş seçiminde dikkat edilen hususlar

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Aynı zevk ve özelliklere sahip olmamıza	6	8,8	8,8
Dürüst ve terbiyeli olmasına	56	82,4	91,2
Dindar olmasına	5	7,4	98,5
Çevrede beğenilen biri olmasına	1	1,5	100,0
Toplam	68	100,0	

Tablo 118: Allah'a dua etme ihtiyacı hisseder misiniz

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle hissediyorum	51	75,0	75,0
Hissediyorum	16	23,5	98,5
Hissetmiyorum	1	1,5	100,0
Toplam	68	100,0	

Tablo 119: Bu dünyaya geldiğinizden memnun musunuz

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle memnunum	25	37,3	37,3
Memnunum	24	35,8	73,1
Fikrim yok	6	9,0	82,1
Memnun değilim	6	9,0	91,0
Kesinlikle memnun değilim	6	9,0	100,0
Cevapsız	1		
Toplam	68	100,0	

Tablo 120: 'İnsanlar bu dünyada yapmış oldukları iyiliklerden ve kötülüklerden mesuldür, karşılığını öbür dünyada mutlaka göreceklerdir' düşüncesine katılır mısınız?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	47	70,1	70,1
Katılıyorum	17	25,4	95,5
Fikrim yok	1	1,5	97,0
Katılmıyorum	1	1,5	98,5
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,5	100,0
Cevapsız	1		
Toplam	68	100,0	

Tablo 121: 'Kaza ve kader ile ilgili inançlarımız olmasaydı, burada yaşamak mümkün değildi'? düşüncesine katılır mısınız?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	33	50,0	50,0
Katılıyorum	25	37,9	87,9
Fikrim yok	6	9,1	97,0
Katılmıyorum	1	1,5	98,5
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,5	100,0
Cevapsız	2		
Toplam	68	100,0	

Tablo 122: Yardıma muhtaç olan bir insana(maddi açıdan) yardım eder misiniz'

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle ederim	35	53,0	53,0
Ederim	30	45,5	98,5
Fikrim yok	1	1,5	100,0
Cevapsız	2		
Toplam	68	100,0	

Tablo 123: Sevilen ve dinlenen müzik çeşidi

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Türk sanat müziği	17	26,2	26,2
Türk halk müziği	15	23,1	49,2
Türk tasavvuf musikisi	3	4,6	53,8
Yabancı pop	1	1,5	55,4
Türk Pop müziği	3	4,6	60,0
Arabesk	17	26,2	86,2
Dini ilahi ve marşlar	9	13,8	100,0
Cevapsız	3		
Toplam	68	100,0	

Tablo 124: İslam dininin bütün şartlarını tam olarak yerine getirmek mümkün müdür?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle mümkündür	13	19,4	19,4
Mümkündür	24	35,8	55,2
Kısmen	20	29,9	85,1
Mümkün değildir	8	11,9	97,0
Kesinlikle mümkün değildir	2	3,0	100,0
Cevapsız	1		
Toplam	67	100,0	

Tablo 125: 'Yaratılanı severim yaratandan ötürü' sözüne ne derece katılırsınız?

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	45	66,2	66,2
Katılıyorum	18	26,5	92,6
Fikrim yok	2	2,9	95,6
Katılmıyorum	3	4,4	100,0
Toplam	68	100,0	

Ek 1.2. E Tipi Cezaevi Mahkûmlarının Dindar Olma Durumlarına İlişkin Değerlendirmeler

Tablo 126: 'Bir insan dini bilgilerini en iyi şekilde öğrenmelidir' düşüncesine katılıyor musunuz ? (E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	167	71,4	71,4
Katılıyorum	41	17,5	88,9
Fikrim yok	17	7,3	96,2
Katılmıyorum	3	1,3	97,4
Kesinlikle katılmıyorum	6	2,6	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 127: Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi? (E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	165	70,5	70,5
Hayır	42	17,9	88,5
Fikrim yok	27	11,5	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 128: Bir işi yaparken o işin helal-haram- günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz? (E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle ederim	117	50,0	50,0
Ederim	71	30,3	80,3
Fikrim yok	21	9,0	89,3
Etmem	17	7,3	96,6
Kesinlikle etmem	8	3,4	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 129: 'İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir' düşüncesine katılıyor musunuz? (E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	111	47,4	47,4
Katılıyorum	48	20,5	67,9
Fikrim yok	36	15,4	83,3
Katılmıyorum	23	9,8	93,2
Kesinlikle katılmıyorum	16	6,8	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 130: 'Allah'tan korkmayan insan her şeyi yapar' düşüncesine katılır mısınız(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	150	64,1	64,1
Katılıyorum	41	17,5	81,6
Fikrim yok	15	6,4	88,0
Katılmıyorum	16	6,8	94,9
Kesinlikle katılmıyorum	12	5,1	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 131: Arkadaş seçiminde dikkat edilen hususlar(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Aynı zevk ve özelliklere sahip olmamıza	26	11,1	11,1
Zengin olmasına	11	4,7	15,8
Dürüst ve terbiyeli olmasına	151	64,5	80,3
Dindar olmasına	36	15,4	95,7
Çevrede beğenilen biri olmasına	5	2,1	97,9
Yakın akraba olmasına	5	2,1	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 132: Allah'a dua etme ihtiyacı hisseder misiniz(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle hissediyorum	162	69,2	69,2
Hissediyorum	60	25,6	94,9
Fikrim yok	7	3,0	97,9
Hissetmiyorum	2	,9	98,7
Kesinlikle hissetmiyorum	3	1,3	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 133: Bu dünyaya geldiğinizden memnun musunuz(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle memnunum	72	30,8	30,8
Memnunum	60	25,6	56,4
Fikrim yok	38	16,2	72,6
Memnun değilim	27	11,5	84,2
Kesinlikle memnun değilim	37	15,8	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 134: 'İnsanlar bu dünyada yapmış oldukları iyiliklerden ve kötülüklerden mesuldür, karşılığını öbür dünyada mutlaka görecektir' düşüncesine katılırmısınız'(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	162	69,2	69,2
Katılıyorum	42	17,9	87,2
Fikrim yok	19	8,1	95,3
Katılmıyorum	4	1,7	97,0
Kesinlikle katılmıyorum	7	3,0	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 135: 'Kaza ve kader ile ilgili inançlarımız olmasaydı, burada yaşamak mümkün değildi'? düşüncesine katılır mısınız?(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	119	50,9	50,9
Katılıyorum	41	17,5	68,4
Fikrim yok	44	18,8	87,2
Katılmıyorum	19	8,1	95,3
Kesinlikle katılmıyorum	11	4,7	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 136: Yardıma muhtaç olan bir insana(maddi açıdan) yardım eder misiniz?(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle ederim	125	53,4	53,4
Ederim	94	40,2	93,6
Fikrim yok	5	2,1	95,7
Etmem	5	2,1	97,9
Kesinlikle etmem	5	2,1	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 137: Sevilen ve dinlenen müzik çeşidi(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Türk sanat müziği	33	14,1	14,1
Türk halk müziği	50	21,4	35,5
Türk tasavvuf musikisi	9	3,8	39,3
Yabancı pop	14	6,0	45,3
Klasik batı müziği	6	2,6	47,9
Türk Pop müziği	11	4,7	52,6
Arabesk	72	30,8	83,3
Dini ilahi ve marşlar	39	16,7	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 138: İslam dininin bütün şartlarını tam olarak yerine getirmek mümkün müdür?
(E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle mümkündür	83	35,5	35,5
Mümkündür	57	24,4	59,8
Kısmen	50	21,4	81,2
Mümkün değildir	15	6,4	87,6
Kesinlikle mümkün değildir	29	12,4	100,0
Toplam	234	100,0	

Tablo 139: 'Yaratılanı severim yaratandan ötürü' sözüne ne derece katılırsınız? (E tipi cezaevi)

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	142	60,7	60,7
Katılıyorum	46	19,7	80,3
Fikrim yok	34	14,5	94,9
Katılmıyorum	4	1,7	96,6
Kesinlikle katılmıyorum	8	3,4	100,0
Toplam	234	100,0	

EK-2: Anket soruları

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİMDALI
DİN SOSYOLOJİ BİLİM DALI
“CEZAEVLERİNDE DİNİ YAŞANTI VE DİN ALGISI: KONYA ÖRNEĞİ”
KONULU YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMASI
SORU KAĞIDI

Değerli arkadaşlar, sizden cevaplamanızı istenen bu anketler, sizin aleyhinizde yada lehinizde birer delil teşkil etmemektedir. Sizlerin kimliğinin gizli kalması bizim araştırmamız içinde gereklidir bu sebeple anketlerin üzerine herhangi bir isim yazmanızı istemiyoruz

Araştırmacı olarak bizler bu çalışmada cezaevinde dini inanç ve din algısını ölçmeyi amaçlamaktayız. Soruların doğru yada yanlış cevabı yoktur, önemli olan sizin içten ve samimi olarak verdiğiniz cevaplardır.

Bilimsel bir çalışmaya eşlik ettiğiniz için teşekkür ederiz.

1. Yaşınız?
  - 18 - 25
  - 26 - 40
  - 41 - 60
  - 60 - +
2. Doğum yeriniz?
  - Büyükşehir
  - İl
  - İlçe
  - Kasaba
  - Köy
  - Yurtdışı
3. İkamet ettiğiniz yer?
  - Büyükşehir
  - İl
  - İlçe
  - Kasaba
  - Köy
4. Suçu işlediğiniz yer?
  - Büyükşehir
5. Medeni durumunuz?
  - İl
  - İlçe
  - Kasaba
  - Köy
  - Bekâr
  - Evli
  - Nişanlı-Sözlü
  - Boşanmış
  - Eşi ölmüş
6. Öğrenim düzeyiniz?
  - Okur-yazar
  - İlkokul mezunu
  - Ortaokul mezunu
  - Lise mezunu
  - Üniversite mezunu
7. Anneniz sağ mı?
  - Evet
  - Hayır
8. Babanız sağ mı?

- Evet
 Hayır

9. Babanızın öğrenim düzeyi nedir?

- Okur-yazar
 İlkokul mezunu
 Ortaokul mezunu
 Lise mezunu
 Üniversite mezunu

10. Annenizin öğrenim düzeyi nedir?

- Okur-yazar
 İlkokul mezunu
 Ortaokul mezunu
 Lise mezunu
 Üniversite mezunu

11. Babanız size kötü muamelede bulunur muydu? (küfür, dayak)

- Ben yanlış bir şey yaptığımda
 Canı sıkkın olduğunda
 Sebepsiz yere(haklı haksız her vesileyle)
 Küfretmez ve dövmezdi

12. Anneniz size kötü muamelede bulunur muydu? (küfür, dayak)

- Ben yanlış bir şey yaptığımda
 Canı sıkkın olduğunda
 Sebepsiz yere (haklı haksız her vesileyle)
 Küfretmez ve dövmezdi

13. Daha önce anneniz hapse girdi mi?

- Evet
 Hayır

14. Daha önce babanız hapse girdi mi?

- Evet
 Hayır

15. Nasıl bir evde oturuyorsunuz?

- Gecekondu-Kira
 Gecekondu-Mülk
 Apartman Dairesi-Kira

- Apartman Dairesi-Mülk
 Müstakil ev- Mülk
 Müstakil ev- Kira

16. Hane halkı (ailenizde siz dahil toplam kişi) sayısı?

- 1 – 2
 3 – 4
 5 – 6
 7 ve daha fazla.

17. Aylık geliriniz (YTL) ?

- 0 – 200
 200 – 400
 400 – 700
 700 +

18. Cezaevinde sizi kimler ziyarete gelir?

- Anne-Baba-Kardeş
 Eş ve çocuklar
 Diğer akrabalar
 Arkadaşlarım
 Hiç kimse
 Diğer .....

19. Cezaevi dışında fiilen çalıştığınız işkolu yada sahip olduğunuz meslek nedir?

----

20. Cezaevinde gelir getiren, uğraştığınız bir iş var mı?

- Hayır
 Evet

İşin adı:-----

21. Cezaevinde bir sanat/zanaat öğrendiniz mi?

- Hayır
 Evet

İşin adı:-----

---

22. Dini bilgiye sahip olma açısından kendinizi nasıl bulursunuz?

- Çok bilgili
- Bilgili
- Normal
- Az bilgili
- Hiç bilmem

23. Sahip olduğunuz dini bilgileri nereden öğrendiniz?

- Kendim okuyarak
- Okuldan öğrendim
- Anne babamdan
- Cami hocasından- Kuran Kursundan
- Arkadaşımdan
- Bir cemaat yada grup içerisinde

24. Kendi çocuklarınıza dini eğitim verilmesini ister misiniz?

- Kesinlikle isterim
- İsterim
- Fikrim yok
- İstemezdim
- Kesinlikle istemezdim

25. Kur-an okumayı bilir misiniz?

- Evet
- Hayır
- Biliyordum ama unuttum

26. Kur-an okur musunuz(Türkçe'sinden yada Arapça'sından)?

- Çok sık
- Sık
- Bazen
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç okumam

27. Hangi sıklıkta dini kitap okursunuz?

- Çok sık
- Sık
- Ara sıra
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç okumam

28. Anne babanız size dini eğitim almanız hususunda nasıl yardımcı oldular?

- Kendileri anlattılar
- Kuran kursuna-hocaya gönderdiler
- Bana zorla öğrettiler
- Hiçbir şey yapmadılar

29. Akil baliğ olduğunuz zaman gusül abdestinin hangi şartlarda ve nasıl alındığını biliyor muydunuz?

- Evet
- Hayır
- Hala bilmiyorum.

30. 'Bir insan dini bilgilerini en iyi şekilde öğrenmelidir' düşüncesine katılıyor musunuz ?

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Fikrim yok
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

31. Sizce İslam dini suç işlemeyi engelleyen bir yapıya sahip mi?

- Evet
- Hayır
- Fikrim yok

32. Bir işi yaparken o işin helal-haram-günah-sevap olmasına dikkat eder misiniz?

- Kesinlikle ederim
- Ederim
- Fikrim yok
- Etmem
- Kesinlikle etmem

33. ‘İnsanların suç işlememesi için onlara dini bilgilerin iyi öğretilmesi yeterlidir’ düşüncesine katılıyor musunuz ?

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Fikrim yok
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

34. ‘Allah’tan korkmayan insan her şeyi yapar’ düşüncesine katılır mısınız?

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Fikrim yok
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

35. Arkadaş seçiminde en çok neye dikkat edersiniz? (tek bir seçeneği işaretleyiniz)

- Aynı zevk ve özelliklere sahip olmamıza
- Zengin olmasına
- Dürüst ve terbiyeli olmasına
- Dindar olmasına
- Çevrede beğenilen biri olmasına
- Yakın akraba olmasına
- Diğer

.....

36. Zaman zaman Allah’a dua etme ihtiyacı hissediyor musunuz?

- Kesinlikle hissediyorum
- Hissediyorum
- Fikrim yok
- Hissetmiyorum
- Kesinlikle hissetmiyorum

37. Bu dünyaya geldiğinizden memnun musunuz?

- Kesinlikle memnunum
- Memnunum
- Bazen
- Memnun değilim
- Kesinlikle memnun değilim

38. Cezaevinde olmak dini ibadetlerinizi yerine getirmeyi engelliyor mu ?

- Kesinlikle engellemiyor
- Engellemiyor
- Bazen
- Engelliyor
- Kesinlikle engelliyor

39. ‘İnsanlar bu dünyada yapmış oldukları iyiliklerden ve kötülüklerden mesuldür, karşılığını öbür dünyada mutlaka göreceklerdir’ düşüncesine katılır mısınız?

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Fikrim yok
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

40. ‘Kaza ve kader ile ilgili inançlarımız olmasaydı, burada yaşamak mümkün değildi’? düşüncesine katılır mısınız?

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Fikrim yok
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

41. Yardıma muhtaç olan bir insana(maddi açıdan) yardım eder misiniz?

- Kesinlikle ederim
- Ederim
- Fikrim yok
- Etmem
- Kesinlikle etmem

42. En çok hangi çeşit müziği seviyor ve dinliyorsunuz?

- Türk sanat müziği
- Türk halk müziği
- Türk tasavvuf musikisi
- Yabancı pop
- Klasik batı müziği
- Türk Pop müziği
- Arabesk
- Dini ilahi ve marşlar

43. Vakit namazlarını hangi sıklıkta kılarıyorsunuz?

- Çok sık
- Sık
- Ara sıra
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç kılmam

44. Namaz kılmadığınız (eğer kılmıyorsanız yada az kılıyorsanız) için üzülüyor musunuz?

- Çok üzülüyorum
- Üzülüyorum
- Bazen
- Üzülmem
- Hiç üzülmem

45. Cuma namazlarını hangi sıklıkta kılarıyorsunuz?

- Daima
- Çoğunlukla
- Ara sıra
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç kılmam

46. Ne sıklıkta bayram namazlarını kılarıyorsunuz?

- Daima
- Çoğunlukla
- Ara sıra
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç kılmam

47. Ramazan orucunuzu hangi sıklıkta tutarsınız?

- Tamamını
- Çoğunu
- Yarısını
- Azını
- Çok azını
- Hiç tutmam

48. Ailenize dini inanç ve yaşayışları açısından baktığınızda durumlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Çok dindar
- Dindar
- Orta
- Az dindar
- Dindar değil

49. Size göre günümüzde İslam dininin bütün şartlarını tam olarak yerine getirmek mümkün müdür?

- Kesinlikle mümkündür
- Mümkündür
- Kısmen
- Mümkündür değildir
- Kesinlikle mümkün değildir

50. Hapse girmenize sebep olan fiili yapmadan önce o fiilin günah olup olmadığını hiç düşündünüz mü?

- Evet
- Hayır

51. Kumar oynar mısınız?

- Çok sık
- Sık
- Ara sıra
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç oynamam

52. Alkollü içki içer misiniz?

- Çok sık
- Sık
- Ara sıra
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç içmem

53. Evli olmadığınız birisiyle hiç cinsel ilişkide bulundunuz mu?

- Evet
- Hayır
- Bazen

54. Dindarlıkla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi sizin düşüncelerinizi daha iyi yansıtıyor?

- Hapishaneye girmeden önce daha dindardım
- Hapishanede daha dindar oldum
- Hapishaneden çıktıktan sonra daha dindar olacağım
- Hapishane ile dindarlığım arasında bir ilişki yok

55. İhtiyaç fazlası paranız olsaydı nasıl değerlendirirdiniz?

- Borsada
- Altın – döviz alarak
- Bankaya faize yatırarak
- Faizsiz finans kurumlarına vererek
- Ticaret yaparak
- Diğer.....

56. Mahkumiyetinize sebep olan suç nedir?

-----

57. ‘Yaratılanı severim yaratandan ötürü’ sözüne ne derece katılırsınız?

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Fikrim yok
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

58. Cezaevine girmenize sebep olan fiil dolayısıyla pişmanlık duyar mısınız?

- Çok sık
- Sık
- Ara sıra
- Seyrek
- Çok seyrek
- Hiç duymam

59. Aynı şartlarla yine karşılaşırsanız o fiili yine yapar mısınız?

- Kesinlikle yaparım
- Yaparım
- Fikrim yok
- Yapmam
- Kesinlikle yapmam

60. Eğer pişmanlık duyuyorsanız bu pişmanlığın nedeni hangisidir?

- İnsanlara zarar verdiğim için pişmanım
- Cezaevinde geçirdiğim zamanlar yüzünden pişmanım
- Günah işlediğimi düşündüğüm için pişmanım
- Yakınlarımı kötü durumda bıraktığım için pişmanım
- Bir anlık öfkeye kapıldığım için pişmanım
- Diğer.....

61. Bu dünyaya yeniden gelme şansınız olsaydı cezaevinde bulunmanıza sebep olan fiili yine yapar mıydınız?

- Kesinlikle yapardım
- Yapardım
- Fikrim yok
- Yapmazdım
- Kesinlikle yapmazdım

62. Dini inanç ve tutumlarınızda, dini yaşantınızda hapse girdikten sonra herhangi bir değişiklik oldu mu?

- Kesinlikle oldu
- Oldu
- Kısmen
- Olmadı
- Kesinlikle olmadı

63. Hapse girdikten sonra, dini inanç ve tutumlarınızın güçlendiği yada zayıfladığı, dini yaşantınızın arttığı yada azaldığı hususundaki kanaatiniz nedir?

- Kesinlikle arttı
- Arttı
- Fikrim yok
- Azaldı
- Kesinlikle azaldı

Ek-3: Araştırma İzni

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

TELEFON
FAXS
2005

Sayı : B.03.CTE.0.00.09.00-

Konu : Cezaevinde anket çalışması hakkında.

001585 *11.01.05

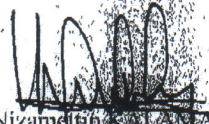
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne)
KONYA

İlgili : 31.12.2004 tarihli ve B.32.SEL.0.E1.00.00/0010 sayılı yazınız.

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Din Sosyolojisi bilim dalı yüksek lisans programı öğrencisi Erhan TECİM'in "Cezaevlerinde Dini Yaşam ve Din Algısı Konya Örneği" isimli tez konusu için 15 Ocak-1 Mart 2005 tarihleri arasında Konya Açık ve Konya E Tipi Cezaevinde anket yapmasına ilişkin ilgi yazınız ve ekleri incelendi.

Söz konusu anketin; hükümlülerin rızaları alınarak, kimliği, geçmişi, ailesi hakkındaki diğer bilgiler ve işlediği suç teşhir edilmeden, anket sonucunda hazırlanacak raporun bir örneğinin Genel Müdürlüğümüze de gönderilmesinin kabulü durumunda Cumhuriyet Başsavcılığı ile irtibata geçilerek belirtilen tarihlerde gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

Bilgi edinilmesini ve keyfiyetin ilgiliye tebliğini rica ederim.

Nizamettin KALKAN
Hâkim
Bakan'a
Genel Müdür Yardımcısı

Öğr. İ. İ. İ.

11.01.05

✱

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim ve İyileştirme Birimi Adalet Bakanlığı Ek Bina Konya
Yolu No: 70 Kat: 7 06330 Beşevler/ANKARA Tel: (312) 215 64 26-27-28 Faks: 215 64 25